ZEGAR
MYSLI
CHRZESCIANSKICH,

To ieſt

MEDITACYE

ABO

ROZMYSLANIA

SWIĘTE y NABOZNE,

Ktorymi

CZŁOWIEK CHRZESCIANSKI

zabawiać śię powinien

SŁYSZĄC ZEGAR BIIĄCY,

Niegdyś przez

X. K. Z. K. Z. K. S. D. B. R.

wydane,

A teraz nieco augmentowane, od omyłek drukarſkich oczyśćione, y świeżo do druku podane

KU CHWALE

BOGA w TROYCY S. IEDYNEGO,

Y

POMNOZENIU KOSCIOŁA IEGO,

Od

I. P. S. S. B.

W KROLEWCU,

drukował koſztem ſwoim I. H. HARTUNG, Roku 1744.

WIELMOZNYM
ICHMCm. PANIOM
z OTTENHAUZOW,
DOROCIE
GRABOWSKIEY,
STAROSCINEY IAKIMOWICKIEY:
KRYSTYNIE
CEDROWSKIEY,
STAROSCINEY BOBRUYSKIEY:
ZUZANNIE
PAKOSZOWEY,
STOLNIKOWEY KOWIENSKIEY:
IADWIDZE
PAKOSZOWEY,
MAIOROWEY I. KR. MCi.

MOIM
WIELCE MOSCIWYM
PANIOM y DOBRODZIKOM.

WIELMOZNE

Mnie WIELCE MCIWE

PANIE

Y

DOBRODZIKI !

C*ałą ſerca ſzczyrego ſkłonnością wſzytek będąc w Przezacnym* DOMU OTTENHAUZOW *pierwſzą Książkę odemnie tłumaczoną dla poſpolitego używania,*

nia, a ztąd pochodzącego dobra zbawiennego duſz Chrześćiańſkich do druku podaiąc, dedikowałem oną Wielmożnym BRACI Wielmożnych W. M. MWMCiwych PAN y DOBRODZIEIEK; *w tym punkćie wraz reflektowałem śię myśląc, cobym też y SIOSTROM ICHMCiow ſamymże* WW. MM. PANIOM DOBRODZIKOM *offerował, żeby to oboie w iedney zamknięto było oprawie: Więc że miałem napogotowiu Kśiążeczkę w wielkim zarzuceniu odemnie na mieyſcu pewnym znalezioną, a barzo ſtarodawną, tak rozumiem od ſta lat ieśli nie dawniey przez* X. K. Z. K. Z. K. S. D. B. R. *wyda-*

ną, a I. O. XIĘZNIE na Birżach, Dubinkach, Słucku, y Kopylu, Ieymośći Pannie LUDOWICE KAROLINIE RADZIWIŁOWNIE, *y to ieszcze w młodym wieku zostaiącey dedikowaną, początku y tytułu swego niemaiącą, wraz koło tey poczołem śię zachodźić, y wyrozumiawszy z samey rzeczy bydź iey materyą dobrą, pobożną, y zbawienną, umyśliłem ią przez druk odnowić, mniemaiąc że iuż barzo rzadko Exemplarze oney pokazać śię mogą, iakoż y mnie samemu nigdźie nigdy nie zdarzyło śię widźieć: A że wielkie w niey znaydowały śię omyłki Drukarskie osobliwie względem mieysc Pisma świętego na brzegach notowanych,*

wanych, od tych onę oczyściłem, niemało rzeczy wiadomośći y uwagi godnych (ktorych ieſzcze w ſobie nie miała) z hiſtoryi świętey przydałem, y do pierwſzey Książki przyłączyłem: Uważałem to że Pałac bez Zegara nie bywa; zaczym ponieważ Księga pierwſza ten ma tytuł PAŁAC DUSZE CHRZESCIANSKIEY, *tey drugiey odnowczey dałem tytuł* ZEGAR MYSLI CHRZESCIANSKICH: *Ten tedy* Wielmożnym W. M. MWMCiwym PANIOM y DOBRODZIKOM *dedikuię, wyrażaiąc że ieden ieſt honor y zaſzczyt iednego* OTTENHAUZOW *DOMU w MĘSKIEY y w BIAŁEY*

 PŁCI,

PŁCI, y iedne myśli o BOgu, iedna y żądość do Przybytkow iego, iedne nakoniec y dziedzictwo w Pałacu niebieskim; a życząc tego uprzyimym sercem, żeby każda godzina, w ktorą coraz nowe y dziwne sprawy BOskie sobie na pamięć przywodzicie, coraz też WAM nowe łaski y błogosławieństwa wybiiała pociechy, czego winszuiąc iestem

WIELMOZNYCH

W. M. MWMCiwych

PAŃ

Y

DOBRODZIEIEK

uniżonym sługą

I. P. S. S. B.

PRZEDMOWA
DO
CZYTELNIKA.

CZYTELNIKU ŁASKAWY! rożne Rozmyślania, Modlitwy, y zabawy Swiętych podane ſą od rożnych Autorow, ktorymibyś ſprawuiąc zbawienie ſwoie zabawiał śię rano, w południe, y w wieczor, y każdego czaſu w całym roku przypadaiącego, a to przykładem Dan.6.
Daniela, Dawida, y innych Mężow świętych: Ale iż nie Pſ. 55.
doſyć na tym człowiekowi pobożnemu trzy razy tylko na dźień modlić śię PANU BOGU, lecz potrzeba też y uſtawicznym bydź w Modlitwach, iako upomina PAN IEzus, Łuk. 18.
y ſługa iego Paweł S. na wielu mieyſcach; przetoć ćię ŁASKAWY CZYTELNIKU! podaie *ZEGAR MYSLI* Matt. 25.
CHRZESCIANSKICH, abyś śię w każdą godźinę zabawiał śpiewaniem, rzeczy świętych rozmyślaniem, y Rzym. 12.
Modlitwami gorliwymi w rożnych potrzebach twoich. 1 Teſſ. 5.
Przyimiże CZYTELNIKU tę świętą zabawę, y ſprawuy śię według niey, abyś w tym żywoćie miał wſzelkie poćiechy, a w onym żywoćie przyſzłym wieczne radośći. Miey śię ſam dobrze, a mnie żebyś nie miał *pro plagiario*, ia imie ſwoie podpiſawſzy do Dedikacyinego Liſtu, tu podpiſuię właſne imie Autora dawnego.

X. K. Z. K. Z. K. S. D. B. R.

Fil. IV, 8.

Cokolwiek ieſt prawdziwego, cokolwiek poczćiwego, cokolwiek ſprawiedliwego, cokolwiek czyſtego, cokolwiek przyiemnego, cokolwiek chwalebnego; ieśli ktora cnota, y ieśli ktora chwała, o tym przemyślayćie.

Łuk. XXI, 36.

Czuyćie modląc śię na każdy czas, abyśćie byli godni uyść tego wſzytkiego, co śię dźiać ma, y ſtanąć przed Synem człowieczym.

ZEGAR
O
DWUNASTU GODZINACH.

* *

I.

Kiedy Zegar biie

IEDNĘ,

na ten czas

I. Spiewać Psalm V.

W *Uszy swe łaskawie moy PANIE! Przypuść głos wołania mego, A nie przenoś sługi swego, Okiem swym; boś ty me dufanie, Poki mię stanie.*

2. *Tyś moy Krol, moy BOG, y moy PAN sam, W rozlicznych swoich ćięszkośćiach, W niewywikłanych trudnośćiach, Tobie zbawienie swe przyznaię, Tobie cześć daię.*

3. *Poprzedzam w modlitwach switanie, Z poranku niosąc ofiary, Wyświadczenie moiey wiary, Ku tobie, dobrotliwy PANIE! Toć me kochanie.*

4. *Tyś*

4. *Tyś BOgiem grzech nienawidzącym, Ludzką wſzeteczną beſpieczność, Także beſpieczną wſzeteczność, Cięſzko ſobie zawżdy brzydzącym, Aż y karzącym.*

5. *Nie ćieſzyſz złego w iego złośći, Owſzem na iego ſzaleńſtwo, Na ſproſne nieposłuſzeńſtwo, Naćieraſz w ſwey ſprawiedliwośći, Bez wſzey litośći.*

6. *Lecz ieſzcze ſrożſzym ćię uznaią, Uſta fałſzem napełnione, Ręce we krwi ubroczone, Bo ich ſrogie męki czekaią, Co nie uſtaią.*

7. *A ia, co śię zawżdy pewnośćią, Cieſzę zmiłowania twego, Wſtąpię do Domu Swiętego, Klękać przed tobą z uczćiwośćią, Z wielką ufnośćią.*

8. *Raczże bydź przewodnikiem moim, Aby nigdy z twoiey drogi, Nie zſtępowały me nogi, Niechay idą gośćińcem twoim, Rozkaż iak ſwoim.*

9. *Niemaſz w ſłowiech złych uprzyimośći, Ale w ſercach pełno wrzodow, A w gardle grobowych ſmrodow, Z przeklętey ſerc ich obłudnośći, A nieſzczyrośći.*

10. *Weżmiże ie na ſąd ſwoy ſrogi, A obroć wniwecz ich rady, Niechayże za ſwoie zdrady, Nakarmią śię niewdźięczney trwogi, Znaiąc żeś ſrogi.*

11. *Ale*

11. *Ale ći niechay śię raduią, Ktorzy maią ſwe duſanie, W ratunku twym, święty PANIE! Niechayći z weſelem dżiękuią, Pieśń wyśpiewuią.*

12. *Znaczne ieſt twoie pożegnanie, Nad ludżmi ſprawiedliwymi, Okrywaſz ie ſkrzydły ſwymi, Za co w nich nigdy twoia PANIE, Cześć nie uſtanie.*

II. Uważać y rozmyślać, *że*

IEDEN ieſt BOG, abo iedna Iſtność BOſka, iako mowi Moyżeſz: *Słuchay Izraelu! PAN BOG naſz PAN IEDEN ieſt: A* 5 Moy. 6.
ſam BOG przez Izaiaſza: *IAM PAN, a nie-* Iza. 45.
maſz żadnego więcey: Oprocz mnie niemaſz żadnego Boga Y znowu: *Obeyrzyćie śię na mię, abyśćie zbawione były wſzytkie konczyny żiemie; bom IA BOG, a niemaſz żadnego więcey.* Zeznawa to y Paweł S. mowiąc: *IEDEN BOG y Oćiec wſzytkich, ktory ieſt* Efez. 4.
nade wſzytko, y po wſzytkich, y we wſzytkich was.

NB. Te wſzytkie, y inne niezliczone dowody y świadectwa Piſma świętego o Iednym BOGU, zbiiaią doſkonale dżiwny wymyſł Pogańſki, ktorzy według *Auguſtyna* y *Euzebyuſza* hiſtoryi mieli Bogow y Bogiń (ale fałſzywych) na trzydżieśćie tyśięcy.

IEDEN ieſt Poſrzednik, Odkupićiel, y Zbawićiel narodu ludzkiego PAN IEZUS Chryſtus, o ktorym mowi Paweł S *Ieden ieſt* 1 Tym. 2.
BOG, IEDEN także Poſrzednik między BOgiem y ludżmi, człowiek Chryſtus IEzus. A

Piotr

Dźiei. Piotr S. *Niemaſz w żadnym innym zbawie-*
4. *nia (tylko w Imieniu IEzuſa Chryſtuſa Naza-*
reńſkiego)

IEDNA ieſt zbawienna nauka, o kto-
5 Moy. rey mowi Moyżeſz Imieniem PAńſkim: *Nie*
4. *przydaćie do ſłowa, ktore ia wam rozkazuię,*
ani uymiećie z niego, abyśćie ſtrzegli Przy-
kazania PANA BOGA waſzego, ktore ia
5 Moy. *wam rozkazuię.* Y znowu: *Cokolwiek ia*
12. *wam rozkazuię, tego ſtrzedz będźiećie, aby-*
śćie czynili: Nie przydaſz nic do tego, ani
też uymieſz z tego. A w Nowym Teſtamen-
Ian. 5. ćie mowi PAN IEzus: *Badayćie śię Piſm, boć*
śię wam zda, że w nich żywot wieczny maćie,
a one ſą, ktore świadectwo wydawaią o mnie.
Rzym. A Paweł S. do Rzymianow: *Nie wſtydam śię*
1. *za Ewangelią Chryſtuſową, ponieważ ieſt*
mocą BOżą, ku zbawieniu każdemu wierzą-
1 Kor. *cemu.* Tenże do Koryntow mowi: *Proſzę*
1. *was braćia przez Imie PANA naſzego IEzuſa*
Chryſtuſa, abyśćie toż mowili wſzyſcy, a iż-
by nie były między wami rozerwania. A do
Gal. 1. Galatow: *Choćbyſmy y my, abo Anioł z nie-*
ba opowiadał wam Ewangelią mimo tę, kto-
rą ſmy wam opowiadali, niech będźie przeklęty.

IEDNA ieſt oſobliwa Księga, *to ieſt* Biblia święta, z ktorey poznawamy y BOGA ſamego, y drogę nieomylną prowadzącą do żywota wiecznego, o ktorey mowi Moyżeſz
5 Moy. ſługa BOży: *Oświadczam śię dźiś przećiwko*
30. *wam niebem y źiemią, żem żywot y śmierć*
przełożył przed oczyma twoimi, błogoſławień-

ſtwo

ſtwo y przeklęctwo; przetoż obierz żywot, abyś żył ty, y naśienie twoie. A w Nowym Teſtamenćie: *Maiąc Moyżeſza y Proroki, niechże ich ſłuchaią.* Y znowu: *Począwſzy (IEzus) od Moyżeſza, y od wſzytkich Prorcrow, wykładał im one wſzytkie Piſma, ktore o nim napiſane były.* Łuk. 16. Łuk. 24.

IEDNA ieſt wiara zbawienna, o ktorey mowi Paweł S *Ieden PAN, IEDNA wiara, Ieden Chrzeſt, Ieden BOG y Oćiec wſzytkich, ktory ieſt nade wſzytko, y po wſzytkich, y we wſzytkich was.* Efez. 4.

IEDNA ieſt droga do nieba, *to ieſt* IEZUS CHRYSTUS, ktory ſam o ſobie mowi: *IAMći ieſt droga, y prawda, y żywot: Zaden nie przychodźi do Oyca tylko przez mię.* Y znowu: *IAMći ieſt drzwiami, ieśli kto przez mię wnidźie zbawiony będźie, a wnidźie y wynidźie, y paſtwiſko znaydźie.* Ian. 14. Ian. 10.

IEDNO ieſt Słońce ſprawiedliwośći CHRYSTUS IEZUS, o ktorym prorokował Malachiaſz Prorok mowiąc: *Ale wam, ktorzy śię boićie Imienia mego, wznidźie Słońce ſprawiedliwośći, a zdrowie będźie na ſkrzydłach iego.* O czym czyni wzmiankę y Dawid S. *PAN BOG ieſt Słońcem y tarczą, tuć łaſki y chwały PAN udźiela, y nie odmawia co ieſt dobrego tym, ktorzy chodzą w niewinnośći.* O tym Słońcu mowi Mal. 4. Pſ. 84.

ſam

Ian. 8. ſam PAN IEZUS : *IAM ieſt świątłość świata, kto mnie naśladuie, nię będźie chodźił w ćiemnośći, ale będźie miał świątłość żywota.* Tę świątłość abo to Słońce, *to ieſt* CHRYSTUSA IEZUSA uprzedźił Ian S. Chrzćićiel, iako Goniec y Marſzałek iego, o czym świadczy Ian S. Ewangeliſta mowiąc : *Ten* (Ian Chrzćićiel)
Ian. 1. *przyſzedł na świadectwo, aby świadczył o tey świątłośći, aby przezeń wſzyſcy uwierzyli : Nie byłći on tą świątłośćią, ale przyſzedł aby świadczył o tey świątłośći. Tenći był tą prawdźiwą świątłośćią, ktora oświeca każdego człowieka przychodzącego na świat.* O tey świątłośći mowi y Piotr
2 Piot. 1. święty : *Mamy mocnieyſzą mowę Prorocką, ktorey pilnuiąc iako świece w ćiemnym mieyſcu świecącey dobrze czynićie, ażby dźień oświtnoł, a Iutrzeńka weſzła w ſercach waſzych.*

IEDEN tylko był Kośćioł naywiękſzy we wſzytkiey źiemi Chananeyſkiey, mianowićie Kośćioł Ieruzalemſki, ktory był iedynego Chryſtuſa figurą : O czym czytamy u Ezechyela Proroka począwſzy od Rozdźiału XL. aż do końca Kśiąg : Y w Obiawieniu Iana S. w Rozdźiele XXI. Takoż w Ewangeliey Iana S. w Rozdźiele II. od *v.* 14. do 23.

IEDNA tylko nayświętſza y naybłogoſławieńſza Panna MARYA nad przyrodzenie prawdźiwie za ſprawą Ducha Swiętego brzemienną śię ſtała, a bez naruſzenia Panieńſtwa iedynego Immanuela (całego świata Zbawićiela) porodźiła, y czyſtą a nienaruſzoną przed porodzeniem, przy porodzeniu, y po porodzeniu zoſtała: O czym zdawna ieſzcze w raiu zaraz po upadku pierwſzych naſzych Rodźicow obietnica uczyniona była od ſamego BOga: *Nieprzyiaźń położę między tobą* (mowi BOG do ſzatana, ktory był przyioł poſtać węża) *y miedzy niewiaſtą; y między naśieniem twoim, y między naśieniem iey, to potrze tobie głowę, a ty mu potrzeſz piętę.* Zrzetelnie o tym przepowiedźiał Prorok Izaiaſz: *Oto Panna pocznie y porodźi Syna, a nazowie Imie iego Immanuel.* A że śię to wypełniło cały Nowy Teſtament pełny ieſt prawdźiwych o tym świadectw; a naywyraźniey y naydoſtateczniey poczęćie y narodzenie Chryſtuſowe ze wſzytkimi okolicznośćiami opiſane ieſt od Matteuſza y Łukaſza Ewangeliſtow świętych, od obudwu w dwu pierwſzych rozdźiałach: Dość wyraźnie napiſał o tym y Paweł S. do Galatow: *Gdy przyſzło wypełnienie czaſu, poſłał BOG onego Syna ſwego, ktory śię urodźił z niewiaſty.*

1 Moy. 3. Izai. 7. Matt. 1. 2. Łuk. 1. 2. Gal. 4.

IEDEN ieſt tron łaſki, y wiecznego z BOgiem poiednania ſpoſob, mianowićie PAN IEzus Chryſtus, o czym daie znać Paweł S. mowiąc: *Teraz bez Zakonu ſprawiedliwość BOZA obiawiona ieſt maiąca świa-* Rzym. 3.

dectwo z Zakonu y z Prorokow, ſprawiedliwość mowię BOża przez wiarę IEZUSA Chryſtuſa ku wſzytkim y na wſzytkie wierzące; boć rożności niemaſz: Abowiem wſzyſcy zgrzeſzyli, y niedoſtawa im chwały BOżey: A bywaią uſprawiedliwieni darmo z łaſki iego przez odkupienie, ktore śię ſtało w Chryſtuśie IEzuśie. Tenże do Zydow:
Zyd. 9. *Krew Chryſtuſowa, ktory przez Ducha wiecznego ſamego śiebie ofiarował nienaganionym BOgu, oczyśći ſumnienie waſze od uczynkow martwych ku ſłużeniu BOgu żywemu: Y dla tego ieſt Nowego Teſtamentu Poſrzednikiem.*
1 Ian. 1. Swiadczy o tym y Ian S. mowiąc: *Krew IEzuſa Chryſtuſa Syna BOżego oczyśćia nas od wſzelkiego grzechu.*

IEDEN tylko człowiek był dobry y ſprawiedliwy, *to ieſt* bez grzechu poczęty y narodzony, mianowićie ſam PAN IEZUS CHRYSTUS, o nim to rozumieć śię maią
Kazn. 7. one ſłowa Salomona: *Męża iednego z tyśiąca znalazłem, alem niewiaſty między tymi wſzytkimi nie znalazł.* Ten bowiem tytuł *Ieden z tyśiąca* y na wielu innych mieyſcach zwykł przypiſywać śię ſamemu Chryſtuſowi PANU, ktory ieſt ſam tylko ſprawiedliwy między wſzytkimi tyśiącami ludzkimi. Ten Sprawiedliwy *to ieſt* Chryſtus muśiał bydź Mężem *to ieſt* Mężczyzną, nie niewiaſtą; bo poſpolićie w Męſkiey płći więkſze znayduie śię męſtwo y śiła niż w białogłowſkiey: A ten ktoryby nas odkupił y wybawił z mocy ſzatańſkiey muśiał bydź mężnym y mocarzem walecz-

walecznym; tak śię y ſtało, bo Chryſtus narodźił śię Mężczyzną, y odioł ſzatanowi ko- Izai.
rzyść iego: Tym tedy zacnieyſzy ieſt ſtan 49.
Męſki nad Białogłowſki, że ieden Mąż ſprawiedliwy Chryſtus nas zbawił, a niewieśćie żadney ta moc y chwała nie ieſt dana.

IEDEN tylko raz słońce y mieśiąc Ioz. 10.
w biegu ſwoim zaſtanowiły śię, zwłaſzcza za czaſu Iozuego pod czas bitwy z Amorreyczykami.

IEDNE ieſt prawdźiwe, wieczne, y doſkonale uwolnienie wſzytkim tym należące, ktorzy prawdźiwie w Chryſtuſa IEzuſa wierzą, ſtatecznie przy nim trwaią, y na zaſłudze iego ſpolegaią: Ktore to uwolnienie z łaſki Chryſtuſowey wierzący weń maią od przeklęctwa Zakonnego, od ſrogośći gniewu BOżego, od wielkośći grzechu, od diabła, śmierći, y piekła okrutnego: O tym uwolnieniu przepowiedźiał ſam BOG u Ozeaſza Proroka: *Niemaſz Zbawićiela oprocz mnie:* Oze,
Z ręki grobu wybawię ie, od śmierći wyku- 13.
pię ie. O śmierći! będę śmierćią twoią: O grobie! będę ſkażeniem twoim. A PAN Chryſtus powiedźiał: *Ieśli was Syn wyſwo-* Ian. 8.
bodźi prawdźiwie wolnymi będźiećie. Y Paweł S. do Rzymianow mowi: *Teraz żadnego* Rzym.
potępienia niemaſz tym, ktorzy ſą w Chry- 8.
ſtuśie IEzuśie: Abowiem Zakon Ducha żywota, ktory ieſt w Chryſtuśie IEzuśie, uwolnił mię od Zakonu grzechu y śmierći. Tenże do Galatow: *Stoyćie w tey wolnośći, ktorą nas* Gal. 5.

Chryſtus wolnymi uczynił, a nie poddawayćie ſię znowu pod iarzmo niewoli.

IEDNA ieſt rzecz potrzebna wſzytkim miłośnikom BOżym żywota wiecznego żądaiącym, mianowićie żeby ſłowa BOżego pilnie ſłuchali, y według niego śię ſprawowali. *Abo*: Zeby ſamego Chryſtuſa ſłuchali, prawdźiwie go poznawſzy ſzczyrze miłowali, weń wierzyli, przy nim ſtatecznie trwali, y na iego naydoſkonalſzey zaſſudze ſynowſką ufnośćią aż do zgonu żywota ſwego za ſprawą Ducha Swiętego cale ſpolegali; abowiem
Ian. 3. mowi o nim Piſmo: *Kto wierzy w Syna ma żywot wieczny; ale kto nie wierzy Synowi nie ogląda żywota, lecz gniew BOży zoſtawa nad*
Ian. 17. *nim.* Y znowu: *Toć ieſt żywot wieczny, aby ćiebie* (ludźie) *poznali ſamego prawdźiwego BOga, y ktoregoś poſłał IEzuſa Chryſtuſa.*
Dźiei. 10. A Piotr S. *Temu* (IEzuſowi) *wſzyſcy Prorocy świadectwo wydawaią, iż przez Imie iego odpuſzczenie grzechow weźmie każdy co weń wierzy.* O tey iedney a naypotrzebnieyſzey rzeczy mowił PAN IEzus do Marty śioſtry Łazarzowey roztargnioney około rozmaitey poſługi, gdy tym czaſem Marya druga Łazarza y iey śioſtra uśiadſzy u nog IEzuſowych
Łuk. 10. z pilnośćią ſłuchała ſłow iego: *Marto! Marto!* mowi, *troſzczeſz śię y kłopoceſz śię około wielu rzeczy; alec iednego potrzeba! Lecz Marya dobrą cząſtkę obrała, ktora od niey odięta nie będźie.* Do tey iedney rzeczy miał ſwoię naywiękſzą żądość Dawid S. dla
Pſ. 27. tegoż mowił: *O iednęm rzecz prośił PANA,*

y

y tey ſzukać będę, abym mieſzkał w domu PAńſkim po wſzytkie dni żywota mego; a żebym oglądał wdźięczność PAńſką, y dowiadował śię w Kośćiele iego.

IEDEN ieſt prawdźiwy Nauczyćiel PAN náſz IEzus Chryſtus. Swiadczą o tym iego ſamego słowa do uczniow rzeczone: *Nie nazywayćie śię wy Miſtrzami, abowiem ieden ieſt Miſtrz waſz Chryſtus.* Tego ſamego wſzyſcy słuchać powinniſmy, bo o nim powiedźiał ſam BOG: *Proroka z poſrzodku ćiebie wzbudźi PAN BOG twoy, onego słuchać będźiećie: Y ſtanie śię, że ktobykolwiek nie był posłuſzny słowom moim, ktore on mowić będźie w Imie moie, IA tego ſzukać będę na nim.* Ztąd y podczas Chrztu Chryſtuſowego w Iordanie, y podczas Przemienienia iego na gorze Thabor ſtał śię taki głos Oycowſki z nieba: *Ten ieſt Syn moy miły, w ktorym mi śię upodobało, tego słuchayćie.* Matt. 23. 5 Moy. 18. Matt. 3. 17.

IEDEN tylko w Piśmie świętym nazywa śię Dobry to ieſt BOG w ktorym niemaſz żadney nieprawośći. Matt. 19.

IEDEN tylko raz twor nierozumny przemowił to ieſt oślica Balaamowa. 4 Moy. 22.

IEDNO żebro wyioł PAN z Adama, z ktorego zbudował niewiaſtę. 1 Moy. 2.

Y IEDNA to ieſt żadna kość ſprawiedliwego człowieka nie zginie; *bo BOG ſam wſzytkich iego kośći ſtrzeże*, iako upewnia,

Pſ.34. y tym śię ćieſzy Dawid S. na opatrznośći BOſkiey funduiąc śię.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O boiaźni BOżą.

Y ktoż podobien ieſt tobie między Bogami o PANIE? Ktoż iako ty wielmożny w świętobliwośći, ſtraſzliwy w chwale, czyniący cuda? Proſzę PANIE, niech teraz będźie ucho twoie nakłonione ku modlitwie ſługi twego, ktory ma wolą bać śię Imienia twoiego. Zdarz to ſłudze ſwemu, y ſpraw miłośierdźie, abym nie błądźił z drog twoich, y nie zatwardzał ſerca moiego, ale żebym śię bał Imienia twoiego, ponieważ wiem, że wielka ieſt dobroć twoia, ktorą okazuieſz boiącym śię ćiebie. Stworz ſobie wemnie ſerce takie, żebym śię bał Imienia twego świętego, y łaſki twoiey doſtąpił, abymći był przyiemnym ze wſtydem y z boiaźnią, dla IEzuſa Chryſtuſa Syna twoiego, a Zbawićiela moiego. Amen!

[Margin: 2 Moy. 15. — Neh. 1. — Iza. 63. — Pſ. 31. — Zyd. 12.]

MODLITWA

O odnowienie ſerca.

O PANIE! oznaymiłeś mi to, że ćiało y krew nie mogą Kroleſtwa niebieſkiego

[Margin: 1 Kor. 15.]

go odźiedźiczyć, y że żaden BOGA nie
ogląda tylko ći, ktorzy ſą ſerca czyſtego, Matt.
y we wſzytkim tobie podobni. Przetoż 5.
ćię proſzę o BOZE moy! racz mię Du-
chem ſwoim Swiętym przemienić z chwały 2 Kor.
w chwałę, abym gdźieś ty ieſt y ia był z to- 3.
bą, y żebym patrzał na onę chwałę twoię. Ian. 17.
Nie ieſt to w mocy moiey, abym przydał Matt.
łokieć ieden do wzroſtu moiego, abo że- 6.
bym włos moy odmienił, y z czarnego
biały, abo z białego czarny uczynił: Da-
leko więcey nie ieſt w mocy moiey ſerce
moie odmienić, a z nieczyſtego czyſte Iob. 14.
uczynić; bo żaden z ludźi natury okroćić Iak. 3.
y pohamować nie może, y co ieſt w natu-
rze krzywego wyproſtować: Wſzakże o Kazn.
PANIE! co ieſt niemożna u ludźi można 1.
ieſt u ćiebie, ktory ślepych oczy otwieraſz, Łuk.
y upadłych podnośiſz, ktory źiemię nie- 18.
płodną czyniſz urodzayną, ktory wyſyłaſz Pſ. 146.
Ducha twego, y odnawiaſz oblicze źiemie, Pſ. 107.
ktory przywoływaſz tych rzeczy, ktorych Pſ. 104.
niemaſz, iakoby były, y owſzem ktory Rzym. 4.
wzbudzaſz umarłe: Okaż łaſkawie nademną 2 Kor. 1.
tę moc ſwoię: Spraw aby rola ſerca moie-
go nieurodzayna ſtała śię ogrodem wdźięcz- Zyd. 6.
nym, owoc przyiemny tobie PANU ſwo-
iemu przynoſzącym. Pokrop ią łaſki two-
iey roſą, aby doznawſzy błogoſławieńſtwa
twoiego wdźięczny pożytek przynośiła ku

chwale twoiey: Pośli Ducha twoiego, a
pośil duſzę moię martwą, abym ożył, y
ćiebie o BOŻE zbawienia moiego na wieki
chwalił przez IEzuſa Chryſtuſa Syna two-
iego, PAna y Zbawićiela moiego. Amen!

MODLITWA
O odnowienie zmyſłow.

O PANIE! odeym odemnie y cale od-
Izai. 6. dal to przeklęctwo, abym patrzaiąc
nie miał widźieć, a ſłuchaiąc nie miał zro-
zumiewać: Według miłośierdźia twego
Pſ. 119. obżyw mię, abym ſtrzegł świadectw uſt
twoich: A oſobliwie wzniecay y coraz le-
piey w ſercu mym zapalay wiarę, ktora ieſt
Efez. 2. darem twoim: Wierzęć ia o PANIE, ale
Mark. 9. ty ratuy niedowiarſtwa moiego, przymnoż
mi wiary, aby śię odſłoniły oczy moie,
Łuk. 17. żebym śię mogł przypatrzyć dźiwom Zako-
Pſ. 119. nu twoiego: Mow do ſerca ſługi twego,
abym maiąc uſzy ſłuchał co Duch mowi, y
Pſ. 34. ſkoſztować a doznać mogł, iakoś ty ieſt
2 Kor. 2. dobry, abym czuł wonność żywota w Ewan-
geliey twoiey, y ćiebie doſkonale poznał:
Ian. 20. A żebym wierząc w nayświętſze Imie twoie
doſtąpił żywota wiecznego: A tak będąc
1 Kor. 6. z tobą złączonym iednym Duchem z tobą
zoſtawał, przez PANA naſzego IEzuſa
Chryſtuſa. Amen!

****

II.

Kiedy Zegar biie DWIE,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm VIII.

PANIE, *ktorego Imie nayſławnieyſze, A nade wſzytko zawżdy naydźiwnieyſze, Ziemia ieſt pełna twey wielmożnośći, Niebo nie milczy twey wſzechmocnośći.*

2. *Głośna ieſt chwała twoia w uśćiech dźiatek, Wiſzących ieſzcze u pierśi ſwych Matek; Tę ſam ſprawuieſz ku pohańbieniu, Nieprzyiaćioł ſwych złemu plemieniu.*

3. *Wyſokie nieba palcow twych robota, Gwiazdy iaśnieyſze niż świetny blaſk złota, Słońce y Mieśiąc z odmienną twarzą, Same niemowiąc, mnie mowić każą.*

4. *Coż wżdy ieſt człowiek, że go maſz na pieczy? Zkąd to, że w takiey łaſce ſyn człowieczy? Nie puśći przodku Aniołom w niebie, Koronę chwały wźiąwſzy od ćiebie.*

5. *Przełożyłeś go nad czyny ſwoimi, Aby za zdaniem ſwoim władał nimi. Wſzytko pod iego nogi poddałeś, Słuchać iak PANA wſzem rozkazałeś.*

6. *Ztąd bydeł stada ma sobie powolne, Aż y źwierzęta na pusczy swowolne, Ptaki powietrzne, y morskie ryby, Wiadome śćieżek w morzu bez chyby.*

7. *PANIE, ktorego Imie nayslawnieysze, A nade wszytko zawżdy naywdźięcznieysze, Ziemia iest pełna twey wielmożnośći, Niebo nie milczy twey wszechmocnośći.*

II. Uważać y rozmyślać, *że*

1 Moy. *DWIE* świątła wielkie uczynił BOG na
1. niebie, *to iest* Słońce y Mieśiąc, aby świećiły
Syr. 43. nad źiemią. Słońce rządźi dniem, a Mieśiąc nocą, według postanowienia BOskiego.

1 Moy. *DWOIE* ludźi na początku stworzył
1. BOG, z ktorych poszedł, y rozmnożył się
Matt. 19. cały narod ludzki.

2 Moy. *DWA* zacni Mężowie a braćia między
13. sobą Moyzesz y Aaron z rozkazania BOżego,
14. y mocnym iego ramieniem lud Izraelski z srogiey y ćięszkiey niewoli Egipskiey (za panowania okrutnego tyrana Krola Egipskiego Faraona) wyprowadźili, y przez morze czerwone (mocą BOżą rozdźielone) suchą nogą przeprowadźili.

1 Moy. *DWIE* drzewa w raiu między innymi
2. były nayprzednieysze, iedno drzewo żywota, ktore było w pośrzodku sadu, drugie drzewo wiadomośći dobrego y złego, te zakazane było człowiekowi przed upadkiem, żeby z niego

z niego owocu nie pożywał, tamte ſtało śię nieprzyſtępne po upadku, ponieważ Cherubinowie z mieczem płomieniſtym y obrotnym byli od BOga poſtawieni, ku ſtrzeżeniu drogi do niego. 1 Moy. 3.

D W A Mężowie IOZUE y KALEB z ſześćiu kroć ſta tyśięcy Izraelczykow przychodźili na ſzpiegi do źiemie obiecaney. 4 Moy. 14.

5 Moy. 1.

D W A ſą rodzaie Aniołow: Iedni bowiem ſą Aniołowie dobrzy, drudzy źli; tamći ſą przyiaćiołmi, ći nieprzyiaćiołmi ludźi pobożnych; tamći ich ſtrzegą, ći na zgubę wieczną onych dniem y nocą czyhaią, o czym wiele mamy świadectw w Piśmie świętym na wielu mieyſcach tak w Starym iako y w Nowym Teſtamenćie; oſobliwie o tamtych mowi Dawid S. *Zatacza oboz Anioł PAńſki około tych, ktorzy śię go boią, y wyrywa ie.* Ps. 34. Y znowu: *Aniołom ſwoim przykazał o tobie (BOG) aby ćię ſtrzegli na wſzytkich drogach twoich.* Ps. 91. Takoż Paweł S. *Aniołowie wſzyſcy ſą duchami uſługuiącymi, ktorzy na poſługę bywaią poſłani dla tych, ktorzy zbawienie odźiedźiczyć maią.* Zyd. 1. O tych to ieſt złych Aniołach mowi Piotr S. *Przećiwnik waſz diabeł iako lew ryczący obchodźi, ſzukaiąc kogoby pożarł.* 1 Piotr. 5.

D W A święći Aniołowie od Naywyżſzego poſłani wyprowadźili Lota, y domowych iego z Sodomy, gdy ona ogniem śiarczyſtym z nieba miała bydź wywrocona. 1 Moy. 19.

D W A

Łuk. 24. Ian. 20. *DWA* Aniołowie u grobu PANA IEzusowego opowiedźieli pobożnym niewiaſtom Zmartwychwſtanie Chryſtuſowe.

Dźiei. 1. *DWA* Aniołowie mieli zacne kazanie na gorze Oliwney do iedenaſtu Apoſtołow, y do innych zgromadzonych ludźi o chwalebnym, widomym, y tryumfalnym powroćie IEzuſowym na ſąd żywych y umarłych, a to śię dźiało w teyże godźinie zaraz po Wniebowſtąpieniu iego.

DWA ſą urzędy y powinnośći Aniołow dobrych y świętych, ktore to urzędy y powinnośći oni przed Maieſtatem BOſkim wykonywaią. *Pierwſzy* urząd, że chwalą BOga Stworzyćiela ſwego wołaiąc bez przeIzai. 6. ſtania: *Swięty, Swięty, Swięty PAN Zaſtępow!* *Drugi* urząd, że ſłużą świętym ludźiom a to z rozkazania BOſkiego. Te dwa urzędy y powinnośći ich wyraża Dawid S. Pſ. 103. mowiąc: *Błogoſławćie PANU Aniołowie iego mocni w śile, ktorzy czynićie rozkazania iego, poſłuſznymi będąc głoſowi ſłowa iego.*

DWIE ſą naywiękſze y nayprzednieyſze częśći prawdźiwego Chrześćiańſkiego nabożeńſtwa, mianowićie *Zakon y Ewangelia:* Zakon grzeſzniki ſtrofuie y karze, Ewangelia ćieſzy; Zakon rani, Ewangelia rany zawię2 Kor. 3. zuie; Zakon nazywa śię *śmierćią y potępieniem*, Ewangelia *Duchem, żywotem, y ſprawiedliwośćią.*

2 Moy. 31. *DWIE* były tablice kamienne, na ktorych PAN BOG przez Moyżeſza ludowi Izrael-

Izraelſkiemu z gory Synai podał dźieśięćioro 2 Moy.
wielkich ſwoich Przykazań, a to też dźiało 32.
śię po dwa kroć: Na pierwſzey tablicy wyra- 34.
żona była chwała BOgu ſamemu od nas należąca we czterech pierwſzych zawarta Przykazaniach: Na drugiey powinność naſza przećiwko bliźniemu, w ſześćiu poślednieyſzych Przykazaniach opiſana.

DWA Cheruby złote ze złota ćiągnio- 2 Moy.
nego były ukſztaltowane, z ktorych ieden na 28.
iednym, drugi na drugim końcu ubłagalnie PAńſkiey był poſtawiony.

DWA baranki roczne uſtawicznie na 2 Moy.
każdy dźień na nayświętſzym ołtarzu były 29.
BOgu w Starym Teſtamenćie ofiarowane, ieden rano, drugi między dwiema wieczorami.

DWIE Synogarlice, abo dwoie goła- 3 Moy.
biąt ludźiom ubogim kazał BOG ofiarować za 5.
wyſtępek, ktorymby kto zgrzeſzył.

DWA kamienie Onychiny kazał BOG 2 Moy.
Moyżeſzowi wźiąć, y na nich imiona ſynow 28.
Izraelſkich ſnicerſką robotą wyryć. Na iednym kamieniu ſześć, y na drugim ſześć imion według pokolenia y narodzenia ich.

DWIE gory były w ſtarym Zakonie, 5 Moy.
iedna dla błogoſławieńſtwa, druga dla prze- 27.
klęctwa. Gorę błogoſławieńſtwa nazywano GARYZYM, przeklęctwa HEBAL.

DWIE trąby ſrebrne ćiągnioną robotą 4 Moy.
kazał BOG Moyżeſzowi ſprawić, ktorychby 10.
używał

używał do zwoływania ludu, y gdyby śię woyſko ruſzać miało.

D W A były Sakramenta abo Swiątośći w Starym Teſtamenćie, mianowićie *Obrzezka*,
1 Moy. *y Baranek Wielkonocny.* OBRZEZKA była
17. znakiem przymierza BOżego między BOgiem y naśieniem Abrahamowym uczynio-
2 Moy. nego: BARANEK Wielkonocny był pa-
12. miątką Przeyśćia PAńſkiego, gdy BOG przechodźił przez źiemię Egipſką, y zabiiał wſzytkie Egipſkie pierworodztwa, a domy Izraelſkie miiał.

D W A takoż ſą Sakramenta abo Swiątośći y w Nowym Teſtamenćie, mianowićie *Chrzeſt święty*, y *święta Wieczerza PAńſka.* CHRZEST ieſt znakiem omyćia y odrodze-
Tyt. 3. nia duchownego, y pieczęćią zbawienia wiecznego: WIECZERZA PANA IEzuſowa ieſt ſpołeczne używanie ćiała y krwie iego z widomemi znakami chleba y wina, a ta ieſt poſtanowiona, y tak zawżdy ma bydź używana, aby była pamiątką męki y śmierći IEzuſa Chryſtuſa, iako iego właſna uſtawa y Teſtament święty informuie od wſzytkich Ewangeliſtow świętych zgodnie opiſany. Y
1 Kor. Paweł S. mowi o tym: *Ilekroćbyśćie iedli ten*
11. *chleb, y ten kielichbyśćie pili, śmierć PAńſką opowiadayćie ażby przyſzedł.*

D W A w Piśmie świętym znayduią śię wezwania ludźi do Kośćioła BOżego, iako do Korabia Noego: Iedno poźwierzchowne przez ſłowo y Swiątośći, o ktorym tylekroć mowił

mowił PAN IEzus: *Wiele ieſt wezwanych:* Matt.
Drugie wewnętrzne, ktorym BOG przez 20.
ſłowo ſwoie, y przez Ducha Swiętego myśl 22.
ſłuchaiących ſkłania, aby poſłuſznymi byli
ſłowu ktore śię w Imieniu BOżym opowiada,
a tak aby w BOga wierzyli, onego uprzyimie
miłowali, y prawdźiwą wiarą wſzytkie dobrodźieyſtwa Chryſtuſowe ſobie przywłaſzczali, iakie było wezwanie onych Celnikow Łuk.
y grzeſznikow, ktorzy śię do PANA IEzuſa 15.
przybliżali, Maryey Magdaleny, Syna mar- Łuk.7.
notratnego, iawnogrzeſznika, Łotra na krzy- Łuk.
żu pokutuiącego, trzech tyśięcy ludu kaza- 18.
niem Piotra S. ſkruſzonych, Rzezańca, Łuk.
23.
Korneliuſza, Lidiey, y innych niezliczonych. Dźie.2.
8.10.
16.

DWIE oſoby małżeńſtwo ſtanowią, y
te z poſtanowienia BOżego nierozerwanie
aż do śmierći trzymać śię maią, iako mowi
BOG: *Opuśći człowiek Oyca y Matkę ſwoię,* 1 Moy.
a przyłączy śię do Zony ſwoiey, y będą ied- 2.
nym ćiałem (zwłaſzcza poki oboie żyią). Y
Chryſtus PAN to potwierdza mowiąc: *Co* Matt.
BOG złączył, człowiek niechay nie rozłącza. 19.
Przytym y Paweł S. taki kładźie obowiązek:
Niewiaſta, ktora ieſt za Mężem, poki żyw Rzym.
Mąż, obowiązana ieſt Zakonem. 7.
1 Kor.
7.

DWIE Niedźwiedźice bliſko Bethel rozſzarpały czterdźieśćie y dwoie dźieći naśmiewaiących śię z Męża BOżego Elizeuſza. 2 Krol.
2.

DWA ſą klucze Kroleſtwa niebieſkiego,
ktorymi niebo przed niewiernymi zamykane,
a przed wiernymi odmykane bywa: O tych
PAN

Matt. 16. PAN Chryſtus powiedźiał do Piotra: *Tobie dam klucze Krolestwa niebieskiego, a cokolwiek zwiążesz na źiemi, będźie związano y w niebieśiech; a cokolwiek rozwiążesz na źiemi, będźie rozwiązano y w niebieśiech.* Y do wſzytkich uczniow, a zatym y do Sukceſſorow ich, *to ieſt* do każdego ſzafarza taiemnic
Ian. 20. ſwoich: *Ktorymkolwiek grzechy odpuśćićie, będą im odpuszczone, a ktorymkolwiek zatrzymaćie, będą zatrzymane.*

DWIE ſą drogi, abo dwie bramy, ktorymi ludźie abo do żywota y na zbawienie, abo na śmierć y na potępienie wieczne idą.
Matt. 7. O tych mowi PAN Chryſtus: *Wchodźćie przez ćiasną bramę; abowiem przestronna ieſt brama, y szeroka droga, ktora prowadźi na zatracenie, a wiele ich ieſt ktorzy przez nię wchodzą: A ćiasna ieſt brama, y wąska droga, ktora prowadźi do żywota, a mało ich ieſt ktorzy ią znayduią.*

NB. O trzećiey drodze, a zwłaſzcza o Czyśćcowey całe Piſmo święte milczy, y zgoła o niey niewiemy, ſnadź ieſt wymyślona, ktorey nigdy Kośćioł Papieſki ani dowieść, ani pokazać nie może.

DWIE ſą śmierći, ćieleſna y duchowna, abo docześna y wieczna, tamta *pierwszą*, ta
Obi. 21. *drugą y wtorą* śmierćią nazywa śię w Piśmie świętym.

DWIE ſą mieyſca, na ktore śię duſze ludzkie rozłączywſzy śię z ćiałem doſtaią: Iedno weſołe y roſkoſzne w niebie przed obliczem BOżym dla duſz wiernych y pobożnych, ktore będą zbawione: Drugie nader

nader żałośne w przepaśći piekielney dla duſz niewiernych y niezbożnych, ktore potępione będą. Na tamtym ieſt y będźie na wieki radość y roſkoſz nieuſtawaiąca, na tym płacz, lament, ſmętek, y zgrzytanie zębow; na tamtym wieczny Sabbat y odpoczywanie, na tym wieczne męki. Przykład na Łazarzu, y Łuk. na Bogaczu, z ktorych tamten umarſzy za- 16. raz od Aniołow przenieśiony był na łono Abrahamowe, ten zaś doſtał śię do piekła, y wpadł w męki wielkie. Y Chryſtus mowi: *Lepiey ieſt wniść do żywota chromym, abo* Matt. *ułomnym, abo iednookim, niżeli dwie ręce,* 18. *abo dwie nodze, abo obie oczy maiąc, wrzu-* Mark. *conym bydź do ognia wiecznego piekielnego,* 9. *gdźie robak nie zdechnie, a ogień nie zgaśnie.*

NB. Y tu iawny fałſz ieſt o Czyśćcu, y o ogniu iego; bo kiedyż kto w nim będźie, ponieważ wſzyſcy zaraz po śmierći abo do nieba, abo proſto do piekła doſtaią śię, iak kto żył, ſprawował śię, y na co zaſłużył.

DWU Apoſtołow y uczniow ſwoich Łuk. wſzędy y zawſze PAN Chryſtus poſyłał na 10. przepowiadanie Ewangeliey ſwoiey, *to ieſt* dwu na iedno, drugich dwu na drugie, inſzych dwu na inſze mieyſce, wſzędy y zawſze po dwu, a po iedyńczo nigdźie y nigdy nie poſyłał.

DWA Apoſtołowie przyprowadźili oślicę y ośle z nią PANU IEzuſowi, gdy przed 21. męką y śmierćią ſwoią miał wiechać do Ieruzalem. Matt.

Mark. 14. *DWA* Apostołowie obstalowali y zgotowali Chrystusowi gospodę do pożywania ze wszytkimi uczniami Baranka Wielkonocnego.

Łuk. 24. *DWA* uczniowie szli do Emaus, ktorym właśnie w tey drodze pokazał się PAN IEzus w dźień Wielkonocny po Zmartwychwstaniu swoim, y wypowiedźiał im wszytko, cokolwiek Moyżesz y Prorocy o nim iako o Messyaszu prawdźiwym napisali: A tym sposobem oczy ich otworzył, y serca ich ogniem duchowney radośći zapalił.

DWA są czasy u BOGA: Ieden łaski y miłośierdźia, o ktorym mowi sam BOG
Iza.49. przez Izaiasza Proroka: *Czasu przyiemnego wysłucham ćię, a w dźień zbawienia poratuię ćię.* Na co wzgląd maiąc y Paweł S. woła:
2 Kor. 6. *Oto teraz czas przyiemny! Oto teraz dźień zbawienia!* Drugi czas gniewu y sprawiedliwośći, o ktorym mowi Ian Chrzćićiel do Fa-
Matt. 3. ryzeuszow: *Ktoż wam pokazał, żebyśćie ućiekali przed przyszłym gniewem?* A sam
Matt. 13. PAN Chrystus: *Czasu żniwa rzekę żeńcom: Zbierzćie pierwey kąkol, a zwiąźćie go w snopki ku spaleniu.*

DWA będą dekreta PANA IEZUSowe w dźień ostateczny walnego sądu iego: Ieden wesoły y poćieszny wszytkim pobożnym na-
Matt. 25. leżący, gdy rzecze im: *Podźćie błogosławieni Oyca mego, odźiedźiczćie Krolestwo wam zgotowane od założenia świata.* Drugi okropny y żałośny, ktory przećiwko niewiernym y niezboż-

niezbożnym wszytkim będźie ferowany: *Idźćie odemnie przeklęći w ogień wieczny, ktory zgotowany iest diabłu y Aniołom iego.*

DWA Apostołowie IAKUB y IAN rozgniewawszy śię na Samarytanow że Chrystusa do śiebie nie przyieli, chćieli żeby na miasto ich ogień z nieba zstąpił, y zpalił ie. Łuk. 9.

DWA Apostołowie, a zwłaszcza ciż sami IAKUB y IAN rozumieiąc że Krolestwo Chrystusowe było ćielesne, ieden z nich chćiał śiedźieć po prawicy, a drugi po lewicy iego. Matt. 20.

DWOIE ludźi nie narodźiwszy śię, tak iako śię drudzy wszyscy rodzą, umarli, zwłaszcza ADAM y EWA, oni nie narodźili śię; bo tamten z źiemie, a ta z kośći od BOga uczyniona iest. 1 Moy. 1. 2.

DWOIE ludźi takoż narodźili śię, a nie umarli, zwłaszcza ENOCH y ELIASZ; bo ći oba żywo do nieba od BOga wźięći są. 1 Moy. 5. 2 Krol. 2.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O nowy Chrześćiański pokarm.

O PANIE BOZE! ktoryś mię według wielkiego miłośierdźia swego odrodźił z nieskaźitelnego naśienia słowa twoiego na łonie Ieruzalemu Oblubienice twoiey, a Matki moiey, użycz mi tey twoiey łaski, 1 Piotr. 1. Gal. 4.

 abym

Iza.66. abym ssać y sycić śię mogł pierśiami pociech iey.

Niech na mię przydą litośći twoie
Ps.119. PANIE, y zbawienie twoie według wyro-
Kol. 2. ku twoiego, aby poćieszone było serce moie w tobie, przez PANA naszego IEzusa Chrystusa na wieki. Amen!

DRUGA.

Pieśń 1. Ty, ktorego miłuie dusza moia, oznaymiże mi gdźie paśiesz. Wiele ich
Ps. 4. mowią: Ktoż nam da oglądać dobra? Ale ty PANIE podnieś nademną światłość oblicza twoiego: A sposobisz większą radość w sercu moim niż oni miewaią, gdy śię im zboża ich, y wina ich obfićie zro-
Pieśń 2. dzą. Wprowadź mię w dom wesela, a oczerstwi mię twoimi flaszami, y pośil mię twoimi iabłkami. Wiem o tym PANIE,
Ian. 4. że ktobykolwiek pił onę wodę, ktorą ty iemu dasz, nie będźie pragnoł na wieki, ale ona woda stanie śię w nim studnią wody wyskakuiącey ku żywotowi wiecznemu: Przetoż o PANIE day mi tey wody, abym nie
Ian. 6. pragnoł. Tyś iest on chleb ktory z nieba zstąpił, y daie żywot świátu, przeto PANIE daway mi na każdy czas chleba tego,
Efez. 3. żebym był mocno utwierdzony przez Ducha twego w wewnętrznym człowieku.

Niechże

Niechże na mię przydą litośći twoie, abym żył o BOZE moy na wieki w Chrystuśie IEzuśie. Amen!

MODLITWA

O nowe Chrześćiańskie pomnożenie.

O PANIE! ktory do końca przywodźiśz Fil. 1. wszelką dobrą sprawę, ktorą w nas poczynasz: Proszę ćię, racz poszczęśćić to odnowienia moiego przedśięwźięćie: Uczyń mię doskonałym w każdym uczynku do- Zyd. 13. brym ku czynieniu woli twoiey świętey, sprawuiąc wemnie to, co iest przyiemnego przed obliczem twoim.

Biadaż mnie nędznemu! iż zepsowana natura moia zaduśiła wemnie naśienie sło- Łuk. 8. wa twoiego, y nieużyteczne uczyniła, że po tak dawnym wszczepieniu y częstym polewaniu żadnego nie przyniosło owocu. Ia ktorym powinien był drugim dawać z śiebie dobry przykład, y według czasu nieumieiętnych bydź Nauczyćielem, ach niestetyż! stałem śię drugim zgorszeniem, niemowiątkiem, y cale niepowiadomym mowy sprawiedliwośći: Ale ty o PANIE Zyd. 5. wybaw mię od tych złośliwych ludźi przeklęctwa, abym coraz barźiey śię ieszcze nie psował, y w gorsze nie postępował. Spraw to abym duchem począwszy ćiałem nie do- Gal. 5.

konywał: Nie karz mię tym za przeszłe grzechy moie, abym miał bydź serca nieużytecznego, żebym nie był iako źiemia porzucona, ktora nic inszego nie przynośi
Żyd. 6. tylko ćiernie y oset, ktore są owoce ćiała ducha zagaszaiące; ale żebym żył iako członek ćiała PAna IEzusowego Duchem iego Swiętym obżywiony, ku czći y chwale Imienia twego świętego. Amen!

MODLITWA

O nowe Chrześćiańskie odźienie.

Ps. 29. O PANIE! ktory dodaiesz mocy ludowi swoiemu, zwlecz zemnie odźienie
Ps. 35. hańby y sromoty moiey, w ktoreiem się
Iza. 61. poczoł y urodźił, abym był obleczony w płaszcz sprawiedliwośći, y w szaty zbawienia twego, iako Oblubieniec ozdobny chwałą, y iako Oblubienica ozdobiona
Matt. 22. w kleynoty swoie. Przyoblecz mię w onę szatę weselną, w ktoreybym mogł mieć mieysce za stołem twoim, y dźiedźictwo
Dźiei. 20. otrzymać między tymi wszytkimi ktorzy przez wiarę są poświęceni w PANU naszym IEzuśie Chrystuśie. Amen!

MODLITWA

O nowe Chrześćiańskie imie.

Iza. 62. O PANIE! ktoryś przyobiecał chwalcom twoim imie nowe dać, ktore usta

twoie

twoie mianować miały, a według niego prawdźiwych chwalcow twoich własnym imieniem nazwałeś: Utwierdź wemnie proſzę tę łaſkawą obietnicę ſwoię, ktorąś ſłudze ſwemu przyobiecał: Niechći śię podoba błogosławić mi, a tak na wieki błogosławionym będę. Spraw to abym to ſobie obrał co śię tobie podoba, y trzymał śię przymierza twoiego, abym Imie twoie poświęćił, y chodźił tak iako przyſtoi na powołanie moie, ktorym ieſtem do zbawienia powołany: A tak wykonaſz wemnie to coś obiecał, y daſz mi imie wieczne, ktore nigdy nie będźie wygładzone, a Imie twoie świętym y chwalebnym ſłynąć będźie na wieki wiekow. Amen! Efez.4. Iza.56.

****

III.

Kiedy Zegar biie TRZY,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XXXIII.

N*uż ſprawiedliwi zaśpiewayćie, Weſeląc śię w ſwoim PANIE: Waſzę powinność pamiętayćie, Chwalić PANA przez śpiewanie. Na toż śię udayćie, Głoſy roz-*

puſzczayćie, Puzan umierzćie, Na Arfie złocony, Naćiągnićież ſtrony, W bębny uderzćie.

2. *Pieśń nową PANU zaśpiewayćie, Notą głoſu weſołego, A z powagą to odprawiayćie, Dokażćie miſterſtwa ſwego, Boć to PAN prawdźiwy, W ſprawach świętobliwy, Trwa bez przeſtania; A choć świat piaſtuie, Nie ſpiąc zawżdy czuie, Nie ma uſtania.*

3. *Kocha śię PAN w ſprawiedliwośći, Y ſądy ſwoie miłuie, Ziemia pełna iego litośći, Ktorą wſzytko opatruie, Niebios wyſokośći, Słowem ſwey możnośći, Onże ſam ſprawił: Onże Duchem uſt ſwych, Cmy woyſk rozmaitych, W niebie poſtawił.*

4. *Onże zgromadźił morſkie wody, Iako do ſtatku iakiego: A żeby nie czyniły ſzkody, Zlał ie w przepaść ſkarbu ſwego: Przetoż okrąg świata, BOGA w wieczne lata, Niechay śię boi: Niechay przed nim plemie, Co ośiadło źiemię, Ze drżeniem ſtoi.*

5. *Bo ledwie PAN wyrzecze ſłowo, Aż śię zaraz wſzytko ſtanie: Wſzytko mu śię ſtawi gotowo, Na naymnieyſze rozkazanie: Narodow praktyki, Pomieſzał y ſzyki, Wniwecz obroćił: Złe y chytre rady, Myśli pełne zdrady, Opak wywroćił.*

6. *Ale co ſam ten PAN uradźi, To aż na wieki trwać będźie; A co zamyśli,*

przy-

przyprowadźi, On do ſkutku ſwego wſzędźie: Narod to ſzczęśliwy, Z ktorym dobrotliwy, PAN BOG przeſtawa, A ktory obliczným, Y ludem dźiedźicznym, Swoim wyznawa.

7. *PAN tylko z nieba poyrzy okiem, Na te tu źiemſkie niżyny, A zaraz po świećie ſzerokim, Wſzytkie ludzkie uyrzy ſyny: Z pałacu ſwoiego, Widźi nayświętſzego, Co nas na źiemi, Wſzytkie ſam ſprawuie, Wſzytkie opatruie, Darami ſwymi.*

8. *Wſzytkie PAN widźi naſze ſprawy, Bo przezeń ſerce ſtworzone; Widźi myśli naſzych zabawy, Bo mu zawżdy otworzone: Krola naywiękſzego, Zadne woyſko iego, Nie poratuie: Niech Mocarz zwyćięſtwa, Sobie z ſwego męſtwa, Nie obiecuie.*

9. *Niebeſpieczna ufać koniowi, Choćiażby y nayrętſzemu, Szkoda ufać y ramieniowi, Swemu choć naymężnieyſzemu: W ſamym tylko PANIE, Kto ma ſwe ufanie, W potrzebie każdey, Ma z oka PAńſkiego, Na ſię łaſkawego, Obronę zawżdy.*

10. *Tych on ſtrzeże w każdey przygodźie, Broniąc od śmierći ſrogośći, Tych też nie pomorzy w głodźie, Daiąc im chleba w hoynośći: Przetoż w takim PANIE, Niechay nie przeſtanie, Duſza ufnośći, Gdyż na wſzytkie ſtrony, Pewna ſwey obrony, Z iego możnośći.*

11. *W nim weſela doſkonałego, Będźiem wſzyſcy używali, Coſmy w mocy iego święgo, Imienia całe ufali. Niechayże iuż PANIE, Twoie zmiłowanie, Po tobie znamy, Iako wieſz że w tobie. A nie ſami w ſobie, Nadźieię mamy.*

II. Uważać y rozmyślać, *że*

TRZY ſą Oſoby w iedney Iſtnośći BOſkiey OCIEC, SYN, y DUCH SWIĘTY, o czym w Starym y w Nowym Teſtamenćie pełno ieſt świadectw. W STARYM TE-
Pſ.33. STAMENCIE mowi Dawid S. *Słowem PAńſkim ſą niebioſa uczynione, a Duchem uſt iego wſzytko woyſko ich.* Gdźie kiedy śię mowi PANSKI, rozumie śię przez to pierwſza Oſoba BOG Oćiec: Przez SŁOWO, Syn BOży druga Oſoba: Przez DUCHA UST, Duch Swięty, Oſoba trzećia. U Izaiaſza czytamy:
Iza.63. *Są ludem moim; ale Anioł oblicza iego, wybawił ie, z miłośći ſwey, y z litośći ſwoiey on ſam odkupił ie: Piaſtował ie, y nośił ie po wſzytkie dni wiekow: Ale oni odpornymi byli, y zaſmucali Ducha iego Swiętego.* Tu wyraża śię BOG Oćiec, ktory lud nazywa ludem ſwoim: SYN BOży ieſt, ktory ie wybawił, odkupił, y piaſtował: DUCH Swięty, ktorego oni niepoſłuſzeńſtwem ſwoim zaſmęcali. U Aggeuſza Proroka także czytamy: *IA*
Agg.2. *z wami, mowi PAN Zaſtępow, według Słowa ktorymem przymierze uczynił z wami, gdyśćie wychodźili z Egiptu: Duch także moy*

ſtanie

ſtanie w poſrzodku was. W tych ſłowiech przez PANA ZASTĘPOW, ktory obiecuie bydź z nami rozumie śię BOG Oćiec, przez SŁOWO, ktorym uczynił przymierze z nami SYN BOży, przez DUCHA, ktory miał ſtanąć w poſrzodku nas DUCH SWIĘTY. W NOWYM TESTAMENCIE ieſzcze zrzetelniey wyraża śię TROYCA przenayświętſza: Rozſyłaiąc PAN IEzus ucznie ſwoie na cały świat dla opowiadania Ewangeliey mowi im: *Idąc nauczayćie wſzytkie narody, chrzcząc ie w Imie OYCA, y SYNA, y DUCHA Świętego.* Matt. 28. Odchodząc do nieba PAN IEzus taką uczniom ſwym czyni obietnicę: *IA prośić będę Oyca, a innego Poćieſzyćiela da wam, onego Ducha prawdy.* Ian. 14. Y znowu: *A gdy przydźie on Poćieſzyćiel, ktorego IA wam poślę od Oyca, Duch prawdy, ktory od Oyca pochodźi, on o mnie świadczyć będźie.* Ian. 15. Y ieſzcze: *Teraz idę do onego, ktory mię poſłał: IA wam prawdę mowię: Wamći to pożyteczno abym IA odſzedł; bo ieśli nie odeydę, Poćieſzyćiel on nie przydźie do was; ale ieśli odeydę, poślę go do was.* Ian. 16. A Piotr S. w pierwſzym ſwoim Swiątecznym kazaniu zrzetelnie też wyraża Troycę Swiętą, gdy mowi: *IEZUS prawicą BOżą będąc wywyżſzony, a obietnicę Ducha Swiętego wźiąwſzy od Oyca, wylał to co wy teraz widźićie y ſłyſzyćie.* Dźiel. 2. Paweł S. mowi do Galatow: *Poſłał BOG Ducha Syna ſwego w ſerca waſze wołaiącego Abba!* Gal. 4. Do Efezow: *Skłaniam kolana ſwoie przed Oycem PANA naſzego IEzuſa Chryſtu-* Efez. 3.

ſa,

ſa, aby wam dał według bogactwa chwały ſwey, żebyśćie byli mocą utwierdzeni przez Ducha iego wewnętrznym człowieku. Do
Tyt. 3. Tytuſa: *Wylał na nas BOG Ducha Swiętego obfićie przez IEzuſa Chryſtuſa Zbawićiela naſzego.* To ſamo Paweł S. chćiał wyraźić, kiedy y niektore liſty ſwoie tak konkludował:
2 Kor. 13. *Łaſka PANA IEzuſa Chryſtuſa, y miłość BOża, y ſpołeczność Ducha Swiętego niech będźie z wami wſzytkimi.* Pokazana y wyrażona była Troyca przenayświętſza, y podczas Chrztu Chryſtuſowego: Tam bowiem CHRYSTUS Syn BOży druga Oſoba Troyce świętey był ochrzczony w Iordanie od Iana Chrzćićiela, a był ſłyſzany z nieba głos BOga OYCA Oſoby pierwſzey: *Tenći ieſt Syn moy miły w ktorym mi śię upodobało!* DUCH zaś SWIĘTY Oſoba trzećia w poſtaći gołębice z nieba nań zſtępuiący był wi-
1 Ian. 5. dźiany. Naywyraźniey mowi Ian S. *Trzey ſą, ktorzy świadczą na niebie: OCIEC, SŁOWO, y DUCH SWIĘTY, a ći Trzey Iedno ſą.*

TRZY nayzacnieyſze weſela Piſmo święte wſpomina: PIERWSZE weſele w raiu Adama y Ewy; abowiem na tym weſelu Oblubieniec y Oblubienica mądrośćią niebieſką, y znaiomośćią BOſką byli obdarzeni, a ſam BOG był Oycem, y Matką, y Opiekunem, y Xiędzem nowożeniow, ktory ſam
1 Moy. 1, 2. z ręki ſwoiey Małżonkę Małżonkowi oddawał, y onym błogosławił, y ſam ślub im dał.
Ian. 2. DRUGIE weſele w Kanie Galileyſkiey, ktore dla

dla tego zacne, że ie Chryſtus PAN bytnośćią ſwoią, y cudem znamienitym przyozdobił. TRZECIE weſele Chryſtuſa y Kośćioła iego, ktore ſprawił BOG wiernym ſwym w ſłowie ſwoim; a toć ſą wſzytkie dobrodźieyſtwa iego w Chryſtuśie IEzuśie okazane. O tym weſelu mowi ſam PAN Chryſtus w podobieńſtwie: *Podobne ieſt Kroleſtwo niebieſkie* Matt. *człowiekowi Krolowi, ktory ſprawił weſelę* 22. *ſynowi ſwemu.* O tym czytamy w Obiawieniu S. Iana: *Weſelmy śię, y raduymy śię, a* Obi. *daymy BOGU chwałę, bo przyſzło weſele Ba-* 19. *rankowe, a Małżonka iego nagotowała śię. Y dano iey, aby śię oblekła w biśior czyſty y świetny: Abowiem biśior ſą uſprawiedliwienia świętych. Y rzekł mi: Napiſz: Błogoſławieni, ktorzy ſą wezwani na wieczerzą weſela Barankowego.* O tym weſelu wiele piſze przez Ducha Swiętego Dawid S. w Pſalmie XLV. y Paweł S. w liśćie do Efezow w Rozdź. V. owſzem y całe Piſmo święte.

TRZY ſą znamienite wiana abo poſagi w Piśmie świętym wyrażone. PIERWSZE wiano Adama y Ewy, ktorym BOG w poſa- 1 Moy. gu dał panowanie, y rząd całego okręgu 1. źiemſkiego. DRUGIE wiano Kośćioła Chryſtuſowego na tym świećie boiuiącego, ktoremu BOG w poſagu dał zaſługę Iednorodzonego Syna ſwego Chryſtuſa IEzuſa, *aby* Ian. 3. *wſzelki kto weń wierzy nie zginoł, ale miał żywot wieczny.* TRZECIE wiano Kośćioła tryumfuiącego w niebie, ktoremu dał BOG w poſagu radośći y roſkoſzy wieczne po

prawicy

prawicy swoiey; o tym mowi Duch BOży:
Obi. 2. *Bądź wierny aż do śmierći, a damći koronę*
1 Kor. *żywota.* A Paweł S. powiada: *Czego oko nie*
2. *widźiało, y ucho nie słyszało, y na serce*
ludzkie nie wstąpiło, to nagotował BOG tym, ktorzy go miłuią.

TRZY są nayzwyczaynieysze plagi BOże, ktorymi często grzeszniki zwykł karać, mianowićie GŁOD, WOYNA, y POWIETRZE MOROWE. Te trzy plagi y Dawidowi przez Proroka Gada były od BOGA proponowane, aby iedną ktorą z nich obrał za grzech swoy popełniony w liczeniu
2 Sam. ludu: *Trzyć rzeczy podawam, obierz sobie*
24. *iednę z tych, abymći uczynił: Abo przyidźie na ćię głod przez śiedm lat w źiemi twoiey; Abo przez trzy mieśiące będźiesz ućiekał przed nieprzyiaćioły twymi, a oni ćię gonić będą; Abo więc przez trzy dni będźie morowe powietrze w źiemi twoiey.* Tymi plagami
5 Moy. groźi BOG y wszytkim złośliwym grzeszni-
28. kom w Zakonie swoim.

TRZY są cudowne, y nad przyrodzenie ludzkie posty w Piśmie świętym wyrażone, a wszytkie po czterdźieśćie dni y tyleż
2 Moy. nocy. PIERWSZY post Moyżeszow, gdy
34. na gorze Synai był z PAnem BOgiem. DRU-
1 Krol. GI post Eliaszow, ktory nakarmiony będąc
19. od BOga przez Anioła chlebem na węglu pieczonym barzo wielką odprawił podroż.
Matt. TRZECI post Zbawićiela naszego Chrystusa
4. IEzusa, kiedy zaraz po Chrzćie swoim był od szatana na puszczy kuszony.

TRZEY

TRZEY Mężowie pobożni przy BOgu Dan. 3.
ſtatecznie trwaiący, y ſamemu BOgu chwałę
oddaiący SADRACH, MESACH, y ABED-
NEGO w Babilonie do pieca ogniem rozpa-
lonego, y płomieniem pałaiącego wrzuceni,
cudownie od BOga przy żywoćie zachowa-
ni byli.

TRZY razy na dźień DANIEL Prorok Dan. 6.
na kolana ſwoie upadał, y PANU BOGU śię
modlił, *rano*, *w południe*, y *w wieczor*.
Toż czynił y Dawid S. Pſ. 55.

TRZYkroć do roku lud Izraelſki Swięta
uroczyſte z rozkazania BOżego obchodźił, 2 Moy.
mianowićie Swięto WIELKONOCNE, 23.
SWIATKI, y Swięto Namiotow abo KU- 5 Moy.
CZEK. 16.

TRZECH umarłych Chryſtus PAN od
śmierći wſkrześił, na świadectwo y dowod
powſzechnego zmartwychwſtania naſzego.
Pierwſzego SYNA wdowy Naimſkiey: Drugą Łuk. 7.
CORKĘ Iairuſa Przełożonego Bożnice: Matt.
Trzećiego ŁAZARZA iuż trzy dni w grobie 9.
leżącego. Ian. 11.

TRZECH Apoſtołow ſwoich PAN
IEzus po trzykroć brał z ſobą na mieyſce
oſobliwe, mianowićie PIOTRA, IAKUBA,
y IANA. Naprzod do domu *Iairowego* Mark.
Przełożonego Bożnice, kiedy Corkę iego od 5.
umarłych miał wſkrześić: Powtore na gorę
Thabor, kiedy śię przed nimi przemienił: Matt.
Potrzećie na mieyſce abo do ogrodu *Getſe-* 17.
mane, kędy śię w duſzy ſmęćił y tęſknił. Matt.
26.

TRZY

TRZY cudowne y znamienite poie-
dynki opisuie nam Pismo święte. Pierwszy
Sędź. SAMSONOW ze lwem y z Filistynami, kto-
14. rych sam ieden zabił tyśiąc mężow czeluśćią
15. oślą. Drugi poiedynek DAWIDOW także
1 Sam. 17. ze lwem, z niedźwiedźiem, y z Goliatem
Olbrzymem wielkim, ktory ludowi BOżemu
urągał, a temu Dawid własnym iego mieczem
szyię ućiął. Trzeći poiedynek CHRYSTU-
SOW z śmierćią, y ze lwem piekielnym, *to*
Obi. *iest* z szatanem duszny nieprzyiaćielem, abo
12. z smokiem onym starodawnym, ktorego też
Obi. 5. zwyćiężył, y napisano o nim: *Oto zwyćiężył*
Lew, ktory iest z pokolenia Iudowego, korzeń
Dawidow.

TRZY razy w Nowym Testamenćie
słyszany był głos Oyca niebieskiego. Na-
Matt. przod przy Chrzćie PANA IEzusowym
3. u Iordanu. Powtore podczas Przemienienia
Matt. iego na gorze Thabor: *Ten iest Syn moy*
17. *miły, w ktorym mi śię upodobało; tego słu-*
chayćie. Potrzećie gdy śię PAN IEZUS
na śmierć iuż gotował, y szedł na mękę
okrutną, na ten czas zawołał BOG z nieba:
Ian. 12. *Y uwielbiłem, y ieszcze uwielbię.*

TRZYkroć wspomina Pismo święte Chry-
Łuk. stusa płaczącego: Raz nad miastem IERUZA-
19. LEM: Drugi raz nad ŁAZARZEM umarłym:
Ian. 11. Trzeći raz na krzyżu, kiedy z PŁACZEM za
Zyd. 5. nas modlitwy Oycu ofiarował.

Matt. TRZY dary Mędrcy ze wschodu słońca
2. PANU IEzusowi nowonarodzonemu w Bet-
lehem

lehem ofiarowali, mianowićie ZŁOTO, KADZIDŁO, y MYRRĘ.

TRZY razy Pismo święte wyraźnie wspomina imie Chrześćianina: Raz, że *nay-* Dźiei.
pierwey w Antiochiey uczniowie nazwani są 11.
Chrześćiany. Drugi raz, że Krol Agryppa będąc nieco poruszony kazaniem Pawła S. powiedźiał mu: *Małobyś mię nie namowił,* Dźiei.
żebym został Chrześćianinem. Trzeći raz 26.
Piotr S. mowi: *Ieśli kto ćierpi iako Chrze-* 1Piotr.
śćianin, niech śię nie wstydźi, owszem niech 4.
chwali BOGA w tey mierze.

TRZEY byli naywiększi w ludu Izraelskim Patryarchowie, mianowićie ABRAHAM, IZAAK, y IAKOB.

TRZEY Meżowie ukazali śię Abraha- 1 Moy.
mowi gdy śiedźiał w namiećie swoim czasu 18.
gorącego, a to byli Aniołowie Troycę Swiętą reprezentuiący.

TRZY rzeczy nabarźiey są Chrześćianom potrzebne, WIARA, NADZIEIA, y 1 Kor.
MIŁOSC. 13.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O wewnętrznego człowieka.

O PANIE BOZE moy! wiem to, żeś ty iest Badaczem serc y nerek ludzkich, Ier. 17.
a tego po nas potrzebuiesz, co iest dobre-

go; a że ten błogosławiony iest, ktory ma
Ps. 84. śiłę swoię w tobie, y w ktorych sercu są
drogi twoie. Przetoż o PANIE! odeym
Ezech. odemnie serce kamienne, a day mi serce
11. mięśiste: Ducha nowego day do wnętrzno-
śći moich: Niech będźie serce moie
uprzyime przy ustawach twoich, abym nie
Neh. 9. był zawstydzony, ale żebym znaleźiony był
wiernym przed obliczem twoim, z ktory-
meś ty uczynił przymierze, a ćiebie PA-
NA moiego żebym śię bał, y przez to ni-
gdy nie był pohańbiony. Amen!

DRUGA.

Zyd. 13. O PANIE BOZE moy! ktoryś wywiodł
od umarłych we krwi przymierza wiecz-
nego onego wielkiego Pasterza owiec,
PANA IEzusa Chrystusa, spraw to we-
Efez. 3. mnie, y day mi to według bogactwa chwały
twoiey, żebym był mocą utwierdzony
przez Ducha twego we wnętrznym człowie-
ku, aby Chrystus przez wiarę mieszkał
1 Tess. w sercu moim, a duch moy, dusza, y
5. ćiało aby były bez nagany zachowane na
przyśćie PANA naszego IEzusa Chrystusa,
ktoremu niech będźie cześć y chwała na
wieki wiekow. Amen!

MOD-

MODLITWA

O nowy Chrześćiańſki rozum.

O PANIE BOZE moy! iam ieſt głupi y nierozumny, tak żem nie ieſt ſpoſob- 2 Kor. 3.
ny co myślić ſam z śiebie, iako ſam z śiebie, ale ſpoſobność moia od ćiebie ieſt: Abowiem ty PANIE dawaſz mądrość, a Przyp. 2.
z uſt twoich pochodźi umieiętność y roſtropność: Tyś złożył we wnętrznośćiach Iob. 38.
ludzkich mądrość, tyś dał rozumowi byſtrość, y obrachowałeś niebioſa mądrośćią ſwoią. Przetoż ćiebie o PANIE proſzę, ieślim znalazł łaſkę w oczach twoich, ukaż mi drogę twoię, żebym ćię poznał. Ręce Pſ. 119.
twoie uczyniły y wykſztałtowały mię: Dayże mi rozum, abym śię nauczył Przykazań twoich, y żebym ich przeſtrzegał ze wſzytkiego ſerca. Oświeć ćiemne zmyſły moie, abym napełniony będąc znaiomośćią Kol. 1.
woli twoiey, chodźił we wſzelakiey mądrośći, y wyrozumieniu duchownym, y w świętobliwośći twoiey, ſprawuiąc zawſze to, co ieſt przyiemnego przed obliczem Zyd. 13.
twoim, przez IEzuſa Chryſtuſa, ktoremu niech będźie chwała na wieki wiekow. Amen!

DRUGA.

O PANIE! ktoryś rzekł, aby śię z ćiem- 2 Kor. 4.
nośći światłość rozświećiła, ſpraw to

 proſzę,

proſźę, aby świećiła w ſercu moim ku rozświeceniu we mnie znaiomość chwały BOżey w obliczu IEzuſa Chryſtuſa. Odrzuć o BOże onę zaſłonę, ktora na umyſł moy ieſt włożona, abym iak we źwierćiedle widźiał chwałę. Spraw to abym nie był z liczby niewiernych, w ktorych Bog świata tego oślepił zmyſły, aby im nie świećiła światłość Ewangeliey chwały Chryſtuſowey, ktory ieſt wyobrażeniem BOżym; ale tak ſerce moie ſprawuy, aby śię im daley tym więcey pomnażało w znaiomośći, y w wſzelakim zmyśle dobrym, abym rozeznał między
Fil. 1. dobrym a złym, y był zachowany ſzczyrym, y bez obrażenia na dźień Chryſtuſow, będąc napełnionym owocow ſprawiedliwośći ku ſławie y chwale BOżey. Amen!

****

IV.

KIEDY ZEGAR BIIE CZTYRY,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XIX.

N*ieba w ſwoim rzędźie, Chwałę BOZĄ wſzędźie, Głośno wyznawaią: Z ſklepem zawieſzonym, Gwiazdami natknionym,*

Spraw

Spraw iego nie taią. Gdy dżień za dniem płynie, Czas nigdy nie zginie. Zaż BOga nie wyznawa? Noc idąc za nocą, Całą ſwoią mocą, Mądrość iemu przyznawa.

2. *Swiat niemaiąc mowy, Dość iaſnymi ſłowy, Rozumieć śię dawa, Gdy niechce bydź taynym, Biegiem iednoſtaynym, Dokąd żiemie ſtawa, Niebo ſwoich biegow, Koło żiemſkich brzegow, Pilnuie bez przeſtania: Tam ſłońce gorące, Y iaſno świecące, Ma roſkoſzne mieſzkania.*

3. *Z tych rano wychodząc, A rumiano wſchodząc, Tak śię światu ſtawia, Iak gdy wdżięczne lice, Wychodząc z łożnice, Oblubieniec ziawia: Więc iak Obrzym zleży, porwawſzy śię bieży, W okoł świata wſzytkiego. Y prożno śię bronić, Abo śię gdżie zchronić, Przed promieniami iego.*

4. *Owſzem Zakon BOży, Doſkonały mnoży, Duſzom nawrocenie, A świadectwa iego, Chociaż naywroſtſzego, Otworzą ſumnienie: Wſzytkie PAńſkie mowy, Zbawiennymi ſłowy, Serce uweſelaią. Przykazania iego, Wzrok ſerca ślepego, Skutecznie oświecaią.*

5. *Boiaźń PAńſka święta, Nie darmo ieſt wżięta, Bo trwa poki świata: Wyroki prawdżiwe, PAńſkie ſprawiedliwe, Nie rnſzą ich lata: Złoto nie w tey cenie, Ni*

 drogie

drogie kamienie, W iakiey ſą prawa twoie, Nie tak miodu ſobie, Iako wierzyć tobie, Smakuią uſta moie.

6. *Kto ſłow twych pilnuie, Y onych ſżanuie, Nic na tym nie traći: Roſtąc z nich w mądrośći, Y w umieiętnośći, Dobrze mu śię płaći. A grzechy moy BOże, Ktoż zrozumieć może, Y iakoż ie pominąc? Z ſwey PANIE miłośći, Odpuść me krewkośći, Nie day mi w nich zaginąć.*

7. *Więc y z inſzych złośći, Zwłaſcza z upornośći, Wybaw ſługę ſwego: Niech im nie hołduię, Gryźienia nie czuię, Sumnienia ćięſzkiego. Day uſt mych śpiewanie, Serca rozmyślanie, By było z chwałą twoią, O Poćieſzyćielu! O moy Zbawićielu! Rządźże mię wolą ſwoią.*

II. Uważać y rozmyślać, że

1 Moy. 2. CZTYRY głowne rzeki czyniły śię z oney rzeki iedney, ktora wychodźiła z raiu. Imie iedney rzeki FISON, gdźie śię złoto rodźi, y drogie kamienie. Imie rzeki drugiey GIHON, ktora okrąża wſzytkę źiemię Murzyńſką. Imie rzeki trzećiey CHIDEKEL, ktora płynie na wſchod ſłońca ku Aſſyryey. Imie rzeki czwartey EUFRATES, ktorey wzmianka nayczęśćiey dźieie śię w Piśmie świętym.

CZTERECH było Prorokow więkſzych od BOga na świat poſłanych, mianowićie IZAIASZ, IEREMIASZ, EZECHIEL, y DANIEL.

CZTERECH było Ewangeliſtow, ktorzy w Nowym Teſtamenćie piſali hiſtoryą świętą o Zbawićielu naſzym Chryſtuśie IEzuśie, świadcząc o wſzytkich wielmożnych ſprawach iego, mianowićie MATTEUSZ, MAREK, ŁUKASZ, y IAN.

CZTYRY ſą naywiękſze Monarchie od Daniela Proroka wyrażone, mianowićie Dan.2. CHALDEYSKA, PERSKA, GRECKA, y RZYMSKA.

CZTYRY ſą częśći roku, WIOSNA, LATO, IESIEN, y ZIMA, figuraiące nam według powieśći PANA IEzuſowey na tym padole płaczu on przyſzły chwalebny żywot, o ktorym mowi PAN IEzus: *Od drzewa figo-* Matt.
wego nauczćie śię tego podobieńſtwa: Gdy śię 24.
iuż gałąź iego odmładza, y liśćie śię puſzcza, poznawaćie iż bliſko ieſt lato &c.

CZTYRY ſą częśći całego świata, AZYA, AFFRYKA, EUROPA, y AMERIKA; na ktore wyſłał PAN IEzus dwunaſtu Apoſtołow, y śiedmdźieśiąt uczniow, aby opowiadali Ewangelią iego, ktorym ſam takie dał rozkazanie y inſtruktarz: *Idąc na wſzytek* Mark.
świat każćie Ewangelią wſzytkiemu ſtworze- 16.
niu. Co też y Dawid S. w podobieńſtwie nieiakim wyraża mowiąc: *Niemaſz ięzyka*, Pſ. 19.
ani mowy, gdźieby głoſu ich ſłychać nie było:

Na wſzytkę źiemię wyſzedł porządek ich, a na konczyny okręgu źiemie ſłowa ich. A u
Matt. Matteuſza ſam PAN IEzus mowi: *Będźie ka-*
24. *zana Ewangelia Kroleſtwa po wſzytkim świećie, na świadectwo wſzytkim narodom.*

CZTYRY razy wielkie trzęśienie źie-
2 Moy. mie Piſmo święte wſpomina. PIERWSZE
19. na gorze Synai, kiedy podawany był Zakon
Matt. BOży. DRUGIE podczas męki PANA IE-
27. zuſowey. TRZECIE podczas zmartwych-
28. wſtania. CZWARTE będźie na ſądźie oſta-
2 Piot. tecznym, o ktorym mowi Piotr S. *A on dźień*
3. *PAńſki przydźie iako złodźiey w nocy, w ktory niebioſa z wielkim trzaſkiem przeminą, a żywioły rozpalone ogniem ztopnieią, a źiemia, y rzeczy ktore ſą na niey ſpalone będą.*

CZTYRY były nocne ſtraży od dawnych ludźi zachowane, y w Piśmie świętym częſto mianowane, z ktorych każda po trzy godźiny w ſobie zamykała. PIERWSZA Wieczorna ſtraż, ktora śię poczynała od ſzoſtey godźiny wieczorney aż do dźiewiątey. DRUGA ſtraż pułnocna od dźiewiątey aż do dwunaſtey. TRZECIA o kurach od dwunaſtey aż do trzećiey. CZWARTA na świtaniu od trzećiey aż do dnia. PAN IEzus mowi:
Mark. *Czuyćie, bo nie wiećie kiedy PAN przydźie,*
13. *zwieczorali, czyli o pułnocy, czyli gdy kury*
Łuk. *pieią, czyli rano. Ieśliby przyſzedł PAN o*
12. *wtorey ſtraży, y o trzećiey ſtraży przyſzedłliby, a znalazłby czuiące ſługi, błogoſławieni*
Matt. *ſą.* Y znowu: *Gdyby wiedźiał goſpodarz, a*
24. *ktorey*

ktorey ſtraży złodźiey ma przyść wżdyby czuł. Marek też S. piſze o przyśćiu IEzuſowym do uczniow ztrwożonych: *Około czwartey ſtra-* Mark.
ży nocney przyſzedł do nich chodząc po morzu. 6.

CZTYRY ſą oſtatnie rzeczy, na ktore nam Syrach pamiętać każe, mianowićie Syr. 7.
SMIERC, SĄD OSTATNI, PIEKŁO, *to*
ieſt męki wielkie y uſtawiczne, gdźie Iza. 66.
ogień nie gaśnie, y robak nie umiera, y NIEBO abo radośći wieczne, o tych wſzytkich, a o każdey zoſobna wiele ieſt świadectw w Piśmie świętym.

CZTYRY ſą póćieſzne znaki y zadatki przyſzłego wiecznego żywota wiernym chwalcom BOżym iako prawo nieiakie do żywota wiecznego należące: NAPRZOD, Cyrograf BOży to ieſt Stary y Nowy Teſtament, ktory wierzącym prawo do żywota wiecznego ukazuie. POWTORE Pieczęći, *to ieſt* Chrzeſt święty, y święta Wieczerza PAńſka, przez ktore śię każdy wierny o tym prawie upewnia; y niby w ſobie to prawo temi powierzchownemi znakami iako pieczęćiami nieiakiemi pieczętuie. POTRZECIE, Przyśięga świętobliwa PAńſka, ktora nam to prawo roboruie y ztwierdza. POCZWARTE, Poſeł BOży PAN naſz IEzus Chryſtus Syn BOży Iednorodzony, BOG y człowiek prawdźiwy, ktory nas o tym wſzytkim upewnia, Stawſzy śię nam od BOga *mądrośćią, ſpra-* 1 Kor.
wiedliwośćią, poświęceniem, y odkupieniem. 1.

Ezech. *CZWORO* źwierząt maiących kſztałt
1. człowieka, maiących także po cztyry twarzy,
y po cztyry ſkrzydła widźiał Prorok Ezechyel.
Obi.4. CZWORO takoż źwierząt widźiał y Ian S.
pełnych oczu z przodku y z tyłu.

Obi.7. *CZTERECH* Aniołow tenże Ian S. widźiał ſtoiących na czterech węgłach źiemie, trzymaiących cztyry wiatry źiemie, aby nie wiał wiatr na źiemię, ani na morze, ani na żadne drzewo.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O nową wolą.

1Kron. O BOZE moy! wieméi ia iż ty doświad-
29. czaſz ſerc, a kochaſz śię w ſzczyrośći,
y ieſteś ten, ktory w wiernych ſwoich ſpra-
Fil. 2. wuieſz chcenie y ſkuteczne wykonanie :
Pſ. 143. Naucz mię czynić wolą twoię, abowiemeś
ty ieſt BOG moy. Nie podaway mię na
Pſ. 27. wolą nieprzyiaćioł moich. Niech nade-
Pſ. 119. mną nie panuie żadna nieprawość, lecz
uczyń mię doſkonałym w każdym uczynku
Zyd. 13. dobrym ku czynieniu woli twoiey, ſprawuiąc wemnie to co ieſt przyiemnego przed obliczem twoim, przez IEzuſa Chryſtuſa, ktoremu niech będźie chwała na wieki wiekow. Amen!

MOD-

MODLITWA
O dobre ſumnienie.

O PANIE BOZE Wſzechmogący! pokornie proſzę twoiey nayświętſzey miłośći, utwierdźże wemnie ſerce moie, aby było nienaganione w świętobliwośći przed 1 Teſſ.
tobą, abymći ſłużyć mogł w czyſtym ſu- 3.
mnieniu, y chodźić przed tobą w prawdźie Iza. 38.
y w ſercu uprzyimym, czyniąc to, co dobrego ieſt w oczach twoich, tak, żeby pokoy on BOży przewyżſzaiący wſzelki rozum Fil. 4.
luozki ſtrzegł ſerca moiego, y myśli moiey w PANU naſzym IEzuśie Chryſtuśie. Amen!

MODLITWA
O miłość bliźniego.

O PANIE BOZE święty! wiem to dobrze, że choćbym mowił ięzykami 1 Kor.
ludzkimi y Anielſkimi, a miłośćibym nie 13.
miał, ſtałbym śię iako miedź brząkaiąca, abo iako cymbał brzmiący: Y choćbym miał Proroctwo, y wiedźiałbym wſzytkie taiemnice, y miał wſzytkę wiarę, tak żebym gory przenośił, a miłośćibym nie miał, nicem nie ieſt. Przeto o PANIE, ſpra- 2 Teſſ.
wuy ſerce moie ku miłośći, y uczyń to 3.
abym śię pomnażał y obfitował w miłośći ku bliźniemu moiemu, a zachowany był nie-

nienaganionym na przyśćie PANA moiego IEzuſa Chryſtuſa. Amen!

DRUGA.

Rzym. 15. O BOZE! ktoryś ieſt BOgiem ćierpliwośći y poćiechy, day nam abyſmy byli iednomyślnie według Chryſtuſa IEzuſa, abyſmy ćię ſzczyrym ſercem chwalić mogli,
Efez. 4. ſtaraiąc śię żebyſmy zachowali iedność Du-
Fil. 1. cha w źwiązce pokoiu, y o toć śię modlę, aby miłość naſza im daley tym więcey pomnażała śię w znaiomośći, y we wſzelkim zmyśle ku chwale Imienia twego świętego. Amen!

MODLITWA

O ufność.

Przyp. 2. O PANIE! ktoryś ieſt tarczą chodzącym w ſzczyrośći, y nadźieią
Pſ. 73. Izraela: Oto ći, ktorzy śię oddalaią od ćiebie, zginą: Wytraćiſz te, ktorzy cudzołożą odſtępowaniem od ćiebie, alec mnie naylepſza ieſt trzymać śię BOGA.
Pſ. 71. Bądźże mi ſkałą mieſzkania moiego, gdźie-
Pſ. 89. bym zawżdy uchodźił: Bądź chwałą mocy moiey, a za wolą twoią wywyżſzy śię rog zbawienia moiego; bo od PANA ieſt tarcza naſza, a od Swiętego Izralelſkiego Krol naſz.

Zmi-

Zmiłuy śię nademną o BOZE! Zmiłuy śię nademną! abowiem w tobie ufa duſza moia, a do ćienia ſkrzydeł twoich ućiekam śię, aż przeminie utrapienie. Day mi ratunek w utrapieniu, boć omylny ratunek ludzki. A tak niech będźie miłośierdźie twoie PANIE nademną, iakom w tobie nadźieię miał, mam, y mieć będę. Amen! Pſ. 60. Pſ. 33.

MODLITWA

O radość wewnętrzną.

Błogoſławiony ieſt ten lud, ktory zna dźwięk twoy, y ktory w światłośći oblicza twoiego chodźi o PANIE! W Imieniu twoim weſelą śię każdego dnia, a w ſprawiedliwośći twoiey wywyżſzaią śię. Niechże y na mię przydą litośći twoie abym żył, bo Zakon twoy ieſt kochaniem moim. Day mi ſłyſzeć radość y weſele, a niech śię rozraduią kośći moie, ktoreś pokruſzył: Owſzem PANIE, napełni mię wſzelką radośćią y pokoiem wewnętrznym w wierze, abym obfitował w nadźieiey przez moc Ducha Swiętego. Amen! Pſ. 89. Pſ. 119. Pſ. 51. Rzym. 15.

* *

V.

Kiedy Zegar biie

PIĘC,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XCI.

K*to opieki Naywyżſzego, W ſtraży iego używa, Ten w ćieniu Wſzechmogącego, Beſpiecznie odpoczywa; Przetoż y ia mowię ſobie. Tyś ma obrona PANIE, Tyś twierdza, tyś BOG, ia w tobie, Samym ſkładam ufanie.*

2. *Bo mię on z śidła łowczego, Ktorego śię ia boię, Wyrwie, y z zaraźliwego, Powietrza przez moc ſwoię, Da mi pod ſkrzydłami ſwymi, Uledz zawżdy beſpiecznie, Iak tarczą mię prawdźiwymi, Słowy ſtrzedz będźie wiecznie.*

3. *Przetoż mię nic nie zatrwożą, Trwogi nocy ſtraſzliwych, Ani co śię we dnie ſrożą, Strzały przygod ſzkodliwych, Ani śię powietrza boię, Co śię z żmierzkiem przechodźi, Zarażie placu doſtoię, Ktora w południe ſzkodźi.*

4. *Niech ich choć kilka tyśięcy, Wedle mnie ſtraſznie lęże, Niech z drugiey ſtrony choć*

choć więcey, Mnie ten iad nie dośięże, Owſzem ia będąc zachowan, Uyrzę oczyma ſwymi, Iako śię okrutnie mśći PAN, Nad wſzytkimi grzeſznymi.

5. *Ponieważ tedy ſamego, PANA ućieczkę moię, Kładźieſz za obrońcę ſwego, Maiąc w nim ufność ſwoię, Nie tknie śię ćiebie nic złego, Ani ćię zafraſuie, Dom też nigdy przećiwnego, Twoy ſzczęśćia nie uczuie.*

6. *Aniołom ćię ſwym pilnować, Kazał na drogach twoich, Aż y na ręku piaſtować, Abyś kiedy nog ſwoich, Nie obraźił na kamieniu: Będźieſz po żmiiach chodźił, Będźieſz ſrog lwiemu plemieniu, Smokći nie będźie ſzkodźił.*

7. *Przeto, iż mię umiłował, (Rzekł BOG) IA go wybawię, A iż mi wiary dochował, Sławę iego wyſtawię: Zawołali mię w ćięſzkośći, Wnet go wyrwę z kłopota, Y nabawię go zacnośći, Przedłużę mu żywota.*

II. Uważać y rozmyślać, *że*

PIĘC ieſt Ksiąg Moyżeſzowych, pięćiorakie też świadectwo o Chryſtuśie wydawaiących, mianowićie względem Oſoby Chryſtuſowey, względem Urzędu, względem Dobrodźieyſtw, względem Nauki, y względem Kroleſtwa iego.

PIĘC

1 Moy. 19. *PIĘC* miaſt ogniem śiarczyſtym wywroćił BOGo dla ſproſnych grzechow y nieprawośći ludzkich, mianowićie, SODOMĘ, GOMORRĘ, ADAMĘ, SEBOIM, y ZOAR; wſzakże iedno naymnieyſze ZOAR na prozbę Lota zachowane ieſt.

PIĘC Sabbatow znayduiemy w Piśmie świętym, PIERWSZY BOſki przy ſtworzeniu, kiedy PAN BOG w ſześciu dniach ſtworzył wſzytko, a śiodmego dnia odpoczoł, iako piſzę Moyżeſz; 1 Moy. 2. *Dokonczył BOG dnia śiodmego dźieła ſwego, ktore uczynił; y odpoczynoł w dźień śiodmy od wſzelkiego dźieła ſwego, ktore uczynił: Y błogoſławił BOG dniowi śiodmemu, y poświęćił go, iż weń odpoczynoł od wſzelkiego dźieła ſwego.* DRUGI Sabbat poźwierzchowny abo Zakonny, ktorym śię ludźiom y bydłu pozwala odpoczynienie y wytchnienie od pracy y roboty uſtawiczney, o ktorym w Przykazaniu ſwoim mowi BOG: 2 Moy. 20. *Nie będźieſz czynił żadney roboty (w dźień Sabbatu) ty, y ſyn twoy, y corka twoia, ſługa twoy, y ſłużebnica twoia, bydle twoie, y gość twoy, ktory ieſt w bramach twoich.* TRZECI Sabbat ieſt duchowny, abo Sabbat poświęcenia, kiedy ludźie cale na ſłużbę BOżą śię udaią, ten dźień ku chwale BOżey poświęcaiąc, o ktorym mowi BOG, 2 Moy. 31. *IA PAN, ktory was poświęcam; przetoż poſtrzegaycie Sabbatu, święty bowiem ieſt wam: Ktoby go zgwałćił śmierćią umrze: Sabbat ieſt odpoczynienie Swięte PANU.* CZWARTY Sabbat PANA IEzuſa przy

naſzym

naſzym odkupieniu, kiedy wykonawſzy ſprawę zbawienia naſzego w grobie odpoczywał od wſzelkich mąk y boleśći ſwoich, nam przykład daiąc, abyſmy od grzechow y nieprawośći naſzych odpoczywali. PIATY Sabbat będźie w onym odpoczynku niebieſkim, gdźie od wſzelkich prac, kłopotow, y boleśći odpoczywać będźiemy, o ktorym mowi PAN Zaſtępow u Izaiaſza: *Stanie śię, że od nowiu Mieśiąca do nowiu Mieśiąca, y od Sabbatu do Sabbatu przychodźić będźie wſzelkie ćiało, aby śię kłaniało przed oblicznośćią moią.* Izai. 66.

PIĘC kamieni gładkich wźioł z ſobą Dawid, gdy miał odprawować poiedynek z Goliatem Olbrzymem wielkim, ktorego wielkość była na ſześć łokći y na piędź. 1 Sam. 17.

PIĘCIU Aniołow imiona w Piśmie świętym ſą wyrażone: 1.) MICHAŁ, ktory śię potykał z ſmokiem, y ktory śię z ſzatanem wadźił o ćiało Moyżeſzowe. 2.) GABRYEL, ktory taiemnice widzenia Danielowego wykładał, y ktory poſelſtwo od Nayżyſzego do błogoſławioney Panny Maryey o cudownym poczęćiu Syna BOżego ſprawował. 3.) RAFAEL, ktory Tobiaſza w drodze konwoiował, prowadźił, y ſtrzegł. 4.) URYEL, do Ezdraſza poſłany, ktory kazał Ezdraſzowi zważyć wagę ognia, zmierzyć wianie wiatru, y wroćić dźień ktory przeminoł; odwodząc go od ćiekawego badania o Maieſtaćie BOſkim, ktory ieſt y zoſtaie nie- Obi. 12. Iudas. v. 9. Dan. 8. 9. Łuk. 1. Tob. 12. 4 Ezdr. 4.

4 Ezdr. dośćigniony. 5.) IEREMIEL, ktory zacne
4. miał kazanie y upomnienie do tegoż Ezdra-
sza o władzy y dispozycyi BOga naywyższego
nigdy nieodmienney y nieporuszoney.

PIĘC ieſt nieomylnych znakow y charakterow prawdźiwego Kośćioła BOżego: PIERWSZY charakter y znak, kędy sam Chrystus PAN, BOży y błogosławioney Panny Maryey Syn za głowę y za fundament prawdźiwego Kośćioła uznawany bywa, według tego, iako zdawna Izaiasz prorokо-
Iza. 28. wał: *Dnia onego będźie PAN Zastępow koroną ozdoby, y koroną sławy ostatkowi ludu swego.* Tego Pismo święte zrzetelnie nazywa głową y fundamentem abo gruntem Ko-
Kol. 1. śćioła; tak Paweł S. mowi: *Chrystus ieſt przed wszytkimi, y wszytko nim stoi. On też ieſt głową ćiała, to ieſt Kośćioła.* Y zno-
1 Kor. wu: *Gruntu innego nikt nie może założyć,*
3. *oprocz tego, ktory ieſt założony, ktory ieſt IEzus Chrystus.* DRUGI charakter y znak prawdźiwego Kośćioła BOżego, kędy szczyre słowo BOże bez wszelakiey przysady opowiadane bywa; bo ktoby co innego mimo słowo BOże przynośił, taki podpada pod przeklę-
Gal. 1. ćtwo, iako Paweł S. mowi: *Choćbyśmy y my, abo Anioł z nieba opowiadał wam Ewangelią mimo tę, ktorąśmy wam opowiadali, niech będźie przeklęty.* Y pomsta BOża nad tym wiśi, ktory wyroki słowa BOżego fałszuie, iako Ian S. zakonkludował Księgę Obiawienia
Obi. swego: *Ieśliby kto przydał do tego, przyda*
22. *mu też BOG plag opisanych w tych Księgach:*
A

A ieśliby kto uioł z ſłow Kśiąg Proroctwa tego, odeymie też BOG część iego z Kśiąg żywota, y z miaſta świętego, y z tych rzeczy, ktore ſą napiſane w tych Kśięgach.

NB. A co Ian S. mowi o Kśiędze Obiawienia ſwego partikularnie, to śię też uniwerſalnie ma rozumieć o całym ſłowie BOżym.

TRZECI charakter y znak prawdźiwego Kośćioła ieſt, kędy ſzafuią Sakramentami świętymi według uſtawy Chryſtuſowey, y nauki Apoſtolſkiey: Iakowe było one zgromadzenie, o ktorym mowią Dźieie Apoſtolſkie: *Y trwali w nauce Apoſtolſkiey, y w ſpołeczności, y w łamaniu chleba, y w modlitwach.* Dźiei. 2. Paweł S. także o wiernym ſzafowaniu Świątośćiami mowi: *Iam wźioł od PANA, com też wam podał:* (Y potym wypiſuie doſkonale Teſtament PANA IEzuſa o chlebie ćiała y kielichu krwie iego na czaſy wieczne uczyniony.) 1 Kor. 11. CZWARTY charakter y znak prawdźiwego Kośćioła, kędy ieſt poſłuſzeńſtwo ſługom ſłowa y Ewangeliey PANA IEzuſowey, z poddaniem śię pod karność ſłowa BOżego, gdyż ſłuchacze prawdźiwych Nauczyćielow w napominaniu przyſtoynym powinni ſłuchać, według tego co mowi PAN IEzus: *Kto was ſłucha, mnie ſłucha, a kto wami gardźi, mną gardźi, a kto mną gardźi, gardźi onym, ktory mię poſłał.* Łuk. 10. Paweł S. takoż mowi: *Bądźćie poſłuſzni wodzom waſzym, y bądźćie im poddani, abowiem oni czuią nad duſzami waſzymi, iako ći ktorzy liczbę oddać maią; aby to z radośćią czynili, a nie* Zyd. 13.

z wzdychaniem, boć wam to nie ieſt pożyteczno.

NB. Iak diſpozycyą y rząd ſwoy nad ſłuchaczami ſłudzy BOży czynić maią w PANU według powierzonych ſobie kluczow Kroleſtwa niebieſkiego, tak y poſłuſzeńſtwo ſwoie ſłuchacze okazywać maią ſługom BOżym w tymże PANU, y według władzy tychże Kroleſtwa niebieſkiego kluczow, a tak według upomnienia Apoſtolſkiego wſzytko śię będźie dźiało
1 Kor. 14. w Kośćiele *przyſtoynie y porządnie* : Nie tak iako w ſąśiedzkim Kośćiele, gdźie Duchowieńſtwo nie BOſkiey y Chryſtuſowey władzy według kluczow Kroleſtwa niebieſkiego, ale ſwoiey potencyi y rigoru zbytecznego według zdania y upodobania ſwego nad ludem używa: Lud także w wielu rzeczach przećiwnym śię ſtawia, owſzem częſtokroć Xiężą ſwoię źle traktuie, y żyćie ich w niebeſpieczeńſtwo podaie.

PIATY charakter y znak prawdźiwego Kośćioła, ieſt ćierpliwość dla ſprawiedliwośći; gdyż Kośćioł prawdźiwy zawſze pod krzyżem y oppreſſyą ćięſzką zoſtawać muśi, a ſam nikogo nie prześladuie. Ztądże mowi
Syr. 2. Syrach: *Synu przyſtępuiąc do ſłużby PAńſkiey przygotuy duſzę twoię na pokuſy.* A Paweł S.
Dźiei. 14. twierdźi, *że przez wiele ućiſkow muśimy wniść do Kroleſtwa BOżego.* A do Tymo-
2 Tym. 2. teuſza: *Przetoż ty ćierp źle iako dobry żołnierz IEzuſa Chryſtuſa.* Y znowu: *Wſzyſcy*
2 Tym. 3. *ktorzy chcą pobożnie żyć w Chryſtuśie IEzuśie prześladowani będą.* Y Chryſtus PAN to
Ian. 16. ſamo obwieśćił: *Wyłączać was będą z Bożnic, owſzem przydźie godźina. że wſzelki, ktory was zabiie, będźie mniemał, że BOgu poſługę czyni : Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam, że wy będźiećie płakać, y narzekać, a świat śię będźie weſelił: Wy ſmutni będźie-*

ćie,

ćie, ale ſmętek waſz obróći śię wam w weſele.

PIĘC ran IEzuſowych, ktore dla zbawienia naſzego podioł w nayświętſzym ćiele ſwoim, Doktorowie Kośćielni, y wſzyſcy prawie Theologowie, wyznawaią.

PIĘC było na on czas chlebow ięcz- Ian. 6.
miennych gdy PAN IEzus pięć tyśięcy ludu onymi cudownie nakarmił.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

W ſmętku za grzech.

O PANIE! ktorego niebo ieſt ſtolicą, Iza. 66.
a źiemia podnożkiem nog, a przećieś w ſłowie ſwoim powiedźiał, że na tego tylko patrzyſz, ktory ieſt ſerca pokornego, y ktory drży na ſłowo twoie: Stworz proſzę Pſ. 51.
wemnie ſerce czyſte o BOZE, a Ducha prawego odnow we wnętrznośćiach moich. Day mi to, aby głowa moia była wodą, a Ier. 9.
oczy moie zrzodłem łez, abym we dnie y w nocy płakał, wſpominaiąc ſobie na przeſzłe grzechy moie w gorzkośći ſerca moiego: Niech teraz ze łzami śieię, że- Pſ. 126.
bym napotym w wiecznym żywoćie żoł z radośćią y wykrzykaniem ſerdecznym przez IEzuſa Chryſtuſa PANA y Zbawićiela moiego. Amen!

MODLITWA

W ſmętnym ſumnieniu.

Pſ. 77. Biadaż mnie nędznemu! Izali PANIE na wieki mię odrzućiſz, a więcey mi iuż
Iza. 63. łaſki ſwoiey nie okażeſz? Izali wzruſzenia wnętrzności twoich, y litości twoich prze-
Ier. 15. demną zawśćiągnione będą? Przeczże mą bydź żal moy wieczny, a rana moia śmier-
Pſ. 13. telna, ktora śię uleczyć nie da? Biadaż mnie utrapionemu! Dokądże PANIE? Zapomniſzże mię na wieki? Dokądże ukrywać będźieſz oblicze twoie przedemną? Dokądże śię będę radźił w duſzy ſwey, a trapił w ſercu moim przez cały dźień, przez cały wiek mizernego żyćia mego? O PANIE! twoieć to właſne Imie, żeś ty
Iza. 42. ieſt miłośierny: Ty trzćiny nałamaney nie dołamieſz, a lnu kurzącego śię nie doga-
Iob. 5. śiſz: Ty ſadzaſz pokorne wyſoko, a ſmętne
Iob. 13. wywyżſzaſz ku zbawieniu: Nie zakrywayże oblicza twoiego odemnie, ani mię ſobie
Tren. 1. poczytay za nieprzyiaćiela. Weyrzy na
Pſ. 6. mię PANIE, bomći utrapiony: W popędliwośći twoiey nie naćieray na mię, a
Ier. 10. w gniewie twoim nie karz mię, byś mię
Iob. 7. ſnadź wniwecz nie obroćił. Zgrzeſzyłem,
Pſ. 51. coż mam czynić o ſtrożu ludzki! Przetoż według wielkich litośći twoich zgładź nieprawośći moie: Day mi ſłyſzeć radość y weſele,

weſele, a niech śię rozraduią kośći moie, ktoreś pokruſzył. O PANIE! ktory w ſkrytośći obiawiaſz mądrość wiernym ſwoim, ſpraw to abym ſłyſzał radość y weſele, żeby śię rozradowały wemnie kośći moie, ktoreś pokruſzył, a tak śpiewać będźie ięzyk moy o ſprawiedliwośći twoiey, a uſta moie będą opowiadać chwałę twoię odtąd aż na wieki. Amen!

MODLITWA.

O ćierpliwość.

O PANIE! pomnoż mię w łaſce twoiey, tak, żeby mi na żadnym darze twoim 1 Kor. 1.
nie ſchodźiło, oczekawaiąc obiawienia Zbawićieła moiego. Utwierdź mię PANIE aż do końca, abym był bez nagany na dźień PANA moiego IEzuſa Chryſtuſa Kol. 1.
zachowany, y abym chodźił przyſtoynie przed PAnem, ku wſzelkiemu iego upodobaniu, żebym wſzelką mocą umocniony będąc roſł w znaiomośći twoiey ku wſzelkiey ćierpliwośći, y nieſkwapliwośći z radośćią. Amen!

MODLITWA

Przećiwko gniewowi.

O PANIE! ktoryś mię ſobie ſtworzył, Iza. 43.
dayże mi rozum, abym śię nauczył

Pſ. 119. Przykazań twoich. Wyley na mię Ducha
Iza. 32. twoiego z wyſokośći, a naucz mię woli
twoiey, abowiemeś ty ieſt dobry y prawy,
Pſ. 25. przetoż drogi nauczaſz grzeſznikow, a oſo-
Gal. 5. bliwie ćichych. Wyzwol mię od nieprzy-
iaźni, ſwarow, y nienawiśći, od gniewu,
ſporu, y nieſnaſek, ktore ſą uczynkami
1 Piotr. 3. ćiała, a ſprawuy wemnie ćichego y ſpokoy-
nego ducha, ktory ieſt przed obliczem
Iak. 3. twoim koſztowny; a tak dobrym obcowa-
niem pokażę uczynki moie w mądrey ći-
chośći ku chwale twoiey świętey. Amen!

* *

VI.

Kiedy Zegar biie SZESC,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XLII.

Iako ieleń ſzuka zdroia, W ćięſzkim umordowaniu, Tak ćię BOZE duſza moia, Ząda w ſwym ſfraſowaniu, Pragnie ćię BOGA ſwego, W mocy zawżdy żywego, Mowiąc: Rychłoli moiego, Oglądam PANA wdźięcznego.

2. *Cięſzko płacząc bez przeſtania, Łzami karmię ſwą duſzę, Gdy brzydkiego urą-*

urągania, Gdźie twoy BOG? ſłuchać muſzę: Wżdalon od domu twego, Mnie przedtym codźiennego, Z wielką wiela ich radośćią, Teraz ſchnąć muſzę żałośćią.

3. *Y czemuż tak wżdy bez miary, Duſzo moia omdlewaſz? Bądź w BOGU tey całey wiary, Że mu w rychle zaśpiewaſz, Y oddaſz dźiękczynienie, Za iego wybawienie: Tylko rychło ratuy BOZE, Duſza daley trwać nie może.*

4. *Ciebie ſobie przypominam, Tu w krainie Iordańſkiey, Z gory Mizar ćiebie wzywam, Na puſtyni Hermońſkiey, Gdy twych przepaśći wiry, Za ſobą śię znurčiły, A ich z hukiem ſzeleſt ſrogi, Czynił wemnie wielkie trwogi.*

5. *Więc twe ſtraſzne nawalnośći, O mię śię otrącały: Duchy twey popędliwośći, Dmąc porażić mię chćiały: Aleć mię z ſwey litośći, Poratuieſz w trudnośći, Za coć będę chwałę dawał, Y wiecznie ćiebie wyznawał.*

6. *Rzekę BOGU ſkale ſwoiey: Czemużeś mię przebaczył? Czemuś mię z ćięſzkośći moiey, Złemu wyrwać nie raczył? Prawieć mię zabiiaią, Kiedy mi urągaią, Mowiąc niemal dnia każdego: Gdźież ieſt BOG, coś ufał w niego?*

7. *Y czemuż wżdy tak bez miary, Duſzo moia omdlewaſz? Bądź w PANU tey całey wiary, Że mu w rychle zaśpiewaſz, Y od-*

daſz dźiękczynienie, Za iego wybawienie, Weſeląc śię z przytomnośći, Oblicza iego miłośći.

II. Uważać y rozmyślać, *że*

1 Moy. 1. *SZESC* dni pracował BOG, tworząc niebo y źiemię, y źwierzęta tak rozumne iako y nierozumne, owo zgoła cały świat, y wſzytko co na nim ieſt w ſześćiu dniach uczynił.

2 Moy. 20. *SZESC* dni ſą naznaczone człowiekowi do wſzelkiey roboty, śiodmy odpoczynieniem.

4 Moy. 35. *SZESC* było miaſt w źiemi Chananeyſkiey naznaczonych do ućieczki tym, ktorzyby kogo z trefunku zabili.

2 Moy. 21. *SZESC* lat każdy niewolnik Hebreyſki powinien był ſłużyć za niewolnika temu, ktory go kupił, a śiodmego roku miał bydź wolny.

3 Moy. 25. *SZESC* lat Izraelczycy pola ſwoie pośiewać, y winnice ſwoie obrzynać, zbieraiąc z nich pożytki, ale roku śiodmego Sabbat odpoczynienia z rozkazania BOżego zachowywać mieli.

2 Moy. 16. *SZESC* dni w każdym tygodniu Manna z nieba padała, ktorą zbierali Izraelczycy na puſzczy, mieſzkaiąc tam czterdźieśćie lat, a dnia śiodmego nie bywało Manny.

SZESC

SZESC chlebow znayduią śię w Piśmie świętym. PIERWSZY chleb naturalny, Matt. 6.
ktory śię w Modlitwie PAńſkiey, y w zwyczaynym mowieniu nazywa chlebem powſzednim, o ktorym mowi BOG do Adama, y do całego narodu ludzkiego: *W poćie oblicza* 1 Moy. 3.
twego będźieſz pożywał chleba. DRUGI chleb płaczu y utrapienia, o ktorym mowi Dawid S. *Łzy moie ſą mi miaſto chleba,* Pſ. 42.
we dnie y w nocy. Y znowu: *Nakarmiłeś ie* Pſ. 80.
chlebem płaczu, y napoiłeś ie łzami miarą wielką. TRZECI chleb nauki prawdźiwey abo ſłowa BOżego, o ktorym mowi Syrach: *Nakarmi go chlebem zrozumienia, a napoi go* Syr. 15.
wodą mądrośći. A PAN IEzus: *Nie ſamym* Matt. 4.
chlebem człowiek żyć będźie, ale każdym ſłowem pochodzącym przez uſta BOże. CZWARTY chleb ieſt Sakramentalny wyznaczaiący prawdźiwe ćiało PANA IEzuſowe, o ktorym mowi PAN IEzus: *Chleb ktory IA dam ieſt* Ian. 6.
ćiało moie, ktore IA dam za żywot świata. PIATY chleb żywota, ktory z nieba zſtąpił, tym ieſt ſam PAN IEzus Chryſtus, iako ſam mowić raczy: *IAM ieſt on chleb żywota, kto* Ian. 6.
do mnie przychodźi łaknąć nie będźie. IAMći ieſt chleb on żywy, ktorym z nieba zſtąpił; ieśliby kto iadł z tego chleba, żyć będźie na wieki. SZOSTY chleb niebieſki wieczney radośći pełny, ktory dany będźie wiernym w onym żywoćie przyſzłym, według ſłow PANA IEzuſowych: *IAć wam ſporządzam,* Łuk. 22.
iako mi ſporządźił Oćiec moy, Kroleſtwo, abyśćie iedli y pili za ſtołem moim w Kroleſtwie moim.

moim. O tym y one słowa niektorego z tych ktorzy wespoł z Chrystusem śiedźieli y nauk
Łuk. 14. iego zbawiennych słuchali: *Błogosławiony ktory ie chleb w Krolestwie BOżym.*

Ian. 2. *SZESC* kamiennych stągwi kazał PAN IEzus napełnić wodą, gdy wszechmocność swoię BOską na weselu w Kanie Galileyskiey miał pokazać, wodę w wyśmienite wino przemieniaiąc.

SZESC uczynkow miłośiernych wylicza PAN IEzus, mianowićie, ŁAKNACEGO nakarmić, PRAGNACEGO napoić, GOSCIA przyiąć, NAGIEGO przyodźiać, CHOREGO nawiedźić, WIĘZNIA wizytować, o czym takie są słowa Zbawićielowe:
Matt. 25. *Podźćie błogosławieni Oyca mego, odźiedźiczćie Krolestwo wam zgotowane od założenia świata: Abowiem łaknołem, a daliśćie mi ieść; pragnołem, a daliśćie mi pić; byłem gośćiem, a przyieliśćie mię; byłem nagim, a przyodźialiśćie mię; byłem chorym, a nawiedźiliśćie mię; byłem w więźieniu, a przychodźiliśćie do mnie.*

SZESCIĄ Imion Prorok Izaiasz opisuie Messyaszową Osobę, urząd, Krolestwo, y wszytkie dobrodźieystwa iego, nazywaiąc go
Izai. 9. 1.) DZIECIĘCIEM y SYNEM, 2.) DZIWNYM, 3.) RADNYM, 4.) BOGIEM MOCNYM, 5.) OYCEM WIECZNOSCI, 6.) XIAZĘCIEM POKOIU.

SZESC

SZESC razy Zbawićiel naſz PAN IEzus Chryſtus krew ſwoię dla nas y dla zbawienia naſzego przelał. PIERWSZY raz oſmego dnia po narodzeniu przy obrzezce, kiedy Zakon za nas pełniąc był obrzezany. DRUGI raz w ogrodźie Getſemańſkim, kiedy modląc śię Oycu ſwemu krwawym poćił śię potem, o czym świadczy Łukaſz: *Ale będąc w boiu gorliwiey śię modlił: A był pot iego iako krople krwie zćiekaiące na żiemię.* TRZECI raz pod czas biczowania, gdźie bez pochyby krew iego była przelana, o czym y Izaiaſz zdawna przepowiedźiał: *Sinośćią iego ieſteſmy uzdrowieni.* CZWARTY raz pod czas koronacyi, kiedy dla nas ćierniową koroną był ukoronowany. PIATY raz na krzyżu, kiedy ręce y nogi PAńſkie oſtrymi goźdźiami do krzyża były przybite. SZOSTY raz, kiedy bok iego żołnierz włocznią oſtrą otworzył, zkąd wypłyneła krew y woda. Ztądże Auguſtyn S. mowi: *Patrz o człowiecze na rany Chryſtuſa na krzyżu wiſzącego, na krew umieraiącego, na okup wybawiaiącego, na bliżny zmartwychwſtaiącego: Głowę ma ſchyloną, aby ćię pocałował; ſerce otwarte, abyć miłość ſwoię oświadczył; ręce rozćiągnione, aby ćię obłapił; wſzytkie ćiało wydane, aby ćię wykupił: Ta miłość iego iako wielka ieſt rozmyślaway w ſercu ſwoim, y tak wielką dobroć iego uważay: Niechay cały w ſercu waſzym zoſtaie, ktory cały dla was był ukrzyżowany.*

Łuk. 2. Łuk. 22. Ian. 19. Iza. 53. Ian. 19. Ian. 19. Ian. 19.

III.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O człowieka zewnętrznego, to ieſt o dobre uczynki.

Pſ. 119. Rozświeć o BOZE nad ſługą twoim obliċze twoie, a naucz mię uſtaw twoich,
Kol. 1. abym chodźił przyſtoynie przed tobą, iako śię tobie podoba, y powołaniu moiemu
1 Teſſ. 2. należy, y abym świętobliwie, ſprawiedliwie, y bez nagany żył iako Syn twoy nienaganiony w poſrzodku narodu złego y
Fil. 2. przewrotnego, między ktorymi abym świećił iako światło na świećie, zachowuiąc ſłowa żywota. Dla tegoż proſzę ćię o BOZE upadaiąc przed tronem twoim, abyś mi błogoſławił w powołaniu moim, y dopełnił wſzelką krewkość moię ſwoią łaſkawą dobrotliwośćią, umacniaiąc mię potężnie w wierze, aby przez to chwalone było wemnie Imie PANA naſzego IEZUSA CHRYSTUSA, y łaſka twoia święta wielbiona. Amen!

MODLITWA

O Chrześćiańſkie uſzy.

Iob. 36. O PANIE! ktory uſzom ludzkim obiawiaſz umieiętność, chcąc tego, aby

śię

śię odwroćiły od niezbożnośći: Spraw to, aby ucho moie nie było obćiążone ku słuchaniu słowa twoiego. Przekol mi uszy PANIE, owszem otworz uszy moie, aby śię od słowa twoiego nie uchylały, ani na wstecz wracały. Day mi ochotę do słuchania niepoiętych taiemnic twoich, abym w sercu uprzyimym y dobrym słyszane słowo zachowywał, y owoc z niego w ćierpliwośći przynośił dla IEzusa Chrystusa PANA y Zbawićiela moiego. Amen! Izai. 6. Ps. 40. Łuk. 8.

MODLITWA

O Chrześćiański ięzyk.

PANIE! położ straż ustam moim, a strzeż drzwi warg moich: Nie nachylay serca mego do złey rzeczy, abym nie czynił spraw niepobożnych: Y nie wyimuy z ust moich słowa nayprawdźiwszego; ale otworz wargi moie, a usta moie będą opowiadać chwałę twoię; a tak niechay będą napełnione usta moie chwałą twoią, y sławą twoią przez cały dźień, y niech będą przyiemne słowa ust moich, y rozmyślanie serca mego przed obliczem twoim PAnie, Skało moia, y Odkupićielu moy. Amen! Ps. 141. Ps. 119. Ps. 51. Ps. 19.

MODLITWA.

O Chrześćiańskie oczy.

BOZE zmiłuy śię nademną, a błogosław mi: Rozświeć oblicze twoie nademną, Ps. 67.

abym

abym poznał na źiemi drogę twoię, żebym
nie był podobny złośnikom*, w ktorych
Rzym. niemaſz boiaźni BOżey przed oczyma ich.
3. Przetoż ty ktoryś to oboie, tak ucho ſłu-
Przyp. chaiące, iako y oko widzące uczynił, naucz
20. Pſ.143. mię czynić wolą twoię, abowiemeś ty
Pſ.119. BOG moy: Odwroć oczy moie, aby nie
patrzyły na marnośći, a żeby ſerce moie
Iob.31. nie chodźiło za oczyma mymi, lecz żeby
Iza.17. patrzyły na Swiętego Izraelſkiego. Przeto
2Tym. wyrwi mię z każdego uczynku złego, y za-
4. choway do Kroleſtwa ſwego niebieſkiego,
przez IEzuſa Chryſtuſa, ktoremu chwała na
wieki wiekow. Amen!

MODLITWA

O Chrześćiańſki pokarm.

Pſ.145. Oczy wſzytkich w tobie o PANIE na-
dźieię maią, a ty im dawaſz pokarm
ich czaſu ſwoiego: Otwieraſz rękę twoię,
a naſycaſz wſzytko co żywie według upodo-
Pſ.136. bania twego: Ty dawaſz pokarm wſzelkie-
Pſ.147. mu ćiału, bydłu, y kruczętom młodym,
ktore wołaią do ćiebie. O PANIE żyw
mię pokarmem według potrzeby moiey, a
Pſ. 69. ſpraw to, żeby mi ſtoł moy nie był śidłem,
bym ſnadź będąc naſyconym nie podnioſł
ſerca moiego, przez cobym ćiebie zapo-
Efez.3. mnieć miał. Przetoż utwierdź mię mocą

przez Ducha ſwego we wnętrznym człowieku: Utwierdź mię, y pośil onym chlebem żywota, ktory z nieba zſtąpił, y daie żywot światu, a tak będę naſycony łaſką y błogoſławieńſtwem twoim przez IEzuſa Chryſtuſa Syna twego miłego, ktory z tobą y z Duchem Swiętym żyie y kroluie na wieki. Amen! Ian. 6.

****

VII.

Kiedy Zegar biie SIEDM,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm LXXXVI.

Nakłoń PANIE ucha ſwego, Wyſłuchay mię ſtrapionego, Obacz iakom znędzony, Od wſzytkich porzucony, Miey na pieczy duſzę moię, Ktorąś wźioł w opiekę ſwoię, Zachoway ſługę ſwego, W tobie ufaiącego.

2. *Cały dźień do ćiebie PANIE, Wołam o twe zmiłowanie, Raczże rychło przyſpieſzyć, Mnie ſmętnego poćieſzyć: Duſzę ſłużebnika ſwego, Uweſel barzo nędznego, Boć ią wznoſzę do ćiebie, Ktory śiedźiſz na niebie.*

3. *Boś ty PAN hoyny w miłośći, Prędki grzeſznym do litośći, Dobrze czyniąc każdemu, Ciebie wzywaiącemu, Przetoż PAnie w uſzy ſwoie, Przyimi te modlitwy moie, A w tym moim fraſunku, Użycz ſwego ratunku.*

4. *Bo kogożbym ia inſzego, Wzywał w dźień ſtrapienia ſwego? Iedno ćiebie moy PANIE, ktoryś dał obiecanie: Niemaſzći BOga żadnego, Tobie BOże podobnego, Anić ſprawami ſwemi, Kto porowna na źiemi.*

5. *Przydą do ćiebie Poganie, ktoreś ty ſam ſtworzył PANIE, Będą tobie ſłużyli, Imie twoie wielbili, Boś ty z wſzytkich naywyżſzy PAN, Takim z cudow dźiwnych uznan, Swiadczą to twoie ſprawy,Ześ ty ieſt ſam BOG prawy.*

6. *Naucz mię PANIE ſwey drogi, Niech po niey chodzą me nogi, Niech ſerce w prawdźie twoiey, Stoiąc ćiebie śię boi, A będę z ſerca całego, Sławić ćię PANA ſwoiego, Imie twe wynaſzaiąc, Na wieki wyznawaiąc.*

7. *Boś nademną z ſwey miłośći, Dokazał wielkiey możnośći, Duſzę mą wybawiwſzy, Y z piekła wykupiwſzy. Bacz iak powſtali złośnicy, Na mię, hardźie okrutnicy, Gardła mego ſzukaiąc, Na ćię BOga niedbaiąc.*

8. *Lecz ty PANIE miłośćiwy, Y ſwoim zawżdy życzliwy, W gniewie ſwym miłośierny, A w obietnicach wierny, Poyrzy na*

mię

mię w swey miłośći, Doday serca y stałośći, Zachoway sługę swego, W domu twym spłodzonego.

9. *Włoż na mię znak swoiey chęći, Co nie zginie z mey pamięći: Niech mi śię przypatruią, Ci co mię prześladuią. Niech ku swemu zawstydzeniu, Widzą, y ku pohańbieniu, Iako mię ćieszyć raczysz, W potrzebie nie przebaczysz.*

II. Uważać y rozmyślać, *że*

SIODMY dźień był Sabbatem abo odpoczynieniem PAńskim od wszelkiego dźieła, ktore w poprzedzaiących sześćiu dniach sprawował; śiodmy także dźień y Chrześćianie na chwałę PAnu BOgu święćić powinni. 1 Moy. 2.

SIEDM było lat barzo obfitych y urodzaynych, a śiedm barzo głodnych w Egipskiey źiemi za czasu pobożnego Iozefa, ktore prefigurowane były przez sen Faraona Krola Egipskiego śiedmią krow tłustych na ćiele, y pięknych na weyrzeniu, y śiedmią krow nędznych na ćiele, y szpetnych na weyrzeniu; także śiedmią kłosow pełnych y pięknych, a śiedmią kłosow suchych, ćienkich, y wyschłych. 1 Moy. 41.

SIEDM par z każdego czystego bydlęćia, źwierząt, y ptakow kazał BOG Noemu wźiąć z sobą do Korabia, aby przed potopem uchowane były. 1 Moy. 7.

2 Moy. 13. *SIEDM* dni rozkazał BOG Zydom Przaśnikow Wielkonocnych zażywać Mieśiąca Abiba.

5 Moy. 28. *SIEDMIĄ* drog nieprzyiaćiele ućiekać będą przed tymi, ktorym BOG błogosławi, y ktorzy są posłuszni głosowi PANA BOGA swego.

4 Moy. 12. *SIEDM* dni trwał trąd na Maryey śiostrze Moyżeszowey, ktorym ią BOG był zaraźił dla tego, że szemrała przećiwko Moyżeszowi słudze BOżemu.

1 Krol. 19. *SIEDM* tyśięcy tylko było prawdźiwych chwalcow BOżych za czasu Eliasza Proroka w całym Krolestwie Izraelskim tak wielkim y ludnym.

Dan. 4. *SIEDM* lat Nabuchodonozor Krol Babiloński dla pychy, wyniosłośći, y wzgardy Imienia BOżego wyrzucony był od ludźi, a trawę iadał iako woł, y rosą niebieską ćiało iego skrapiane było, aż na nim włosy porosły iako pierze orle, a paznogćie iego iako pazury u ptakow.

Mark. 8. * *SIEDM* było chlebow, ktorymi PAN IEzus przez moc BOstwa swego cztyry tyśiące ludu do sytośći nakarmił, a ieszcze śiedm koszow ułomkow zostało.

Obi. 1. *SIEDM* świecznikow y śiedm gwiazd ukazane były Ianowi S. Siedm świecznikow znaczyły śiedm Zborow PAńskich, mianowićie EFESKI, SMYRNENSKI, PERGAMENSKI, TYATYRSKI, SARDYNSKI, FILA-

Obi. 2.

Obi. 3.

FILADELFSKI, y LAODYCENSKI, a śiedm gwiazd byli to śiedm Aniołowie onych śiedmi Zborow.

SIEDM lamp ogniſtych goraiących przed ſtolicą BOżą ſą śiedm duchow BOżych. Obi. 4.

SIEDMIĄ pieczęći zapieczętowaną kśięgę odpieczętował, otworzył, y weyrzał w nią Baranek BOży maiący śiedm rogow, y śiedm oczy *to ieſt* Chryſtus IEzus. Obi. 5.

SIEDM Aniołow ſtoiących przed obli- Obi. 8.
czem BOżym, a maiących śiedm trąb, gdy 9.
zatrąbili każdy po iedynczo w trąby ſwoie przyſzły wielkie plagi na morze, na źiemię, y na te wſzytkie ktorzy mieſzkali na niey.

SIEDM gromow mowiło głoſy ſwoie. Obi. 10.

SIEDM głow miała beſtya wyſtępuiąca Obi.
z morza podobna Ryśiowi, a na tych gło- 13.
wach iey imie bluźnierſtwa.

SIEDM Aniołow mieli śiedm oſtatecz- Obi.
nych plag, iż przez nieſkonczony ieſt gniew 15.
BOży.

SIEDM Aniołow wylali śiedm czaſz Obi.
gniewu BOżego ſobie źwierzonych, za kto- 16.
rych wylaniem rozmaite śię plagi na świećie wſzczeły.

SIEDM głow beſtyi ſą śiedm gor, na Obi.
ktorych wſzetecznica śiedźi. 17.

SIEDM darow Ducha Swiętego wyraża Izai. 11.
y wylicza Prorok Izaiaſz, zwłaſzcza że ieſt

on 1.) Duchem PAńſkim, 2.) Duchem mądrośći, 3.) Duchem rozumu, 4.) Duchem rady, 5.) Duchem mocy, 6.) Duchem umieiętnośći, 7.) Duchem boiaźni PAńſkiey.

SIEDM oſobliwych y zrzetelnych było obietnic BOſkich w Starym Teſtamenćie uczynionych o zeſłaniu nam Zbawićiela Chryſtuſa IEzuſa na świat. PIERWSZA obietnica generalna uczyniona była pierwſzym Rodźicom naſzym ieſzcze w raiu zaraz po upadku,
1 Moy. kiedy ſam BOG tak powiedźiał: *Naśienie nie-*
3. *wieśćie potrze głowę wężowi.* DRUGA obietnica zrzetelnieyſza uczyniona była potylekroć Abrahamowi, y powtorzona Izaakowi, y Iakobowi, dawaiąca znać, z iakiego narodu Zbawićiel miał śię narodźić, zwłaſzcza z narodu Izraelſkiego, tak bowiem mowił BOG:
1 Moy. *W naśieniu twoim będą ubłogoſławione wſzyt-*
12. *kie narody źiemie.* TRZECIA obietnica
18.
22. ieſzcze zrzetelnieyſza, w ktorey śię wyraża pewne pokolenie, z ktorego miał Chryſtus poyść, mianowićie z pokolenia IUDA, o
1 Moy. czym prorokował Patryarcha Iakob: *Nie bę-*
49. *dźie odięte ſceptrum od Iudy, ani Zakonodawca od nog iego, aż przydźie SYLOH, y iemu będźie oddane poſłuſzeńſtwo narodow.* CZWARTA obietnica ieſzcze zrzetelnieyſza, w ktorey śię wyraża z czyiego domu, abo z czyiey familiey miał śię narodźić Chryſtus, mianowićie z familiey Dawidowey, o czym tak
2 Sam. czytamy: *Wzbudzę naśienie twoie po tobie*
7. (mowi BOG do ſamego Dawida) *ktore wynidźie z żywota twego, a umocnię Kroleſtwo*

iego

iego aż na wieki. IA mu będę za Oyca, a on mi będźie za Syna, PIATA obietnica ieszcze zrzetelnieysza, w ktorey śię wyraża pewna osoba, ktora go urodźić miała, mianowićie PANNA, o czym mowi Izaiasz: *Oto Panna pocznie, y porodźi Syna, a nazowie Imie iego IMMANUEL.* Izai. 7. SZOSTA obietnica ieszcze zrzetelnieysza, w ktorey śię wyraża pewne mieysce, gdźie śię miał narodźić, mianowićie w BETLEHEM, o czym przepowiedźiał Micheasz Prorok: *Ale ty Betlehemie Efrata, acześ naymnieyszy między tyśiącami Iudskimi, z ćiebie mi iednak wynidźie ten ktory będźie panuiącym w Izraelu.* Mich. 5. SIODMA obietnica nayzrzetelnieysza, w ktorey śię wyraża pewny czas, ktorego Messyasz miał przyść na świat, mianowićie po wyiśćiu śiedmdźieśiąt tegodniow, iako wyraźne mamy o tym Proroctwo: *Siedmdźieśiąt tegodni zamierzono ludowi twemu, y miastu twemu świętemu, na znieśienie przestępstwa, y na zapieczętowanie grzechow, y na oczyśćienie nieprawośći, y na przywiedzenie sprawiedliwośći wieczney, y na zapieczętowanie widzenia y Proroctwa, a na pomazanie Swiętego świętych. Przetoż wiedz a zrozumiey że od wyiśćia słowa o przywroceniu y zbudowaniu Ieruzalem aż do Messyasza Wodzà będźie tegodniow śiedm, potym tegodniow sześćdźieśiąt y dwa, gdy znowu zbudowana będźie ulica y przekop, a te czasy będą barzo trudne. A po onych sześćiudźieśiąt y dwu tegodniach zabity będźie Messyasz, wszakże mu to nic nie zaszkodźi.* Dan. 9.

NB. Tu przez śiedmdźieśiąt tegodniow rozumie śię lat 490. (Każdy tydźień przez Multiplikacyą rachując po śiedm dni, śiedmdźieśiąt tegodniow uczyni 490 dni, a dźień każdy znaczy rok.) według tego iak sam BOG dni Prorockie tłumaczy u Ezechyela:
Ezech. 4. *Dźień za rok. dźień mowię za rok dawam tobie.*

SIEDM słow wyrzekł PAN Chrystus na krzyżu w ćięszkich boleśćiach swoich.
Łuk. 23. PIERWSZE słowo instancyalne: *Oycze odpuść im, boć nie wiedzą co czynią.* DRUGIE
Ian. 19. słowo rekommendacyine: *Niewiasto, oto Syn twoy! Oto Matka twoia!* Trzećie słowo de-
Łuk. 23. klaracyine: *Zaprawdę powiadam tobie, dźiśia zemną będźiesz w raiu.* CZWARTE słowo
Matt. 27. przeraźliwe y niby rozpaczliwe: *BOże moy! BOże moy! czemuś mię opuśćił?* PIATE słowo stałość y mdłość wielką wyrażaiące:
Ian. 19. *Pragnę.* SZOSTE słowo o wypełnieniu wszyt-
Ian. 19. kiego znać dawaiące: *Wykonało śię.* SIOD-
Łuk. 23. ME słowo dufliwe: *Oycze w ręce twoie polecam ducha moiego.* A to rzekszy skonał.

SIEDM iest Psalmow pokutnych, ktorymi śię wyraża prawdźiwe do BOga nawrocenie nie tylko Męża podług serca BOżego Dawida S. ale przykładem iego y innych wielu ludźi, a te są Psałm VI. XXXII. XXXVIII. LI. CII. CXXX. CXLIII.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O Chrześćiańskie ręce.

O PANIE Zastępow! sprawy rąk moich niech tobie nie będą przećiwne, aby chwale

chwale twoiey uyma iako dźiać śię miała ; Pſ. 90.
ale niech będźie przyiemność twoia przy
mnie, abyś ſprawy rąk moich utwierdźił
wemnie. Sprawy rąk moich utwierdź PA-
NIE, aby niewinne y czyſte zachowane
bydź mogły, y żeby podnoſzenie rąk moich Pſ. 141.
do ćiebie było iako kadzenie, y iako ofiara
wieczorna. Niechże ſprawy rąk moich
wdźięcznie będą od ćiebie przyięte dla IE-
zuſa Syna twego miłego, a Zbawićiela
moiego. Amen!

MODLITWA
O Chrześćiańſkie nogi.

O PANIE! ktory łaſkawie nog świętych 1 Sam.
ſwoich ochraniaſz, y ktoryś drogę 2.
świętobliwośći ſprawić raczył, po ktorey Iza. 35.
nie poydźie nieczyſty: Prowadź mię w ſpra- Pſ. 5.
wiedliwośći twoiey, a wyproſtuy przed obli-
czem moim drogę twoię. Zatrzymaway Pſ. 17.
kroki moie na drogach twoich, aby śię nie
chwiały nogi moie. Wyproſtuy drogi moie Pſ. 119.
ku przeſtrzeganiu praw twoich, aby wy- Łuk. 1.
proſtowane były na drogę pokoiu, dla chwały
Imienia twego świętego przez IEzuſa Chry-
ſtuſa. Amen!

DRUGA.

Znam to o BOZE moy! że nie ieſt w mo- Ier. 10.
cy człowieka droga iego, ani ieſt w mocy

męża tego ktory chodźi, aby ſprawował
Pſ. 43. poſtępki ſwoie. Przetoż proſzę o PANIE, ześli światłość twoię, y prawdę twoię, a te
Pſ. 119. poprowadzą, y wyprowadzą mię na świętą gorę twoię, y do przybytkow twoich: Nogi moie utwierdź w słowie twym, a niech nademną nie panuie żadna nieprawość, dla IEzuſa Chryſtuſa Syna twego miłego, ktory z tobą y z Duchem Swiętym żyie y kroluie na wieki wiekow. Amen!

MODLITWA

O Chrześćiańſkie towarzyſtwo.

Pſ. 26. O PANIE! nie zagarniayże z grzeſznikami duſze moiey, ani z Mężami krwawymi żywota moiego, w ktorych ręku ieſt przewrotność, a prawica ich pełna po-
Przyp. 2. darkow: Wyrwi mię od ludźi mowiących przewrotnośći, y od tych ktorzy opuſzczaią śćieſzki proſte, udaiąc śię drogami ćiemny-
Pſ. 141. mi. Nie nachylay ſerca mego do złey rzeczy, abym nie czynił ſpraw niepobożnych z mężami czyniącymi nieprawość.
Pſ. 119. Niech śię obrocą do mnie, ktorzy śię ćiebie boią, y ktorzy znaią świadectwa twoie.
Pſ. 16. Napełń ſerce moie miłośćią świętych twoich, ktorzy ſą na źiemi, w ktorych wſzytko kochanie twoie, abym ztąd
1 Ian. 3. poznał, żem ieſt przenieśiony z śmierći

do

do żywota, przez IEZUSA CHRYSTUSA, PANA y Zbawićiela moiego. Amen!

* *

VIII.

KIEDY ZEGAR BIIE
O S M,
na ten czas.

I. Spiewać Pſalm XCV.

Podżmy, PANU zaśpiewaymy, Zbawieniem go ſwym wyznaymy, Y beſpieczności naſzey ſkałą, Podżmy przedeń z ochotnośćią, Nioſąc mu z ſerca wdżięcznośćią, Pſalmy y dżiękowania z chwałą.

2. *Bo PAN BOG naſz PAN zacnieyſzy, Nad wſzytkie Bogi godnieyſzy, Wſzytkiemu światu on panuie, Wſzytkie żiemſkie głębokośći, Y wſzytkie gor wyſokośći, Swymi rękami on piaſtuie.*

3. *Iego morze, on ie ſprawił, Ziemię ręką ſwą poſtawił, On nimi rządżi nieprzeſtaiąc, Podżmy, iemu śię kłaniaymy, Swym go Stworzyćielem znaymy, Cześć mu y chwałę wyrządzaiąc.*

4. *On ieſt BOG naſz, 'myſmy iego, Stado ludu wybranego, On ſam nas paśie bez przeſtania,*

ſtania, Przetoż ſerc nie zatwardzayćie, Ale raczey poſłuchayćie: Głoſu iego na was wołania.

5. Nie chodźćie ſwych Oycow torem, Ktorzy mię ſwoim uporem, Na puſtyni ſłuchać nie chćieli, Częſtokroć mię doświadczali, Aby mocy mey doznali, Choćiaż ią y nie raz widźieli.

6. Czterdźieśćie lat im folguiąc, Łaſkawie z grzechow ſtrofuiąc, Doznałem ich w uporze wielkim, Bowiem drog mych nie poznali, Ani ich naśladowali, Gardząc upominaniem wſzelkim.

7. Przetoż w ſwey ſprawiedliwośći, Przyśiągłem w zapalczywośći, Ze do odpoczywania mego, Za taką ich upornośćią, Słowom mym niepoddanośćią, Nie przyimę na wieki żadnego.

II. Uważać y rozmyślać, *że*

1 Moy. *OSM* tylko oſob zachował BOG w Ko-
7. rabiu Noego czaſu potopu, ktory na wſzytek świat był wylany.

1 Moy. *OSMEGO* dnia wſzelki Mężczyzna miał
17. bydź obrzezany po narodzeniu ſwoim między ſynami Izraelſkimi z poſtanowienia BOżego.

1 Moy. *OSMIORO* dźieći urodźiła MELCHA
22. Nachorowi bratu Abrahamowemu.

OSM

OSM lat służyli synowie Izraelscy Chusanrasataimowi Krolowi Syryiskiemu z woli BOżey, że zapomniawszy BOga wszytko złe czynili przed oczyma iego. Sędź. 3.

OSM lat sądźił Izraela Abdon syn Hellelow Faratończyk. Sędź. 12.

OSM synow miał Isai Oćiec Dawidow, z ktorych naymłodszym, y między bráćią naywzgardzeńszym był Dawid, ktorego potym BOG Krolem nad wszytką źiemią Izraelską przełożył. 1 Sam. 16. 17.

OSM lat tylko miał Iozyasz gdy poczoł krolowáć w Izraelu, a trzydźieśćie y ieden rok krolował w Ieruzalem. 2 Krol. 22.

OSM lat także miał Ioachyn gdy krolowáć poczoł, a trzy tylko Mieśiące y dźieśięć dni krolował w Ieruzalem. 2 Kron. 36.

OSM Prorokiń wspomina Pismo święte, ktore Duchem Prorockim napełnione były. Pierwsza Prorokini MARYA śiostra Moyżeszowa, ktora wźiąwszy bęben w rękę swoię, y w assystencyi drugich niewiast z bębnami y z Muzyką wyszedszy lud Izraelski do chwał PAńskich pobudzała: *Spiewayćie PANU, abowiem możnie wywyższon iest, konia y ieżdnego iego wrzućił do morza.* Druga Prorokini DEBORA, ktora oprocz urzędu Prorockiego rządźiła Rzecząpospolitą Izraelską przez czterdźieśćie lat. Trzećia Prorokini HULDA, ktora o karaniu PAńskim ktore na Izraela miało przyść znać dała, a Iozyasza w duchu 2 Moy. 15. Sędź. 4. 5. 2 Krol. 22.

w duchu ściśnionego poćieſzyła Czwarta
Łuk.2. Prorokini ANNA corka Fanuelowa z pokolenia Aſſer, ktora w całym prawie wieku ſwym nie wychodząc z Kośćioła w poſtach y w modlitwach ſłużyła BOgu we dnie y w nocy, y wyznawała PANA IEzuſa, a mowiła o nim wſzytkim, ktorzy oczekawali odkupienia
Dźiei. w Ieruzalemie. Drugie cztyry Prorokinie
21. Panny były corki Filipa Ewangeliſty: A ten Filip Ewangeliſta był ieden z onych śiedmiu,
Dźiei. ktorych Apoſtołowie na ten urząd święty
6. przez wkładanie rąk poświęćili.

Dźiei. *OSM* lat na łożu leżącego powietrzem
9. ruſzonego człowieka imieniem ENEASZA w Imieniu PANA IEzuſowym uzdrowił Piotr S.

Matt. *OSM* błogoſławieńſtw wyraża y wylicza
5. PAN IEzus w kazaniu ſwoim. Pierwſze błogoſławieńſtwo zależy w duchownym ubośtwie: Drugie w ſmętku: Trzećie w ćichośći: Czwarte w łaknieniu y pragnieniu ſprawiedliwośći: Piąte w miłośierdźiu: Szoſte w czyſtym ſercu: Siodme w duchu ſpokoynym: Oſme w ćierpliwym ponoſzeniu prześladowania dla ſprawiedliwośći.

Matt. *OSMIORAKĄ* oraz y nagrodę ludźiom
5. takimi błogoſławieńſtwy ukoronowanym PAN IEzus obiecuie. 1) Ubogim w duchu obiecuie w nagrodźie Kroleſtwo niebieſkie. 2) Smętnym poćiechę. 3) Cichym odźiedźiczenie źiemie. 4) Łaknącym y pragnącym ſprawiedliwośći naſycenie. 5) Miłośiernym miłośierdźia

łośierdźia doſtąpienie. 6) Czyſtym na ſercu BOga oglądanie. 7) Spokoynym, że ſynami BOżymi będą nazwani. 8) Cierpliwie znoſzącym prześladowanie dla ſprawiedliwośći Kroleſtwa niebieſkiego przywłaſzczenie.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O zachowanie zdrowia y czaſu powietrza.

O wieczny PANIE! Tyś ieſt BOG zba- Pſ. 25.
wienia moiego, y mocą żywota mo- Pſ. 27.
iego, a ućieczką tych, ktorzy ćię uprzyimie miłuią, y w tobie ufność ſwoię pokładaią: W tobie, w tobie ſamym mam
nadźieię; przetoż miey wzgląd na wołanie Pſ. 17.
moie, przyimi w uſzy modlitwę moię, ktorą czynię uſty nieobłudnymi: Wley we wnętrzności moie promień łaſki twoiey. Strzeż mię iako zrzenice oka, a pod ćieniem ſkrzydeł twoich ukryi mię ubożuchnego, a w tobie ufaiącego. Przykaż An- Pſ. 91.
iołom ſwoim, aby mię ſtrzegli na wſzelkich drogach twoich, abym śię nie bał ſtrachu nocnego, ani ſtrzały lataiącey we dnie, y żebym śię nie bał zarazy morowey, ktora przechodźi w ćiemnośći, ani powietrza morowego, ktore zaraża w południe: Niech mię z łaſki twoiey nie potyka nic złego, ani iaka plaga ſzkodząca zdrowiu memu

memu przybliża śię do mnie, aby śię uwe-
Ps. 16. seliło serce moie, y rozradowała śię chwała moia w tobie Zbawićielu moim: Spraw to, aby ćiało moie bespiecznie mieszkało na
Ps. 4. tym padole płaczu, abym śię zawsze w pokoiu położyć, w pokoiu zasnąć, w pokoiu spać, w pokoiu ocućić śię ze snu, y w pokoiu wstać z łoża mego mogł, ponieważ ty sam PANIE to sprawić możesz, żebym bespiecznie mieszkał. Uczyńże to wszytko, o co ćię proszę, nie dla godnośći moiey, ktorey w sobie nie czuię, ale dla zasługi Zbawićiela moiego IEZUSA Chrystusa. Amen!

DRUGA.

O nayświętszy PANIE IEZU! Mądro-
Mądr. 7. śći przedwieczna! ktoryś iest czystym strumieniem chwały Oyca przedwiecznego, iasnośćią światłośći wieczney, y źwierćiadłem bez zmazy dźieła BOżego, y wyobrażeniem dobroći iego. Ty prawdźiwa
Ian. 1. ona światłośći, ktora oświecasz każdego człowieka przychodzącego na świat; ktoryś iest mocą moią, y skałą żywota moiego;
Przyp. 3. ktory długośći dni, lat, żywota, y pokoiu przyczyniasz tym, ktorzy cale ufność y nadźieię swoię pokładaią w tobie. Oto ia nędzny y ubożuchny, w tobie zawsze ufaiący, a do ćiebie śię szczyrym sercem nawra-

nawracaiący przed tronem Maieſtatu twoiego upadam pokornie proſząc, abyś mię zachował od wſzytkiego złego duſzy y ćiału ſzkodliwego. Miey wzgląd na wołanie moie: Przyimi w uſzy ſwe modlitwę moię, a zmiłuy śię nademną. Zachoway mię od wſzelkiey choroby duſzney y ćieleſney, y wſzelkie nieſzczęśćia oddal odemnie, abowiem tyś ieſt PANIE oczekawaniem Pſ. 71.
moim, y nadźieią moią od młodośći moiey. BOZE moy nie oddalayże śię odemnie, a na ratunek moy poſpieſz śię. Strzeż mię iako zrzenice oka, a zdrowie Pſ. 17.
moie y żywot moy pod ćieniem ſkrzydeł twoich niech ukryte y zachowane będą, a ia zawżdy na ćię oczekawać będę: Cały Pſ. 71.
dźień uſta moie opowiadać będą ſprawiedliwość twoię, y zbawienie twoie, ponieważeś ty ſam ieſt BOGIEM mocnym, ktory wſzytkim władnieſz od wiekow aż na wieki. Amen!

MODLITWA

O miłośierdźie y zachowanie zdrowia.

Wſzechmogący y miłośierny BOZE, Iza. 46.
ktoryś wiernych ſwoich z żywota y od urodzenia piaſtować, y owſzem na ręku ſwoich aż do ſtarośći nośić y wybawiać obiecał. Nie wzgardzay mnie nędznego

y ubożuchnego, ale raczey łaſkawie wyſłu-
Pſ. 34. chay tę pokorną modlitwę moię. Niechay
Aniołowie twoi zataczaią oboz około mnie,
aby mię wyrwali, y od wſzytkiego złego
zachowali, ponieważ w tobie mam nadźie-
ię, y wiem to, żeś ty BOG ieſt łaſkawy, y
Ion. 4. litośćiwy, y długoćierpliwy, y wielkiego
miłośierdźia; ieślim tedy z niewiadomośći
zbłądźił z gośćińca twoiego, naucz mię
Pſ. 1. Zakonu twoiego, aby we dnie y w nocy
był rozmyślaniem moim; ponieważ tak by-
Mądr. 9. waią wyproſtowane śćieſzki tych, ktorzy ſą
na źiemi: Y ludźie aby byli wyuczeni
w tym co śię tobie podoba, mądrośćią za-
chowane ſą, bez ktorey żaden tobie przy-
iemny bydź nie może, przez ktorąś ty na
Pſ. 146. wieki zachował wſzytko. Dałeś chleb
zgłodniałym, rozwiązałeś więźnie, otwo-
rzyłeś oczy ślepym, podnioſłeś upadłe, a
nie tylko ſprawiedliwe, ale też y grzeſzne
do ćiebie śię nawracaiące umiłowałeś, za-
chowałeś, y pod ſkrzydła łaſki twoiey przy-
garnołeś. Bądźże y mnie grzeſznemu do
ćiebie śię nawracaiącemu miłośćiw. Pomoż
o PANIE zdrowiu y życiu moiemu, bądź
mi miłośćiw, ktoryś ieſt pełen łaſki y mi-
łośierdźia, zbaw mię od złego, a długo-
śćią lat naſyć mię, y ſpraw to o Zbá-
wićielu moy, abym śię ſtał uczeſnikiem
onego wiekuiſtego żywota, gdźie ty ży-
ieſz

ieſz y kroluieſz z Oycem ſwym miłym, y z Duchem Swiętym na wieki wiekow. Amen!

* *

IX.

Kiedy Zegar biie DZIEWIĘC,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XL.

D*otądem czekał PAńſkiey litośći, Aż śię do uſtawicznego, Ozwał wołania moiego, Y wyćiągnoł mię w ſwey wſzechmocnośći, Z trzęſawice ſtraſzliwey, Y kałuży brzydliwey, Nawet y to ſprawił, Ze na twardey ſkale, Miłuiąc mię cale, Nogi me poſtawił.*

2. *Czym uſta moie do wykrzykania, Raczył łaſkawie pobudźić, Abym y inſze mogł budźić, Do ſerdecznego w PANU uſania; Bo ſzczęśliwy co w PANIE, Swoie składa uſanie, Z pyſznym nie przeſtawa, Ani śię za tymi, Co ſą kłamliwymi, Nigdy nie udawa.*

3. *PANIE! tak cudow twoich ieſt wiele, Ze coby ie ſwoią mową, Miał ogarnąć, abo głową, Niemaſz żadnego, mogę rzec śmiele;*

Y ia nie zdołam temu: Cożći dać PANU memu? Niedbaſz o ofiary, Ktore za ſwe złośći, Dałbym twey miłośći, Niedbaſz o te dary.

4. *Dla tegoś uſzy moie otworzył, Zebym zawżdy nayświętſzego, PANIE! ſłuchał ſłowa twego: A ia coś w Piśmie o mnie położył, Rzekłem: Oto twey woli, Idę dać śię po woli, Tać u mnie w kochaniu, A twoy Zakon święty, Do ſerca przyięty, W wielkim ſzanowaniu.*

5. *Sławię wſzędźie ſprawiedliwość twoię, Gdźie naywiękſze zgromadzenia, Y napotym bez wątpienia, Sławić mam wolą, Znaſz w tym chęć moię, Z prawdą zbawienie twoie, Wyznaią uſta moie, Ześ błogoſławiony, Niech to wſzyſcy czuią, Sobie ćię ſmakuią, Na wſze świata ſtrony.*

6. *O PANIE! w ſwoiey wielkiey litośći, Opatruy ty mię ſam wſzędźie, Day, że przy mnie zawżdy będźie, Straż świętey prawdy twey y miłośći: Bomći niezliczonymi, Sćiśnion przypadki złymi, Nie tak włoſow wiele, Na głowie znayduię, Iako wiele czuię, Cięſzkośći w mym ćiele.*

7. *Racżże śię do mnie, moy PANIE! ſkłonić, Racz mię ratunkiem poćieſzyć, Racz z pomſtą prędko przyſpieſzyć, Na te, co śmieli na me złe gonić: Niechay śię iawnie wſtydzą, Co mię nieradźi widzą, Boday hańbę mieli, Co w nieſzczęśćiu moim,*

moim, Mowią w ſercu ſwoim: Tegoſmyć też chćieli.

8. A ći niech dobrych dni używaią, Ktorzy śię na ćię pytaią. Co ćię zbawieniem ſwym znaią, Niechay cześć twoię wdźięcznie wyznaią. Biednyż ia ſyn człowieczy! Lecz mię PAN ma na pieczy, Proſzę, duſzy moiey, (Wſżakeś ty PANIE, Ieſt iey wſpomaganie,) Przybądź w łaſce ſwoiey.

II. Uważać y rozmyślać, *że*

DZIEWIĘC ćielcow oprocz inſzych ofiar powinni byli ofiarować Izraelczycy PANU BOGU każdego piątego dnia śiodmego Mieśiąca. 4 Moy. 29.

DZIEWIĘCIU pokoleniom Izraelſkim loſem podźielona była źiemia obiecana z drugą ſtronę Iordanu, y połowicy pokolenia Manaſſeſowego. 4 Moy. 34.

DZIEWIĘC łokći było wzdluż łożko żelazne Oga Krola Bazańſkiego. 5 Moy. 3.

DZIEWIĘC Mieśięcy Hetmani Izraelſcy liczyli wſzytek lud całego Kroleſtwa Izraelſkiego z rozkazania Krolewſkiego, o co śię barzo rozgniewał PAN BOG na Dawida. 2 Sam. 24.

DZIEWIĘC lat krolował Ozeaſz nad Izraelem, a potym wźięty był w niewolą do Aſſyryey od Salmanazara Krola Aſſyryiſkiego, dla rozmaitych grzechow, ktorymi ſynowie Izraelſcy PANA BOGA obrażali. 2 Krol. 17.

Łuk. 17. *DZIEWIĘC* Mężow trędowatych cudownie od trądu przez PANA IEzuſa oczyśćionych nie wroćili śię aby dali chwałę BOgu, tylko ieden Samarytan cudzoźiemiec, na ktorych PAN IEzus narzeka mowiąc: *Azaż nie dźieśięć ieſt oczyśćionych, a dźiewięć kędy ſą?*

Matt. 27. Łuk. 23. Ian. 19. *DZIEWIĘC* było godźin na ten czas, kiedy PAN IEzus na krzyżu wołał: *BOże moy! BOże moy! czemuś mię opuśćił? Pragnę! Wykonało śię! Oycze, w ręce twoie polecam Ducha moiego!* Y zatym o godźinie dźiewiątey ſkonał y umarł. Ztądże ludźie pobożni w każdodźiennych modlitwach ſwoich zwykli mawiać: O PANIE IEZU Chryſte! ſpraw to, aby oſtatnie ſłowa twoie na krzyżu były oſtatnią mową y ſłowami moimi w tym żywoćie.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA y DZIĘKCZYNIENIE

Ze PAN BOG zachował przy zdrowiu, y przedłużył żywota.

O wieczny BOZE! ktoryś ieſt ludzkim Pſ. 27. zbawieniem, y mocą żywota moiego, Iob. 12. w ktorego ręku ieſt duſza wſzelkiey rzeczy żywey, y duch wſzelkiego ćiała ludzkiego. Dźiękuięć PANIE za miłośierdźie twoie, opowiadać będę Imie twoie, y litośći twoie, ktoreś pokazał nademną, y na wieki nad

obłoki

obłoki wywyżſzać ćię będę, żeś mię przy żywoćie zachował. Tyś bowiem z ſzczerey łaſki twoiey błogoſławił chlebowi memu, 2 Moy. 23.
y wodźie moiey, odeymuiąc niemoc z poſrzodku ćiała moiego: Ty uſłyſzawſzy pokorną proźbę moię dałeś mi przedłużenie Pſ. 21.
dni życia moiego: Sprawże to o święty PANIE! aby duſza moia o tobie zawſze rozmyślała: Wſzytkie myśli moie tak rządź y ſprawuy, aby o tobie, y o wielkich dobrodźieyſtwach twoich uſtawicznie myśliły, abym w Zakonie twoim kochaiąc śię, y w nim uſtawicznie ćwicząc śię we dnie y w nocy, śćieſzkami twoimi przez oſtatek żywota moiego chodźił, abym tak dobrze na tym świećie żyiąc dobrze też y ſzczęśliwie umrzeć mogł, a czaſu ſwoiego ku żywotowi wiecznemu powſtał. Amen!

MODLITWA abo DZIĘKCZYNIENIE

Za zachowanie zdrowia czaſu powietrza.

PANIE, światłośći moia, y zbawienie Pſ. 27.
moie! ktoryś ieſt mocą żywota moiego, ućieczką moią, śiłą moią, y ratunkiem Pſ. 46.
w ućiſku naypewnieyſzym: Dźiękuię ſercem uniżonym, żeś wyſłuchać raczył niegodną proźbę ſługi ſwego, ćieſząc mnie grzeſznego łaſkawymi obietnicami ſwymi, aż y ſamym ſkutkiem zdrowia y życia mo-

iego będąc piastunem, zaszczytem, strożem, y obrońcą. Dźięki czynię świętemu nieprzystępnemu Maiestatowi twoiemu, żeś mię między tak wielą tyśięcy grzesznikow ukrył pod ćieniem świętych skrzydeł twoich,
Ps. 91. wybawiwszy mię z śidła łowczego, z powietrza iadowitego, od strachu nocnego, od strzały lataiącey we dnie, y od zarazy morowey, ktora przechodźi w ćiemnośći.
Ps. 63. Przetoż błogosławić ćię będę za żywota moiego, a w Imieniu twoim podnośić będę ręce moie, usta moie śpiewać będą Imieniowi twemu aż na wieki. Amen!

MODLITWA

O zachowanie zdrowia przećiw nieprzyiaćiołom, y o rozproszenie nieprzyiaćioł.

Ps. 24. O PANIE niezwyćiężony, PANIE mocny,
Ps. 18. y możny Krolu chwały, a święty BOZE Zastępow, opoko moia, twierdzo moia, y ućieczko wszytkich tych, ktorzy śię do ćie-
Ps. 28. bie garną. PANIE! ktoryś iest mocą moią, y tarczą moią, y w ktorym nadźieię ma serce
Ps. 3. moie. Powstań, powstań PANIE! a wybaw mię BOZE moy! Uderz w lice wszytkie
Ps. 18. nieprzyiaćioły moie, a obal pod mię powstaiące przećiwko mnie: Rozprosz ie iako ple-
Ps. 1. wy, ktore wiatr tam y sam rozmiata: Potłum śmiałość y bespieczeństwo ich, ponieważ ty lud

lud utrapiony wybawiaſz, a oczy wynioſłych poniżaſz. Otoż ia nędzny y ubożuchny przed obliczem twoim upadam, żebrząc przećiwko nieprzyiaćiołom pomocy y ratunku twoiego, w tobie ieſt wſzytka nadźieia moia. W dobroći y miłośierdźiu twoim założona ieſt kotwica moia, w tobie ia ufam, w tobie nadźieię pokładam, a przetoż nie oſtoią śię nieprzyiaćiele moi, gdy mię pod ćieniem ſkrzydeł twoich zachowaſz: Nie tknie śię mnie nic złego, y choćbym chodźił Pſ. 23. w dolinie ćienia śmierći, nie będę zatrwożony, abowiemeś ty zemną. Przetoż choćby woyſko przećiwko mnie ſtaneło mocarzow Pſ. 27. zbroynych nie ulęknie śię ſerce moie, gdyż mocą twoią porażona będźie wielkość nieprzyiaćioł moich, a upadną wſzyſcy ći, ktorzy mię trapić uśiłuią. Przybądźże mi z pomocą ſwoią BOZE moy, ſkało moia, y ućieczko moia: Wzywaiąc ćiebie PANA chwalebnego niech będę od nieprzyiaćioł moich wybawiony, przez IEzuſa Chryſtuſa Syna twego miłego, a Zbawićiela moiego. Amen!

DRUGA.

PANIE BOZE Oycow naſzych, izaliś nie 2Krol. 20. ty ſam ieſt BOgiem na niebie, izali nie ty ſam panuieſz nad wſzytkimi Kroleſtwy narodow, tak, iż w ręku twoich ieſt moc y śiła, a niemaſz ktoby śię mogł oſtać przed tobą.

Izali Ammonitowie y Moabitowie, narod śmiały y beſpieczny, oſtać śię mogli przed mocą ramienia twoiego? Izali przed mocą ramienia twego mogł śię oſtać potężny narod Egipſki, abo wielkość wożow iego izali śię mogła oſtać przed mocą twoią? Y owſzem Holofernes, Sennacheryb, Syſara z nieźliczonym ludem ſwoim poznali niezwyćiężoną moc twoię, a będąc zruynowani śiłą twoią wſzytkę źiemię chwałą twą napełnili.

Ty pokornym y na ſercu ſkruſzonym w utrapieniu do ćiebie wołaiącym, a ufność w tobie ſamym pokładaiącym z poćiechą y z ratunkiem ſwym przybywać raczyſz. A teraz oto wielkość nieprzyiaćioł powſtawa przećiwko nam, ktorzy ufaiąc w wielkośći śił ſwoich, a będąc hardośćią y wynioſłośćią napełnieni na zdrowie, a nawet y na duſze naſze iako lwi okrutni czyhaią. Nie daway PANIE ſceptrum ſwego tym, ktorzy niczym ſą, a niech śię nie naśmiewaią z upadku naſzego. Obroć radę ich na nie, a tego ktory ieſt powodem przećiwko nam wyſtaw na przykład: Rozproſz ie PANIE tak, iako plewy wiatr tam y ſam rozpraſza. Poyrzy o BOZE na pychę ich, a zmiłuy śię nad nami

1 Piotr. 5. ubożuchnymi y wzgardzonymi, ponieważ tyś ieſt ten, ktory śię pyſznym ſprzećiwiaſz, a pokornym łaſkę ſwoię świętą dawaſz. O BOZE wſzechmocny niemaſz zaiſte w nas

mocy

mocy przećiw mnoſtwu tak wielkiemu, ktore przyſzło na nas, y niewiemy co czynić mamy, tylko ku tobie obracamy oczy naſze, pokornie proſząc, abyś wyſłuchał modlitwę tych, ktorzy inſzey nie maią nadźiei, tylko ią w tobie ſamym pokładaią. Poſpieſzże śię abyś nas wyrwał z ręku nieprzyiaćioł naſzych: Abowiem twoie ieſt Kroleſtwo, y moc, y chwała na wieki. Amen! Matt. 6.

****

X.

Kiedy Zegar biie DZIESIĘC,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm CXXV.

Wſzyſcy ći ktorzy pokładaią, Całe ſwe ufanie, W ſwym iedynym PANIE, Nieporuſzeni zoſtawaią, Podobni Syona trwałośći, Aż na wieczności.

2. *Rownie iak gory otoczyły, Ieruzałem ſławne, PAńſkie miaſto dawne, Tak PAN otoczył ſwoy lud miły, Wałem ſwey świętey opatrzności, Aż na wieczności.*

3. *A nie dopuści okrutności, Paść śię nad ſwoimi, umiłowanymi, Aby po długiey ſwey ćięſzkości, Do złego ręku nie ściągneli, Y nie zgineli.*

4. *Lu-*

4. Ludźiom dobrym ſerca ſzczerego, Dobrze czyń o PANIE, Tych zaś niech nie ſtanie, (Tym zaś day uznanie,) Co ſą umyſłu przewrotnego, Izrael niech ma z twey opieki, Pokoy na wieki.

II. Uważać y rozmyślać, *że*

2 Moy. 20. 5 Moy. 5. 10. *DZIESIĘC* ieſt Przykazań BOſkich, ktore ſam BOG palcem ſwoim BOſkim na dwu tablicach kamiennych napiſał, y ktore mowił PAN uſty ſwymi BOſkimi do ludu Izraelſkiego na gorze Synai z poſrzodku ognia.

1 Krol. 12. *DZIESIĘC* Pokolenia ludu Izraelſkiego oderwały śię od Krola Roboama ſyna Salomonowego dla głupich y lekkomyślnych przegrozek iego, ktorymi przegrażał wſzytkiemu ludowi za radą młodych Dworzan ſwoich, tak, iż tylko nad dwoim pokoleniem krolował, mianowićie nad Iudą y Beniaminem.

2 Krol. 20. *DZIESIĘCIĄ* ſtopniow cudownie wroćiło śię nazad ſłońce na ſłonecznym zegarze Achazowym podczas choroby Ezechyaſza Krola, co było znakiem uzdrowienia, abo powſtania iego z choroby.

Mark. 7. *DZIESIĄCI* miaſt granice w Paleſtynie przyozdobił y ſławne uczynił PAN IEzus wſzechmocnym a BOſkim cudem ſwoim, uzdrowiwſzy tam człowieka głuchego, y z ćięſzkośćią mowiącego.

DZIE-

DZIESIĘC Mężow ſprawiedliwych gdyby śię byli znaleźli w Sodomie y Gomo- rze, nie byłyby te miaſta ogniem śiarczyſtym od BOga wytracone. 1 Moy. 18.

DZIESIĘC braći Iozefowych iechali do Egiptu kupować zboże czaſu głodu, a Iozef ktorego oni do Egiptu byli zaprzedali na ten czas był przednieyſzym Rządzcą w oney źiemi, y on przedawał zboże wſzytkiemu ludowi, ktorzy gdy do Egiptu przyſzli kłaniali śię Iozefowi twarzą aż do ſamey źiemi, bo byli Iozefa nie poznali, ale Iozef poznał ie, y ſtawił śię im iako obcy, a mowił do nich ſurowie, pytaiąc ich zkądby byli. 1 Moy. 42.

DZIESIĘC opon z białego iedwabiu kręconego, z hyacyntu, y z ſzarłatu, y z karmazynu dwakroć farbowanego urobionych miał w ſobie Przybytek PAńſki. 2 Moy. 26. 36.

DZIEŚIĘC ſrogich plag dopuśćił BOG na źiemię Egipſką, y na obywatele iey, dla wielkiego ućiążenia Izraelitow, ktorych za niewolnikow mieli. PIERWSZA plaga, że wſzytkie wody Egipſkie obroćiły śię w krew, a ryby ktore były w rzece zdychały, y zśmiardła śię rzeka, że nie mogli Egipczanie pić wody, y była krew na wſzytkiey źiemi Egipſkiey. DRUGA plaga, że żabami zaraźił BOG wſzytkę źiemię Egipſką, ktore wyſzedſzy z rzek y bagniſk weſzli do domow, y do komor Krolewſkich, na łoża, y na pośćiel, do domow ſług, y między lud, do piecow, y do dźieże, nawet na ſamego Krola, 2 Moy. 7. 2 Moy. 8.

na lud iego, y na wſzytkie ſługi iego żaby
lazły. TRZECIA plaga, że BOG poſłał na
Faraona, na ſługi iego, y na wſzytkie domy
2 Moy. Egipſkie rozmaite robactwo, y pſowała śię
8. źiemia od rozmaitego robactwa. CZWAR-
2 Moy. TA plaga, że wſzytek proch źiemie obroćił
8. śię we wſzy na ludźiach, y na bydle. PIATA
2 Moy. plaga, dopuſzczenie powietrza barzo ćięſzkie-
9. go na bydło, na konie, na oſły, na wielblą-
dy, na woły, y na owce, tak, że wyzdychały
wſzytkie bydła Egipſkie: Y uczynił PAN
rozdźiał między trzodami Izraelſkimi, y mię-
dzy trzodami Egipſkimi, że z bydła ſynow
Izraelſkich nie zdechło ani iedno. SZOSTA
2 Moy. plaga, kiedy PAN BOG kazał wźiąć Moyże-
9. ſzowi y Aaronowi garśći pełne popiołu z pie-
ca, a kazał go rozrzucać Moyżeſzowi ku
niebu przed oczyma Faraonowymi, y obro-
ćił śię on popioł w proch po wſzytkiey źiemi
Egipſkiey, y poczyniły śię z niego na ludźiach
y na bydle wrzody czyniące przyſzczele po
2 Moy. wſzytkich ludźiach Egipſkich. SIODMA
9. plaga, kiedy BOG zpuśćił grad ćięſzki na
źiemię Egipſką, a PAN dał gromy, y grady,
y był grad, y ogień zmieſzany z gradem
ćięſzkim barzo, iaki mu nie był podobny we
wſzytkiey źiemi Egipſkiey, iako w niey mieſz-
kać poczęto, y potłukł on grad po wſzytkiey
źiemi Egipſkiey cokolwiek było na polu od
człowieka aż do bydlęćia, y wſzytko źiele
polne potłukł grad, y wſzytko drzewo polne
połamał; tylko w źiemi Geſen gdźie mieſzkali
ſynowie Izraelſcy nie było gradu. OSMA
plaga, kiedy BOG przywiodł ſzarańczą na
wſzytkę

wſzytkę źiemię Egipſką, ktora przypadła na 2 Moy.
wſzytkie granice Egipſkie, iakiey przed tym 10.
nie było, ani potym będźie, y okryła wierzch wſzytkiey źiemie, tak, iż źiemie znać nie było, y pożarła wſzytkę trawę źiemie, y wſzytek owoc drzewa, ktory był zoſtał po gradźie, a nie zoſtało żadney źieloności na drzewie y na trawie we wſzytkiey źiemi Egipſkiey. DZIEWIATA plaga, kiedy BOG gęſte
ćiemności przywiodł na Egipt, tak, że były 2 Moy.
gęſte ćiemności po wſzytkiey źiemi Egipſkiey 10.
przez trzy dni, nie widźiał ieden drugiego, ani śię kto ruſzył z mieyſca ſwoiego przez one trzy dni; lecz u wſzytkich ſynow Izraelſkich była światłość w mieſzkaniach ich. DZIE-
SIATA plaga, kiedy BOG pozabiiał wſzyt- 2 Moy.
kie pierworodztwa w źiemi Egipſkiey, od 11.
pierworodnego Faraonowego śiedzącego na 12.
ſtolicy iego, aż do pierworodnego więźnia ktory był w więźieniu, y wſzelkie pierworodne z bydląt, y był krzyk wielki po wſzytkiey źiemi Egipſkiey, iaki przed tym nie był, y iaki potym nie będźie, ale u wſzytkich ſynow Izraelſkich nie ruſzył ięzykiem ſwym ani pies, ani człowiek, ani bydle żadne.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

O zachowanie zdrowia, y uwolnienie od potwarcow, ktorzy uſty ſwymi kłamliwymi ſzkodźić uśiłuią.

O BOZE wſzechmogący, ktoryś ieſt ba- Ier. 17.
daczem ſerc y nerek ludzkich, przed ktorym

ktorym niemaſz nic na świećie taynego. Uznawam żeś ty ieſt twierdzą moią, y iedyną żywota mego śiłą. Przetoż mię w tobie ufaiącego nie odrzucay od śiebie, a od człowieka zdradliwego y niezbożnego
Pſ. 43. wyrwi mię. Bo czemużbym uſtawicznie ſmutny chodźił dla ućiśnienia od nieprzyiaćioł moich. Zmiłuy śię nademną o PANIE, ſądź mię BOZE moy, a uymi śię o ſprawę moię, y od ludźi zdradliwych
Pſ. 36. a niezbożnych wyrwi mię, ktorzy ſobie pobłażaią w oczach ſwoich, aby wykonali nieprawośći ſwoie, a ſłowa uſt ich ſą nie-
Pſ. 35. prawość y zdrada: Nieprawość rozmyślaią na łożu ſwoim. Zaſtawili na mię w dole śieći ſwoie, a bez przyczyny ukopali doł duſzy moiey: Wargi ich mowią kłamſtwo
Pſ. 31. przećiwko mnie, y zmyślaią rzeczy przykre z hardośćią y wzgardą: Niemaſz nic ſzczyrego w uśćiech ich, wnętrznośći ich ſą złośliwe, a gardło ich iako grob otwarty, a ięzykiem ſwym pochlebuią. Wſzakże ia w tobie ſamym o BOZE moy nadźieię po-
Pſ. 18. kładam: W każdym ućiſku moim wołałem do ćiebie, a wyſłuchałeś mię z Kośćioła twego świętego: Głos moy y wołanie moie przychodźiło do uſzu twoich. Niechże y teraz nayświętſzego Imienia twego wzywaiąc nie będę zawſtydzony. Niedopuſzczay o BOZE, aby zetrzeć mieli mnie nieprzy-

iaćiele

iaćiele moi, ale niech im doł iako niezbo- Pſ. 94.
żnikom wykopany będźie. Odday im Pſ. 28.
według myśli ich, a według uczynkow ich
zapłać im o PANIE. Obroć wniwecz Iza. 19.
radę ich, a niech będą iako plewa przed Pſ. 35.
wiatrem, a droga ich niech będźie ćiemna
y śliſka, a Anioł PAńſki niech ich goni:
Niechay na nich przydźie ſpuſtoſzenie,
ktorego śię ſpodźiewali, a śieć ktorą na
mnie zaſtawiali niech ich ſamych ułowi: A
tak duſza moia rozraduie śię w PANU, y
rozweſeli śię w zbawieniu iego. Bo azaż
to o nayświętſzy PANIE nie tobie ſame-
mu należy, wygubić te ktorzy mowią Pſ. 5.
kłamſtwo, a mężem krawawym y zdradli-
wym izali śię ty nie brzydźiſz? O PANIE
nie opuſzczayże mię, o PANIE BOZE
moy nie oddalay śię odemnie, ale śię po-
śpieſz na ratunek moy: Ty ktory żyieſz y
kroluieſz z Synem twym miłym y z Du-
chem Swiętym, BOZE na wieki pożegna-
ny. Amen!

MODLITWA abo DZIĘKCZYNIENIE

Za wybawienie od potwarcow.

O BOZE, na ktorym ſpolega duſza Pſ. 62.
moia, ktoryś ieſt zbawieniem moim,
ſkałą moią, y Wybawićielem moim, bło- Pſ. 63.
goſławić ćię będę za żywota moiego, a

w Imieniu twoim podnośić będę ręce moie, a uſty moimi śpiewaćći będę, rozmyślawaiąc na łożu moim, y w powſtawaniu moim o wielkim miłośierdźiu twoim, żeś weyrzał na wołanie nędznego, a grzechami obćiążonego ſługi twego, tobie śię duſliwym ſercem modlącego, y w tobie ſamym ufaiącego, a wybawiłeś mię od ludźi zdradliwych, ktorzy śię w złośćiach y w kłamſtwie kochaią, y ktorzy wſzytko złe uſty ſwoimi mowili, y zmyślali na mię dźiwne rzeczy. Rozproſzyłeś ie o PANIE
Pſ. 7. iako wiatr rozpraſza plewy, a tak obroći śię zdrada ich na głowę ichże ſamych, a na wierzch głowy ich nieprawość ich ſpadnie, abowiem ſtarłeś y wniwecz obroćiłeś moc ięzyka ich, tak iż w niezbożnośći ſwoiey zawſtydzeni ſą. Przetoż wyſławiać ćię będę według ſprawiedliwośći twoiey, a będę śpiewał Imieniowi twemu o Naywyżſzy! Będę opowiadał między narodami chwałę PAńſką, abowiem wyſłuchał głos prożb moich, a od ludźi drapieżnych wyrwał mię, nad powſtawaiące przećiwko mnie wywyżſzył mię. Niechże śię nie weſelą zemnie, ktorzy mi ſą nieprzyiaćiołmi bez przyczyny, a ktorzy mię maią w nienawiśći
Pſ. 42. niech nie mrugaią okiem: Niech śię więcey nie trwoży ani ſmęći duſza moia wemnie, gdyż ieſzcze ia PANA będę wyſławiał, abo-

abowiem on ieſt wielkim zbawieniem twarzy moiey, y BOGiem moim na wieki. Amen!

* *

XI.

KIEDY ŻEGAR BIIE IEDENASCIE,

na ten czas

I. Spiewać Pſalm XXVIII.

K*rolu niebieſki, zdrowie duſze moiey, Do ćiebie wołam, a ty twarzy ſwoiey, Nie kryi przedemną, abo mię iuż z temi, Licz co ſą w żiemi.*

2. *Słyſz prożby moie, ktore w każdey dobie, Poſyła człowiek żałoſny ku tobie: Z płaczem podnoſząc ręce ku iaſnemu, Domowi twemu.*

3. *Nie kładż mię w poczet ludżmi nieprawymi, Nie zatracay mię poſpołu z grzeſznymi, Ktorzy ięzykiem chęć opowiadaią, Sercem zdradzaią.*

4. *Zapłać im według ich uczynkow PANIE! Uczyń nagrodę, ktora za ich ſtanie: Niech łaſkę iaką zaſłużyli ſobie, Znaią po tobie.*

5. Niechcą rozumieć PAńſkiey rady twoiey, Ze mię podwyżſzaſz ty ſam z łaſki ſwoiey, Przeto ie zniſzczyſz, a za twoią raną, Iuż nie powſtaną.

6. PANU bądź chwała, u ktorego były, Ważne me prożby; to tarcz, to me śiły; K'temu śię zawżdy moie ſerce kłoni, A on mię broni.

7. Ztąd duſzy moiey weſela doſtawa, Ztąd ſerce moie PANU chwałę dawa: PAN lud ſwoy chowa, PAN ieſt nieprzebitem, Krolowi ſzczytem.

8. Miey na ſwey pieczy Oycze miłośierny, Dźiedźictwo ſwoie, y wſzytek lud wierny, Zyw ie w doſtatku, y w wadze u świata, na wieczne lata.

II. Uważać y rozmyślać, *że*

1 Moy. 37. *IEDENASCIE* gwiazd, a oraz ſłońce y mieśiąc kłaniały śię Iozefowi, taki był ſen iego, przez co śię znaczyło, że mu śię Oćiec y Matka, y iedenaśćie braći mieli kłaniać.

5 Moy. 1. *IEDENASCIE* dni drogi ieſt od Horebu przez gorę Seyr aż do Kades Barne.

Matt. 28. *IEDENASCIE* uczniow po Zmartwychwſtaniu PANA IEzuſowym poſzli do Galileiey na gorę gdźie im był naznaczył PAN IEzus, a oni go tam uyrzawſzy pokłonili mu śię.

IEDE-

IEDENASCI uczniom gdy śię pokazał PAN IEZUS po Zmartwychwſtaniu ſwoim, tedy im wyrzucał na oczy niedowiarſtwo ich, y zatwardzenie ſerca, iż tym ktorzy go widźieli wzbudzonego nie wierzyli. Mark. 16.

IEDENASCIE Apoſtołow poſłał PAN na wſzytek świat, aby kazali Ewangelią. Matt. 28.

IEDENASCIE Apoſtołow iednomyślnie y zgodnie przyieli do towarzyſtwa ſwego Apoſtolſkiego Maćieia, a to śię ſtało przez los. Dźiei. 1.

IEDENASTA godźina teraz ieſt, abo oſtatni czas świata, ktorego my teraz żyiemy, iako Ian S. ieſzcze za ſwego czaſu napiſał: *Dźiateczki, oſtatnia godźina ieſt.* 1Ian.2.

IEDENASTA godźina ma bydź pobudką do pokuty wſzytkim ſtarcom, y w lećiech podeſzłym ludźiom, abowiem śię iuż przybliża oſtatnia godźina ich.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA abo DZIĘKCZYNIENIE

Za otrzymane nad nieprzyiaćiołmi zwyćięſtwo, y za przytomność BOſką przećiwko nieprzyiaćiołom.

BOZE żywiący y trwaiący na wieki! na każdy dźień błogosławić ćię będę, a chwalić Imie twoie na wieki wiekow, abo- Dan.6. Pſ.145.

wiemeś ty twierdzą moią, ućieczką moią, Wybawićielem moim, y tarczą moią. Spiewać będę Imieniowi twoiemu, żeś mię zdrowego zachował od nieprzyiaćioł moich.
Pſ. 116. Ogarneły mię były boleśći śmierći, a utrapienia grobu zieły mię, ućiſk y boleść
Pſ. 18. przyſzła na mię; tedym w utrapieniu moim wzywał PANA, a wołałem do BOGA moiego, a on wyſłuchał z Kośćioła ſwoiego głos moy, a wołanie moie przyſzło do uſzu iego: Spuśćił możną prawicę ſwoię z nieba, ktorą mię wyrwał z mocy nieprzyiaćioł moich, y z mocy tych, ktorzy mię w nienawiśći mieli, ktorzy daleko mocnieyśi byli aniżeli ia: Ty ſam PANIE przybyłeś mi na pomoc, a z niebeſpieczeńſtwa od nie-
Pſ. 9. przyiaćioł moich wyrwałeś mię. Przetoż będę wzywał PANA ze wſzytkiego ſerca moiego, a opowiadać będę wſzytkie cuda iego: Rozweſelę śię y rozraduię śię w PANU, a będę śpiewał Imieniowi iego, ktory wyſłuchał łaſkawie głos moy, gdym wołał do niego, y ſprawił to, że podał tył
Pſ. 68. nieprzyiaćiel moy. Iako dym rozpędzony bywa, tak ie rozpędźił PAN; a iako woſk rozpływa śię od ognia, tak nieprzyiaćiele moi poginęli przed obliczem BOżym.

Niechże

Niechże PAN kroluie na niebie y na źiemi, a iemu niech będźie wzdawana cześć y chwała na wieki wiekow. Amen!

MODLITWA

O łaſkawą zdrowiu ludzkiemu biegow niebieſkich influencyą.

O wieczny BOZE, a Oycze pełny litośći, ktoremu Słońce, Mieśiąc, y gwiazdy iaſne będąc poſtane ku potrzebie, poſłuſzne ſą; ktory rozkazuieſz Słońcu, y Iob. 9.
gwiazdy pieczętuieſz: Za ktorego rozkazaniem iaſne gwiazdy Bab abo Pleiady Iob. 38.
wdźięczne y zdrowe ze dżdżem zpuſzczaią influencye, y Słońce śię raduie, wychodząc iako Obrzym, ktory ma bieżeć w drogę, Pſ. 19.
ktoremu ty ſam nad złymi y nad dobrymi Matt. 5.
wſchodźić rozkazuieſz. Tyś te światła niebieſkie dla dobroczynnośći ludźiom śmiertelnym, a niekiedy y dla utrapienia ich uczynić raczył, a między nimi Słońce y Mieśiąc, ktore z źiemie wychodzą, zboża, źiołka, y inne rozmaite kreatury, y ſprawuią w nich pomnożenie: Y znowu też ſame bywaią przyczyną do zarażenia y ze-

pſowania onych, daiąc znać że ſą BOſkim czynem twoim. Przybądźże mi łaſkawie proſzę, ty, ktoryś ieſt zdrowiem moim, prawdźiwa świata światłośći, y niebios ozdobo, przybądźże mi w dźiwnym a świętym Imieniu twoim. O IEZU! ktoryś darem niebieſkim, zdrowiu ludzkiemu przychylnym gwiazdy niebieſkie ukoronować raczył, ſpraw aby łaſkawe y przychylne były pożyćiu y zdrowiu moiemu onych influencye: Niech mi mocy ich nie ſzkodzą, owſzem niech wdźięczną y hoyną w zdrowie moie wlewaią poćiechę. Bądź ſtrożem
Pſ. 121. moim o BOZE, aby mię Słońce w dźień nie upaliło, a Mieśiąc z gwiazdami ſwoimi aby mi nie zaſzkodźił w nocy. Oddal wſzytko złe od moiey duſzy, a drogą prawą prowadź mię, dla IEZUSA CHRYSTUSA, PANA y Zbawićiela moiego, ktory z tobą y z DUCHEM Swiętym żyie y kroluie BOG na wieki błogoſławiony. Amen!

* *

XII.

KIEDY ZEGAR BIIE DWANASCIE,

na ten czas

I. Spiewać Psalm XC.

PANIE *tyś bywał ſam naſza obrona, Wie o tym każdy wiek, wie wſzelka ſtrona; Ieſzcze na świećie nie ſtanely gory, Ieſzcze śię ani okazał twor ktory, Kiedyś ty już był w ſwoiey możnośći, Ieſteś, y będżieſz aż na wieczności.*

2. *Ty w proch obracaſz wſzytko ludzkie plemie, Mowiąc: O ludżie nawroććie śię w żiemię! Niechby kto tyśiąc lat żył, a choć dalſzy, Wiek, przed tobą to mniey niż dżień wczorayſzy. Mniey niżeli czas, w ktory ſtraż czuie, W ktory nic nie ſpiąc inſzych pilnuie.*

3. *Nawalnośćiami ukracaſz im świata, Iako marny ſen miiaią ich lata, Podobni trawie, ktora kwitnąc rano, W wieczor podćięta obraca śię w śiano; Takći my w twoim gniewie więdniemy, W zapalczywośći twey nędznie ſchniemy.*

4. *Ty maſz przed ſobą naſze nieprawośći, Tobie ſą iawne y nayſkrytſze złośći: W twym zapaleniu właśnie tak miiamy, Iak ſłowa, co ie z gęby wypuſzczamy: Wieku naſzego ieſt lat śiedmdźieśiąt, Duży to co ich przetrwa ośimdźieśiąt.*

5. *A lepſzą ich część w fraſunkach trawiemy, Natrapiwſzy śię potym precz lećiemy: Kto gniew twoy ćięſzki nieśmiertelny BOZE, Kto ſtrach twoy ſrogi poiąć z ludźi może? Dni naſzych ty ſam ucz nas rachować, A mądrość day nam ſwoię poymować.*

6. *Dokądże gniewu twego będźie PANIE? Nawroć śię do nas, a ſwe zmiłowanie, Okaż ſługom ſwym, Naſyć nas litośći, W każdy poranek z ſwey ſzczodrobliwośći, A my ćię wielbić zbywſzy kłopota, Będźiem poki nam ſtanie żywota.*

7. *Tyle nam użycz dni ſtrawić w radośći, Ileſmy ich iuż ſtrawili w żałośći: Niechay twa dobroć trwa zawżdy nad nami, Sługami twymi, y twymi dźiatkami: Bądź na nas PANIE zawżdy łaſkawy, Rządź ſwoią łaſką rąk naſzych ſprawy.*

II. Uważać y rozmyślać, że

DWANASCIE było Pokoleń ludu Izraelſkiego. 1 Moy. 35. 2 Moy. 1.

DWANASCIE Mężow z rozkazania BOżego poſtali Izraelczycy na wyſzpiegowanie źiemie Chananeyſkiey, po iednemu z każdego Pokolenia, z ktorych dwa tylko Iozue y Kaleb dobrze tuſzyli, y lud animowali, że według obietnice BOſkiey mogą pośieść tę źiemię, ale drudzy dźieśięć pſowali ſerce ludowi, y mowili: Nie będźiem mogli ćiągnąć przećiwko tamtemu ludowi, bo mocnieyſzy ieſt nad nas; y ganili onę źiemię ſynom Izraelſkim, ktorą byli przeſzpiegowali, a dla tegoż śmierćią na puſzczy od BOGA ſkarani ſą, abowiem tam pomarli, a Iozue y Kaleb zachowani przy żywoćie. 4 Moy. 13. 14.

DWANASCIE kamieni wynieśli Izraelczycy z poſrzodku Iordanu, gdy ſuchą nogą przechodźili Iordan, y poſtanowili ie w ſtanowiſku ſwoim w Galgal, na pamiątkę tak wielkiego y znamienitego cudu PAńſkiego. Ioz. 4.

DWANASCIE było pokładnych chlebow przed obliczem PAńſkim w Swiątnicy abo w Przybytku, ktorych nikomu nie godźiło śię ieść oprocz Kapłanow ſług BOżych na mieyſcu świętym. 3 Moy. 24.

1 Moy. 35. *DWANASCIE* miał ſynow Iakob Patryarcha święty, z ktorych poſzły dwanaśćie Pokolenia Izraelſkie : 1.) RUBEN, 2.) SYMEON, 3.) LEWI, 4.) IUDAS, 5.) IZASCHAR, 6.) ZABULON, 7.) BENIAMIN, 8.) DAN, 9.) NEFTALI, 10.) GAD, 11.) ASER, 12.) IOZEF.

DWANASCIE było Prorokow mnieyſzych : 1.) OZEASZ, 2.) IOEL, 3.) AMOS, 4.) ABDIASZ, 5.) IONASZ, 6.) MICHEASZ, 7.) NAHUM, 8.) ABAKUK, 9.) SOFONIASZ, 10.) AGGEUSZ, 11.) ZACHARYASZ, 12.) MALACHIASZ.

Matt. 10. *DWANASCIE* było Apoſtołow, ktorych te ſą imiona : 1.) SYMON, ktorego zwano Piotr, 2.) ANDRZEY brat iego, 3.) IAKUB ſyn Zebedeuſzow, 4.) IAN brat iego, 5.) FILIP, 6.) BARTŁOMIEY, 7.) TOMASZ, 8.) MATTEUSZ on celnik, 9.) IAKUB ſyn Alfeuſzow, 10.) LEBBEUSZ nazwany Taddeuſz, 11.) SYMON Kananeyczyk, 12.) IUDASZ Iſzkaryot: Ten oſtatni gdy ſtraćił Apoſtolſtwo ſwoie Chryſtuſa PANA Zydom wydawſzy, y ſam śię obieśiwſzy, wźioł Apoſtolſtwo iego MACIEY. Dźiei. 1.

Ian. 6. *DWANASCIE* koſzow pełnych zebrano ułomkow z onych pięćiu chlebow, ktorymi PAN IEzus nakarmił pięć tyśięcy ludźi oprocz niewiaſt y dźieći.

DWA-

DWANASCIE uczniowie PAńſcy wźieli moc y władzą nad wſzytkimi diabły, y aby uzdrawiali rożne choroby, y rozeſłani byli od IEzuſa, aby opowiadali Kroleſtwo BOże, y kazali Ewangelią iego. Łuk. 9.

DWANASCIE lat płynienie krwie niewiaſta iedna ćierpiała, y od żadnych Doktorow nie mogła bydź uleczona, ale ią ſam Chryſtus uzdrowił. Matt. 9.

DWANASCIE lat miał PAN Chryſtus, kiedy wielką z Doktorami to ieſt z Nauczyćielami Zydowſkimi miał dyſputę w Kośćiele Ieruzalemſkim w rzeczach Oyca ſwoiego. Łuk. 2.

III. Udać śię do Modlitew SS.

MODLITWA

W chorobie.

BOZE moy! duſza moia tęſkni ſobie wemnie, dla tegoż ſpuſzczam na ćię drogę moię, y ufam w tobie: Rozmyśla ſerce moie o tym coś powiedźieć raczył: Szukayćie twarzy moiey! Przeto twarzy twoiey o PANIE ſzukam, nie ukrywayże twarzy twoiey przedemną, ani odrzucay w gniewie ſługi twego. Tyś bywał zawſze ratunkiem moim, przetoż Pſ. 27.

mię

mię y teraz w mey słabośći moiey nie opuszczay, ani mię odstępuy BOZE zbawienia moiego. Dobroć twoia niech
Pieśń 1. utwierdźi serce moie, ponieważ Imie twoie iest iako oleiek rozlany. Tyś iest opoką moią, twierdzą moią, y Wybawićielem moim: Tyś ućieczką moią, tarczą moią, na słowo twe oczekawam
Przyp. 18. PANIE: Imie PAńskie iest mocną wieżą, sprawiedliwy śię do niey ućiecze, a wywyższony będźie. Przetoż ty PANIE
Ps. 40. nie zawśćiągay odemnie litośći twoiey: Miłośierdźie twoie y prawda twoia niech mię zawżdy strzeże: Abowiem ogarneły mię nieszczęśćia, ktorym niemasz liczby, dośćigneły mię nieprawośći moie, tak że przeyrzeć nie mogę, rozmnożyły śię nad włosy głowy moiey, a serce moie opuśćiło mię. Raczże mię PANIE wyrwać, o PANIE pospiesz śię na ratunek moy. Pohańbienie pokruszyło serce moie, z czegom iest żałośny: PANIE do ćiebie wołam, mowiąc: Tyś nadźieia moia, tyś dźiał moy w źiemi żywiących, przetoż wysłuchay mię, ktory wołam do ćiebie, a ze wszytkich trudnośći moich wybaw mię: Z żądośćią oczekawać ćię będę aż

śię ſkłoniſz ku mnie, y wyſłuchaſz wołanie moie, ponieważeś ty BOG miło- 2 Moy.
śierny y litośćiwy, nierychły do gniewu, 34.
a obfity w miłośierdźiu y w prawdźie, a będąc BOgiem wſzechmogącym ſnadnie mię ſpracowanego y obćiążonego poćieſzyſz. Przetoż z onym marnotratnym Łuk.
ſynem idę do ćiebie Oyca moiego mo- 15.
wiąc: Oycze zgrzeſzyłem przećiwko niebu, y przed tobą, y nie ieſtem godźien, abym był nazwany ſynem twoim; ale żeś ty ſam powiedźieć raczył: Nie boy 5 Moy.
śię, ani śię lękay, nie odſtąpię ćię, ani 31.
ćię opuſzczę, przeto dufam że mię ogarnieſz Oycowſkim miłośierdźiem ſwoim. Ktoryż Bog ieſt podobny tobie, ktory- Mich.
by nieprawośći odpuſzczał, y ktoryby nie 7.
zatrzymawał na wieki gniewu ſwego? Przetoż że śię kochaſz w miłośierdźiu, zmiłuieſz śię nademną, zatłumiſz nieprawośći moie, a wrzućiſz w głębokość morſką wſzytkie grzechy moie. Iako ma Pſ. 103.
litość Oćiec nad dźiatkami ſwoimi, takiey ty litośći zażywaſz nademną, ponieważ prędko przemiia gniew twoy, a na Pſ. 30.
wieki trwa dobra wola twoia. Ufam o BOZE moy świętey obietnicy twoiey,

ktoryś

Iza.54. ktoryś powiedźieć raczył : Na małą chwilkę opuściłem ćię, ale zaś w litośćiach wielkich zgromadzę ćię : W maluczkim gniewie skryłem maluczko twarz swoię przed tobą, ale w miłośierdźiu wiecznym zlituię śię nad tobą ; abowiem ten kro-
2 Kor. 4. ćiuchny y lekki ućisk nasz nader zacney chwały wieczną wagę nam sprawuie.
Ps. 10. PANIE! utwierdźże serce moie wemnie,
Ps. 70. a nachyl ku mnie ucha twego : Iamći iest nędzny y ubogi, o BOZE pospiesz śię ku mnie: Tyś iest pomocą moią, y Wybawićielem moim, PANIE nie omieszkawayże. Amen!

MODLITWA

Człowieka gotuiącego śię na śmierć.

1 Moy. 47. Krotkie y złe były dni lat żywota moiego, abowiem prawem dźiedźicznym mia-
Iob. 7. łem Mieśiące prożne, y nocy bolesne : Wiem że po tym żywoćie odłożona mi
2 Tym. 4. iest korona sprawiedliwośći, ktorą mi odda w on dźień PAN, Sędźia sprawiedliwy, a nie tylko mnie, ale y wszytkim, ktorzy umiłowali ono sławne przyśćie iego. Przetoż po wszytkie dni wymierzonego czasu moiego będę oczekawał

przyſzłey odmiany moiey, ponieważ pra- Fil. 1.
gnę bydź rozwiązany, a żyć z Chryſtu-
ſem: Pragnę wyniść z tego ćiała, a iść na 2 Kor.
mieſzkanie do PANA, gdyż ieſtem tego 5.
pewien, że ieśli tego moiego mieſzkania
namiot zburzony będźie, będę miał zbu-
dowany dom od BOga nie rękoma uczy-
niony, ale wieczny w niebieśiech: Abo-
wiem w tym namiećie wzdycham, żądaiąc
bydź przyobleczony tym, ktory ieſt z nie-
ba, ponieważ mam tę dufliwą nadźieię,
iż śię wniczym ani zawiodę, ani zawſty-
dzę, lecz ze wſzelkim beſpieczeńſtwem
iako zawſze tak y teraz uwielbiony będźie
Chryſtus w ćiele moim, lub przez żywot,
lub przez śmierć; bo choć żyię choć Rzym.
umieram, PAńſkim ieſtem y zoſtaię na 14.
wieki wiekow. Amen!

MODLITWA

Ktorą śię człowiek Chrześćiańſki ćieſzy w godźinę śmierći.

Dobrym boy boiował, biegem wykonał, 2 Tym.
wiarę zachował, gdyż wiem komum 4.
uwierzył, y pewienem tego, iż on mocen 2 Tym.
ieſt tego, czego mi śię powierzył, ſtrzedz 1.
aż do onego dnia, poki obżywi śmiertel-
ne ćiało moie, aby śię podobne ſtało Fil. 3.
chwalebnemu ćiału iego. A choćiaż to Iob.

ćiało moie, y ta ſkora moia od robakow roztoczone będą, przećie w ćiele moim oglądam BOGA, ktorego ia ſam oglądam, y oczy moie uyrzą go: Ochotnie tedy ſkładam żywot moy, a BOGU iako wiernemu Stworzyćielowi poruczam duſzę moię. Amen!

MODLITWA OSTATNIA

Człowieka Chrześćiańſkiego w ćiele, abo pod ſame ſkonanie.

Pſ. 36. O iakoż drogie ieſt miłośierdźie twoie BOZE, przetoż pod ćień ſkrzydeł
Pſ. 65. twych ućiekam śię. Błogoſławiony ieſt ten, ktorego ty obieraſz, a przyimuieſz aby mieſzkał w śieniach twoich, bo będźie
Pſ. 36. naſycony dobrami domu twego, ſtrumieniem roſkoſzy twoich napoiſz go: Abowiem u ćiebie ieſt zrzodło żywota, a w światłośći twoiey ogląda światłość. Ześli mi o PA-
Pſ. 43. NIE światłość twoię, y prawdę twoię, a te mię poprowadzą, y przyprowadzą mię na świętą gorę twoię, y do przybytkow twoich.
Pſ. 143. Tyś BOGIEM moim ieſt, przetoż Duch twoy dobry niech mię prowadźi po źiemi prawey. Prowadź mię w miłośierdźiu twoim, ktoregoś odkupił, prowadź mię o PANIE, y wſzczep na gorze dźiedźictwa twoiego, na mieyſcu, ktoreś kumieſzkaniu twemu ſprawił: W Swiątnicy twoiey o

BOZE,

BOZE, ktorą umocniły ręce twoie, poſtaw mię, abym oglądał dobroć twoię w źiemi żywiących. Odwroć duſzę moię od dołu, Iob.33.
żeby oświecona była światłośćią żywiących,
abym w ſprawiedliwośći twoiey oglądał Pſ. 17.
oblicze twoie: A gdy śię ocucę, abym naſycony był obrazem oblicznośći twoiey, ponieważ obfitość weſela ieſt przed obli- Pſ. 16.
czem twoim, a roſkoſzy po prawicy twoiey aż na wieki. W ręce twoie poruczam Dźiei. 7.
duſzę moię: Odkupiłeś mię PANIE BOZE prawdźiwy, PANIE BOZE przyimi też ducha moiego. Amen!

DZIĘKCZYNIENIE.

Temu ktory nas może zachować od upadku, y ſtawić przed oblicznośćią chwały ſwoiey bez nagany z weſelem: Samemu mądremu BOGU Zbawićielowi naſzemu, niech będźie chwała, y wielmożność, moc, y Zwierzchność, y teraz, y po wſzytkie wieki. Amen! Iudas. v. 24. 25.

* *

O BOZE! ktory naſz wiek maſz porachowany,
Day żebym ia przedtobą żyć mogł bez nagany,
A gdy ZEGAR moiego dośiecze żywota,
Odemkni mi do nieba z łaſki ſwoiey wrota.

INDEX
na
ZEGARZE
MYSLI CHRZESCIANSKICH,
UKAZUIĄCY GODZINĘ,
Abo
REGESTR
MODLITEW SS.
O KAZDEY GODZINIE
podanych.

****

I. Paginy.

Modlitwa o boiaźń BOżą - 12
Modlitwa o odnowienie ſerca - 12
Modlitwa o odnowienie zmyſłow 14

II.

Modlitwa o nowy Chrześćiańſki pokarm 25
Druga - - - 26
Modl. o nowe Chrześćiańſkie pomnożenie 27
Modlitwa o nowe Chrześćiańſkie odżienie 28
Modlitwa o nowe Chrześćiańſkie imie 28

III.

Modlitwa o wewnętrznego człowieka 39
Druga - - 40
Modlitwa o nowy Chrześćiańſki rozum 41
Druga - - 41

IV.

Paginy.

Modlitwa o nową wolą - - 48
Modlitwa o dobre ſumnienie - 49
Modlitwa o miłość bliźniego - 49
Druga - - 50
Modlitwa o ufność - 50
Modlitwa o radość wewnętrzną 51

V.

Modlitwa w ſmętku za grzech 59
Modlitwa w ſmętnym ſumnieniu 60
Modlitwa o ćierpliwość - 61
Modlitwa przećiwko gniewowi 61

VI.

Modlitwa o zewnętrznego człowieka, to ieſt o dobre uczynki - 68
Modlitwa o Chrześćiańſkie uſzy 68
Modlitwa o Chrześćiańſki ięzyk 69
Modlitwa o Chrześćiańſkie oczy 69
Modlitwa o Chrześćiańſki pokarm 70

VII.

Modlitwa o Chrześćiańſkie ręce 78
Modlitwa o Chrześćiańſkie nogi 79
Druga - - - 79
Modlitwa o Chrześćiańſkie towarzyſtwo 80

VIII.

Modlitwa o zachowanie zdrowia y czaſu powietrza - - 85
Druga - - - 86
Modl. o miłośierdźie y zachowanie zdrowia 87

IX.

Paginy.

Modl. y Dżiękcz. że PAN BOG zachował przy zdrowiu, y przedłużył żywota 92
Modlitwa abo Dżiękczynienie za zachowanie zdrowia czaſu powietrza 93
M. o zachowanie zdrowia przećiw nieprzyiaćiołom, y o rozproſzenie nieprzyiaćioł 94
Druga - - - 95

X.

Modlitwa o zachowanie zdrowia, y uwolnienie od potwarcow, ktorzy uſty ſwymi kłamliwymi ſzkodźić uśiłuią 101
Modlitwa abo Dżiękczynienie za wybawienie od potwarcow. - 103

XI.

Modl. abo Dżiękcz. za otrzymane nad nieprzyiaćiołmi zwyćięſtwo, y za przytomność BOſką przećiw nieprzyiaćiołom 107
Modlitwa o łaſkawą zdrowiu ludzkiemu biegow niebieſkich influencyą 109

XII.

Modlitwa w chorobie - 115
Modl. człowieka gotuiącego śię na śmierć 118
Modlitwa ktorą śię człowiek Chrześćiański ćieſzy w godźinę śmierći 119
Modl. oſtatnia człowieka Chrześćiańſkiego w ćiele abo pod ſame ſkonanie 120
Dżiękczynienie - - 121

KONIEC.